

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Biblioteca Jud. Huned. Dev.
SALA DE LECTURĂ

Mecanismul economico-financiar

**BUGETUL DE
VENITURI ȘI
CHELTUIELI**

instrument

pentru

creșterea

eficienței

CONSFĂTUIRI DE LUCRU ORGANIZATE DIN INIȚIATIVA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Într-o atmosferă de profundă răspundere, de motărire fermă pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite de partid, săptămîna trecută au avut loc Consfătuirea de lucru cu cadre din zootehnie și Consfătuiri de lucru ale cooperației de consum, cooperației meșteșugărești, cooperației agricole de producție și consiliilor populare pe probleme de mică producție și servicii către populație.

Puternica dezvoltare a forțelor de producție — rezultat al politicii științifice a partidului

PARTIDUL NOSTRU, consecvent învățării marxist-leniniste, a pus în centrul politicii sale de edificare a noii orânduiri în România dezvoltarea rapidă a forțelor de producție prin intermediul industrializării socialiste.

Ca urmare a politicii de industrializare socialistă promovată cu fermitate, și în mod creator de către Partidul Comunist Român, țara noastră a reușit să înlăture înapoierea economică moștenită de la vechiul regim, depășind stadiul de țară slab dezvoltată la sfârșitul cincinalului 1966—1970, iar la sfârșitul cincinalului 1981—1985, s-a arătat la cel de-al XII-lea Congres al partidului, România va depăși stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare și va deveni o țară socialistă mediu dezvoltată¹⁾.

Dezvoltarea rapidă a forțelor de producție în țara noastră se reflectă în extinderea sferei productive și modificarea structurii pe ramuri a economiei și în modul de utilizare a resurselor umane și materiale ale producției. În cadrul acestei dezvoltări, perioada de după Congresul al IX-lea este cea mai dinamică marcând un salt calitativ în dezvoltarea forțelor de producție la începutul actualului deceniu creîndu-se treptat, condițiile pentru un nou salt calitativ la jumătatea deceniului următor.

În perioada 1950—1978, populația ocupată în sfera productivă a crescut de 1,16 ori, din care: în industrie de 3,44 ori, în construcții de 4,95 ori, în transporturi și telecomunicații de 2,81 ori, în timp ce în agricultură, prin accentuarea laturii calitative a utilizării forței de muncă, populația ocupată s-a redus la 54%²⁾. În cadrul acestei creșteri, care a determinat modificări în structura populației ocupate pe ramuri, se constată ritmuri diferite între cele două perioade demarcate de Congresul al IX-lea. Astfel, ritmul mediu anual de creștere a populației ocupate în industrie a fost de 4,23% în prima parte și de 7,97% în a doua parte a perioadei analizate; în agricultură ritmul mediu anual de reducere a populației ocupate a fost de 0,86% în prima parte a perioadei analizate și de 3,86% în a doua parte. În perioada 1978—1985, ritmul mediu anual de creștere a populației ocupate în industrie va fi de circa 3,27%, iar ritmul mediu anual de reducere a populației ocupate în agri-

cultură va fi de 4,21%. Aceste ritmuri vor modifica în continuare structura populației ocupate în industrie de la 33,5% în 1978 la circa 37,5% în 1985 iar în agricultură de la 32,5% la circa 21,6%³⁾.

Sub aspect material, dezvoltarea forțelor de producție a impus eforturi investiționale în continuă creștere. În graiul cifrelor, aceste eforturi se concretizează în sporirea volumului investițiilor de la 61,9 miliarde lei în 1951—1955⁴⁾ la 970 miliarde lei în cincinalul actual, adică o creștere de 15,67 ori cu un ritm mediu de la un cincinal la altul de 73,5%. Fiind efectul aceleiași cauze — politica de industrializare socialistă — ca și modificarea structurii populației ocupate, investițiile au cunoscut o evoluție impresionantă după 1965. În cincinalul 1966—1970 volumul investițiilor a fost cu numai 9,3% mai mic decât totalul investițiilor făcute în cei 15 ani anteriori, iar investițiile actualului cincinal sînt mai mici cu numai 27,9% decât totalul investițiilor celor cinci cincinale anterioare.

Pe ramuri, investițiile s-au repartizat în funcție de nivelul dezvoltării fiecăreia și de cerințele impuse de dezvoltarea rapidă și armonioasă a întregii economii. Ca urmare a eforturilor investiționale făcute, fondurile fixe au crescut în perioada 1950—1978 în industrie de 15,28 ori, în construcții de 44,06 ori, în agricultură de 4,09 ori, iar în transporturi și telecomunicații de 6,19 ori. Această creștere s-a concretizat în sporirea continuă a gradului de înzestrare tehnică a muncii, care a creat condiții mai ușoare de muncă și posibilități de creștere a productivității muncii. Semnificativ în acest sens este evoluția fondurilor fixe pe o persoană ocupată, prezentată în tabelul nr. 1.

Înzestrare tehnică a muncii cu un ritm mediu anual de 8,12%. O situație asemănătoare a cunoscut agricultura unde gradul de înzestrare tehnică a muncii a crescut de 7,60 ori. În această ramură noile relații de producție au creat cadrul social favorabil extinderii mecanizării lucrărilor agricole, sporirii suprafețelor pe care s-au făcut lucrări de îmbunătățiri funciare, a suprafețelor irigate, a fondului pomiviticol, ca și a sectorului zootehnic. Toate acestea au avut ca efect creșterea gradului de înzestrare tehnică a muncii cu un ritm mediu anual de 7,5%. Ritmurile medii anuale de creștere, diferențiate pe cele două subperioade analizate scot în evidență caracterul deosebit de dinamic al dezvoltării forțelor de producție după Congresul al IX-lea. Pătrunderea masivă a progresului tehnic în construcții, agricultură, transporturi și telecomunicații imprimă activității desfășurate în aceste ramuri un caracter industrial tot mai pronunțat.

Sub aspect calitativ, dezvoltarea forțelor de producție se exprimă în principal prin modul de utilizare a elementelor producției: forța de muncă și mijloacele de producție. Indicatorii care reflectă modul de utilizare a acestor elemente sînt productivitatea muncii sociale și eficiența utilizării mijloacelor de producție.

Nivelul productivității muncii sociale, exprimat prin intermediul venitului național creat de un lucrător al sferei productive în medie pe an, este prezentat în tabelul nr. 2.

În perioada analizată, productivitatea muncii sociale a crescut de 11,3 ori. Această creștere reflectă dezvoltarea rapidă a forțelor de producție atît prin gradul de înzestrare tehnică a muncii de 7,2 ori, cît și prin capacitatea forței

Tabelul nr. 1
Fondurile fixe pe o persoană ocupată în principalele ramuri ale producției materiale (în lei) și dinamica acestora

	1950	1965	1978	Ritmul mediu anual de creștere în perioada	
				1950—1965	1965—1978
Economia națională	26 924	33 073	153 654	4,45	8,72
Industria	44 627	85 686	198 177	4,43	6,67
Construcții	8 471	19 743	75 495	5,80	10,86
Agricultură	6 902	12 360	52 473	3,96	11,76
Transporturi și telecomunicații	163 838	156 633	355 931	— 0,20	6,51

Sursa: Calculat din Anuarul statistic al R.S.R., 1971, p. 125 și Anuarul statistic al R.S.R. 1979, p. 91, 102, 111.

Expresia valorică a gradului de înzestrare tehnică a muncii, fondurile fixe pe o persoană ocupată a înregistrat creșteri însemnate în toate ramurile prezentate. Cea mai rapidă creștere a fost determinată de sarcinile tot mai mari care au stat în fața construcțiilor, de tendința tot mai pronunțată de industrializare a acestei ramuri care a impus creșterea rapidă a gradului de

de muncă de a asimila și aplica pe scară tot mai largă în producție progresul tehnico-științific. Dezvoltarea mai rapidă a forțelor de producție după Congresul al IX-lea este reflectată și de ritmul mediu anual de creștere mai ridicat decât în prima parte a perioadei analizate.

Pe ramuri productivitatea muncii a crescut diferențiat, ceea ce a permis

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Raportul C.C. cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al XI-lea și Congresul al XII-lea și sarcinile de viitor ale partidului, Ed. pol. 1979, p. 26.

²⁾ Calculat din Anuarul statistic al R.S.R. 1979, p. 111. Populația ocupată în sfera productivă am determinat-o folosind metodologia propusă de C. Sirbu în „Munca productivă și neproductivă” Ed. pol. 1976.

³⁾ Calculat din Raport la Congresul al XII-lea al P.C.R., 1979, p. 9—9, 25, 46 și Revista economică nr. 46 din 1979, p. 16.

⁴⁾ Anuarul statistic al R.S.R. 1979, p. 369.

Tabelul nr. 2
Nivelul productivității muncii sociale pe un lucrător, în lei

Indicatori	1950	1965	1978	Ritmul mediu anual de creștere în perioada	
				1950—1965	1965—1978
Economia națională	4 550	16 516	51 457	8,97	9,13
Industria	15 605	37 966	77 990	6,10	5,69
Construcții	11 430	18 990	51 393	3,44	7,95
Agricultură	1 589	7 632	21 240	11,03	8,20
Transporturi și telecomunicații	8 092	16 580	50 965	4,89	9,02
Celelalte ramuri	29 651	32 088	64 289	0,52	5,49

Sursa : Calculat din Anuarul statistic al R.S.R., 1971, p. 125 și Anuarul statistic al R.S.R. 1979, p. 87, 88, 91, 92, 111.

dezvoltarea mai rapidă a ramurilor rămase în urmă. În industrie productivitatea muncii sociale a crescut de 5 ori, creștere care, împreună cu sporirea populației ocupate, au conferit industriei rolul de ramură conducătoare în economie. Ca urmare a acestui fapt, industria și-a mărit contribuția la producerea venitului național de la 46% în 1950 la 57% în 1978. Prin măsurile care se iau pentru creșterea gradului de înzestrare tehnică a muncii și de introducere mai intensă în producție a cuceririlor tehnicii și științei contemporane se estimează că nivelul productivității muncii va ajunge la 124 960 lei în 1985⁵⁾ ceea ce ar reprezenta o creștere de 3 ori față de 1950. Determinată în principal de această creștere, industria își va accentua rolul de ramură conducătoare în economie, rol care se exprimă și prin creșterea contribuției industriei la producerea venitului național la 65% în 1985 și a produsului social la aproape 70%⁶⁾. Ritmul mai redus de creștere al productivității muncii sociale în a doua parte a perioadei analizate se explică prin ritmul mai ridicat de creștere a populației ocupate în industrie, și prin baza de comparare mult mai ridicată. În perioada 1978—1985 când populația ocupată în industrie va avea o creștere mai lentă, ritmul mediu anual de creștere al productivității muncii sociale va fi de 6,96%.

În construcții, ca urmare a creșterii gradului de înzestrare tehnică a muncii de 8,9 ori, productivitatea muncii sociale a crescut de 4,5 ori. Creșterea mult mai rapidă a gradului de înzestrare tehnică a muncii față de productivitatea muncii sociale este determinată, după părerea noastră, de două cauze mai importante. Prima, în perioada analizată s-au realizat acumulări cantitative care nu au avut timp să se reflecte corespunzător în nivelul productivității muncii. A doua, venitul național realizat în construcții este mai mic decât cel creat ca urmare a redistribuirii acestuia prin preț. Datele din tabel indică aproape o dublare a ritmului de creștere a productivității muncii sociale din această ramură în a doua parte a perioadei analizate ca urmare a dublării ritmului de creștere a gradului de înzestrare tehnică a muncii.

Agricultura cunoaște cea mai spectaculoasă creștere a productivității muncii sociale, de 13,3 ori. Această creștere rapidă a fost determinată de înlocuirea radicală a mijloacelor de muncă rudimentare cu mijloace moder-

ne, de aplicarea pe scară tot mai largă a cuceririlor științei și tehnicii înaintate și datorită transformărilor revoluționare care au avut loc în viața satului românesc. Creșterea productivității muncii sociale a compensat reducerea forței de muncă cu 46% și a asigurat creșterea venitului național creat în agricultură de 7,2 ori. Politica partidului nostru de dezvoltare intensivă și modernizare a agriculturii va avea ca efect ridicarea productivității muncii sociale la circa 42 482 lei în 1985, ceea ce va determina o creștere față de 1950 de 26,74 ori. Această creștere va compensa reducerea forței de muncă cu 60,33% în 1985 față de 1950 și va asigura creșterea părții din venitul național creat în această ramură de 10,6 ori. Ritmul mai redus de creștere a productivității în a doua parte a perioadei analizate este determinat în cea mai mare parte de ritmul ridicat de reducere a populației ocupate.

În transporturi și telecomunicații productivitatea muncii sociale a crescut de 6,3 ori. Această creștere a fost determinată de modernizarea tuturor mijloacelor de transport și telecomunicații, de folosirea tot mai completă și eficiență a forței de muncă din această ramură. Din datele tabelului 2 rezultă că și în

zare a oamenilor sub aspectul aportului la producerea venitului național.

Tot sub aspect calitativ, dezvoltarea forțelor de producție se reflectă și prin eficiența consumului de mijloace de producție. Această formă a eficienței o vom exprima prin venitul național creat la 1 000 lei cheltuieli cu mijloacele de producție.

Din datele tabelului nr. 3 rezultă că eficiența economică a consumului de mijloace de producție, în cadrul scăderii generale pe perioada analizată cu 33,7%, a manifestat două tendințe. Până în 1970 se constată o scădere a eficienței cu 35% după care se manifestă tendința de creștere a eficienței cu 2,06%. Această situație reflectă anumite etape în dezvoltarea forțelor de producție din țara noastră. În perioada 1950—1970 a fost etapa de început a industrializării care a creat premisele materiale și umane ale introducerii progresului tehnic. În această etapă au predominat factorii extensivi ai creșterii producției care au avut ca efect tendința de reducere a valorii nou create pe unitatea de muncă materializată. După 1970, ca urmare a orientărilor stabilite de Congresul al X-lea și al XI-lea, procesul industrializării intră într-o nouă etapă, caracterizată prin introducerea pe scară tot mai largă a progresului tehnic. În această etapă își fac tot mai mult simțită prezența factorii intensivi ai creșterii producției, determinând tendința de sporire a valorii nou create pe unitatea de muncă materializată. Din documentele Congresului al XII-lea rezultă că această tendință se va accentua tot mai mult în viitor : pentru 1980 se prelină o eficiență de 733 lei venit național la 1 000 lei cheltuieli cu mijloacele de producție, iar pentru anul 1985 o eficiență de 802 lei.

Eficiența mai redusă în industrie se datorează faptului că în perioada 1950—1975 industria s-a găsit în etapa acumulării cantitative necesare creării cadrului material de manifestare a fac-

Tabelul nr. 3
Venitul național creat la 1 000 lei cheltuieli cu mijloacele de producție

Indicatori	1950	1965	1970	1975	1978
Economia națională	1 049	960	681	681	695
Industria	938	926	639	577	597
Construcții	721	639	637	658	642
Agricultură	1 242	1 178	890	842	927
Transporturi și telecomunicații	1 105	1 247	1 075	1 326	1 174

Sursa : Calculat din Anuarul statistic al R.S.R., 1979, p. 93.

această ramură perioada după Congresul al IX-lea a fost cea mai dinamică.

Sub incidența politicii economice a partidului nostru, dezvoltarea rapidă a forțelor de producție a fost însoțită și de tendința evidentă de apropiere a nivelului de dezvoltare din fiecare ramură a producției materiale. Această tendință este reflectată de reducerea decalajului între nivelul productivității muncii sociale din industrie și celelalte ramuri. Reducerea cea mai spectaculoasă a decalajului s-a înregistrat între nivelul productivității muncii sociale din industrie și agricultură de la circa 10 ori în 1950 la numai 3,67 ori în 1978 și va ajunge la 2,94 ori în 1985. Această tendință reflectă procesul de ștergere treptată a unora din deosebirile esențiale dintre muncile prestate pe ramuri, care au ca efect tendința de omogeni-

torilor intensivi ai creșterii producției. În actualul cincinal, ca urmare a măsurilor de reducere a consumurilor specifice și a accentuării laturii calitative, eficiența consumului de mijloace de producție a crescut în perioada 1975—1978 cu 3,5%. În 1980 venitul național creat la 1 000 lei cheltuieli materiale se estimează la 625, ceea ce înseamnă o creștere a eficienței consumului de mijloace de producție pe întreg cincinalul cu 8,32%. În cincinalul următor, conform prevederilor documentelor Congresului al XII-lea, chetuielile materiale la 1 000 lei producție marfă se vor reduce cu 5,5—6%. Alături de această reducere, creșterea gradului de complexitate a muncii vii încorporate în fiecare unita-

Gh. RĂDUCANU

(Continuare în pag. 26)

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII — CONDIȚIE HOTĂRÎTOARE PENTRU PROGRESUL ECONOMIC-SOCIAL AL ROMÂNIEI (1)

DINAMISMUL economiei românești, accentuarea puternică a laturilor calitative în procesul creșterii economice, obiectivele mărețe pe care întregul nostru popor este chemat să le înlăptuiască în perspectivă — toate acestea au la bază o concepție științifică, novatoare a partidului privind dezvoltarea economico-socială a țării. Această concepție s-a manifestat cu deosebire în anii de după Congresul al IX-lea al partidului — remarcabil eveniment politic, de la a cărui desfășurare vom sărbători în curând un deceniu și jumătate; în elaborarea ei un rol de excepțională însemnătate l-a avut și îl are secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al cărui spirit pătrunzător a deschis noi orizonturi pentru punerea în valoare a potențialităților economiei.

Componentă a concepției novatoare despre dezvoltarea economiei

SPORIREA productivității muncii se înscrie ca o componentă de seamă a concepției amintite, ca un factor hotărâtor în obținerea marilor succese înregistrate de țara noastră în decursul ultimelor trei cincinale. Considerând-o ca un element decisiv pentru manifestarea superiorității socialismului față de capitalism pe tărîm economic, pentru înlăptuirea unui progres calitativ al economiei și constituirea resurselor necesare îmbunătățirii continue a vieții maselor, încă în raportul prezentat la cel de al IX-lea Congres al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia limpede neoesitatea imperioasă a creșterii productivității. Cu atât mai acut se impunea această necesitate cu cât economia țării preluase o grea moștenire în domeniul respectiv de la vechiul regim, față de nivelul de productivitate din țările dezvoltate economic țara noastră înregistrând în acel timp decalaje foarte mari.

Pornind de la această realitate, în anii care au urmat după Congresul al IX-lea al partidului s-au întreprins numeroase acțiuni pentru creșterea gradului de dotare tehnică a economiei, pentru organizarea superioară a activității; s-a avut și se are permanent în vedere o valorificare cât mai înaltă a potențialului din dotare și a resurselor — sporirea productivității muncii fiind concepută în condițiile unei reduceri hotărâte a efortului material pentru dezvoltare; o mai bună utilizare a forței de muncă și amplificarea susținută a calificării personalului. S-a urmărit astfel obținerea de rezultate concrete, a acelor realizări apte să reducă continuu decalajele amintite de productivitate, să pregătească condițiile pentru progrese sensibile pe mai departe.

Mai mult decât oricînd, în etapa actuală sporirea productivității se înscrie ca o cale sigură de reducere în continuare a decalajelor economice care ne despart de țările dezvoltate ale lumii. În repetate rînduri secretarul general al partidului a reafirmat această condiționare: „Fără a realiza o productivitate a muncii la nivelul țărilor dezvoltate, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu vom putea spune că am depășit stadiul de țară în curs de dezvoltare. Productivitatea muncii nu este o problemă de cursuri, de economie politică generală predată la catedră, ci o problemă de viață — aș spune — o cerință vitală a însăși afirmării superiorității socialismului, a victoriei comunismului în lume“.

Care sînt coordonatele care definesc realizările și obiectivele în domeniul creșterii productivității, prin ce mijloace s-a acționat și se acționează pentru înlăptuirea lor, ce direcții de acțiune sînt concepute în perspectivă în acest domeniu — iată cîteva probleme la care vom căuta să ne referim în continuare.

Cale de sporire susținută a venitului național

ÎN ANII construcției socialiste productivitatea muncii a crescut sistematic, în ritm înalt, o evoluție reprezentativă în acest cadru putînd fi remarcată în industrie (tabelul nr. 1). În

Tabelul nr. 1

Dinamica productivității muncii pe o persoană

Anii Sectorul	1950	1965	1970	1975	1978	1979
Industria	100	343	488	666	838	887
Construcții-montaj în antrepriză	100	142	194	244	258	
		261	340	495	622	252
		100	130	189	238	249
Transport feroviar	100	180	254	324	361	369
		100	141	180	201	206

Sursa: Anuarul statistic al R.S.R. 1979, p. 87; alte documente oficiale.

perioada 1951—1979, productivitatea muncii pe o persoană ocupată în industrie a sporit de aproape 9 ori (într-un ritm mediu anual de 7,8%), creșteri consistente în acest interval manifestîndu-se în anii de după cel de al IX-lea Congres al P.C.R.; sînt reprezentative astfel nu numai creșterile de productivitate pe total industrie, ci și cele pe ramuri industriale de bază (tabelul nr. 2)

Tabelul nr. 2

Ritmuri de creștere a productivității pe total industrie și unele ramuri

Ramura	Perioada	1966—1979	1976—1979
Total industrie		7,0	7,5
din care:			
— metalurgie feroasă		8,4	8,7
— construcții de mașini și prelucrarea metalelor		8,5	8,9
— materiale de construcții		7,9	9,2

Sursa: Anuarul statistic al R.S.R., 1979, și alte documente oficiale

În condițiile acestor ritmuri ridicate, pe calea sporirii productivității a fost obținută o parte tot mai mare din venitul național — desigur, trebuie ținut seama de scăderea în paralel a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social. Acest proces se poate ilustra semnificativ, de pildă, prin creșterea volumului de producție industrială realizată pe seama sporirii productivității muncii, ponderea acestui volum în totalul creș-

15 ANI DE LA CONGRESUL AL IX-LEA AL P.C.R.

terii producției industriale amplificându-se continuu, de la 61,5% în perioada 1961—1965 la circa 70% în cincinalul 1971—1975 și circa 80% în cincinalul 1981—1985 (tabelul nr. 3); acest

Tabelul nr. 3

Ponderele sporului de producție industrială obținută pe seama creșterii productivității muncii

Perioada	Ponderele sporului producției pe seama creșterii productivității muncii (%)
1965/1960	64,5
1970/1965	69,0
1980/1975	70,0
1985/1980	80,0

Sursa: Anuarul statistic al R.S.R., 1979, și alte documente oficiale.

proces vădește o dată mai mult, preocuparea statornică a partidului pentru afirmarea puternică a factorilor calitativi ai producției largite.

Legat de amplificarea sporului de producție industrială obținut pe seama creșterii productivității muncii, este interesant de urmărit efectul acestei creșteri, măsurat nu numai prin plusul de producție industrială, respectiv prin creșterea de venit național, ci bunăoară, prin intermediul economiei de personal față de numărul de personal care ar fi trebuit să fie antrenat în procesul de producție pentru a realiza sporul de producție obținut într-o anumită perioadă în condițiile în care nivelul productivității nu s-ar fi modificat; astfel, la nivelul anului 1979, comparativ cu 1965, numărul personalului din industrie ar fi trebuit să crească de circa 4 ori pentru a realiza nivelul actual al producției adică ar fi atins aproximativ nivelul de 7 370 mii persoane, față de 3 227 mii cit este numărul existent, în condițiile de sporire a productivității realizându-se, deci o economie relativă de 4 143 mii persoane.

În deceniul 1981—1990 productivitatea muncii va constitui în mai mare măsură una din pirghiile esențiale pentru realizarea noii calități în economie. Între altele, pledează în această direcție ritmurile ridicate în continuare de sporire a productivității, în speță din industrie, sector pe care îl analizăm cu deosebire în cele de față. Potrivit estimațiilor elaborate pînă în prezent, în cincinalul 1981—1985 productivitatea muncii în industrie (calculată sub forma producției globale pe o persoană va crește într-un ritm mediu anual de 6,8%, iar pe întreg deceniul viitor se va obține o creștere de 1,9 ori.

Analiza creșterii productivității pe ramuri ale industriei relevă însă faptul că în unele dintre acestea — și anume în cele aflate în avangarda progresului tehnico-științific — se vor realiza ritmuri care depășesc simțitor productivitatea muncii pe ansamblul industriei. Considerînd productivitatea muncii din industrie egală cu 1, indicele respectiv de devansare în cincinalul 1981—1985 va fi de 1,33 în construcții de mașini, 1,19 în chimie și 1,03 în metalurgia feroasă. În perioada 1986—1990 indicele respectiv urmînd să fie în continuare îmbunătățit.

Imperativul economisirii muncii sociale în contextul sporirii productivității

TREBUIE remarcat, desigur, și un alt fapt. Procesul de valorificare superioară a resurselor materiale și energiei, de folosire tot mai completă a timpului de lucru, de utilizare tot mai bună a forței de muncă din industrie se dezvoltă plenar urmărind evoluția productivității muncii calculată pe baza producției nete. Întrucît în această perioadă cît și în perspectivă una din sarcinile prioritare o constituie reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul global din industrie (în cincinalul 1981—1985, aceasta urmează să se reducă cu 5,5—6,0%), productivitatea muncii calculată pe baza producției nete înregistrează și va înregistra o creștere mai accentuată decît cea pe baza producției globale, atît pe ansamblul industriei, cît și pe ramurile sale. Astfel, în cincinalul 1981—1985, ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii calculată pe baza producției nete, pe ansamblul industriei, va fi de 7,5%, (6,8% la productivitatea muncii pe baza

producției globale), creșteri mai accentuate fiind prevăzute în ramura construcțiilor de mașini — 10,6 față de 9,0%, chimie 9,5% față de 8,1%, și industria alimentară — 7,8% față de 5,9%. Asemenea prevederi impun să se acționeze susținut pentru promovarea largă a progresului tehnic și economisirea riguroasă a resurselor materiale, de combustibil și de energie, utilizarea intensivă a mijloacelor din dotarea fiecărei unități, ridicarea calificării și perfecționarea pregătirii profesionale, organizarea superioară a producției și a muncii, întărirea ordinii și disciplinei în toate întreprinderile și la toate locurile de muncă.

În condițiile acestor dinamici mobilizatoare, sînt semnificative și cifrele care indică echivalentul valoric al unui procent din ritmul de creștere a productivității. Astfel, dacă în 1965 valoarea unui procent amintit era de circa 1,7 mld. lei, în 1975 a atins 5,5 mld., în 1978 — 7,6 mld., în 1980 cca 9,5 mld. lei, pentru ca în 1985 să ajungă la aproximativ 14,7 mld. lei. Cum creșterea productivității este însoțită de diversificarea producției, de sporirea valorilor de întreținere create pe ansamblul economiei prin valorificarea superioară a resurselor de materii prime, aceste procese determină o mărire a volumului valorii create în economie; într-adevăr, în condițiile creșterii productivității muncii, pe fondul prelucrărilor succesive, din aceeași cantitate de materii prime și materiale, în produse se regăsește o cantitate mai mare de muncă vie, ceea ce are ca efect sporirea odată cu cincinalul 1971—1975 a venitului național într-un ritm mai ridicat decît cel al produsului social.

Deși susținute eforturile pe linia creșterii productivității muncii nu sînt încă de natură să ne satisfacă pe deplin. Este tocmai ceea ce a avut în vedere tovarășul **Nicolae Ceaușescu** cînd a subliniat că „sînt necesare noi măsuri în vederea creșterii mai accentuate a productivității muncii. Să nu ne mulțumim cu ceea ce am realizat în direcția productivității muncii”. Accelerarea ritmului de creștere a productivității muncii este impus și de faptul că decalajele existente pe planul dezvoltării economice între țara noastră și țările avansate ale lumii își au determinarea obiectivă în persistența decalajelor pe planul productivității, care, deși diminuate mereu, continuă să se mențină în urma nivelurilor de productivitate atinse într-o seamă de țări avansate din punct de vedere economic.

Cu toate dificultățile în ceea ce privește compararea nivelului productivității muncii între diferite țări, datele disponibile ne indică evident că nivelul productivității muncii din industria noastră era la începutul actualului cincinal de 2—4 ori mai mic decît în țările avansate. Apropierea de nivelul țărilor dezvoltate impune, deci, realizarea unui ritm cît mai înalt al productivității muncii, economia noastră avînd create în acest scop toate condițiile tehnico-materiale și sociale.

Rezultă limpede că mărirea productivității muncii este direct proporțională cu gradul de dezvoltare al economiei naționale. În perspectiva acestei corelații este imperios necesară păstrarea în continuare a ritmurilor înalte de creștere a productivității muncii, a eficienței economice în ansamblu, procese înscrise ca necesități vitale pentru progresul țării. Tocmai în acest scop sînt concepute măsurile de perfecționare continuă a structurii economiei naționale și a industriei, de promovare largă a progresului tehnic, de îmbunătățire a structurii forței de muncă concomitent cu perfecționarea profesională a lucrătorilor, a întregului personal muncitor, organizarea științifică a producției și a muncii.

ESTE NECESAR CA PREVEDERILE de creștere a productivității muncii să fie considerate ca sarcini minime, aceasta constituind un răspuns angajant din partea tuturor oamenilor muncii față de marile realizări obținute în perioada de 15 ani care a trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R., față de politica înțeleaptă și plină de umanism a partidului. Asigurarea ritmurilor înalte de creștere a productivității muncii impune intensificarea preocupărilor ministerelor, centralelor și ale fiecărei unități, participarea directă a tuturor colectivelor de oameni ai muncii la elaborarea și realizarea măsurilor de introducere a progresului tehnic, de perfecționare a organizării producției și a muncii, de îmbunătățire a structurii forței de muncă și ridicarea continuă a nivelului ei de pregătire. Oamenii muncii au înalta îndatorire patriotică de a acționa permanent pentru îndeplinirea și depășirea prevederilor de plan privind creșterea productivității muncii, de sporirea acesteia în toate ramurile producției materiale fiind nemijlocit legată ridicarea generală a nivelului de trai al poporului.

Barbu Gh. PETRESCU

„Sînt nelimitate posibilitățile de a pune în valoare și de a spori contribuția micii producții și micii exploatați în dezvoltarea bazei materiale și energetice”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Antrenarea plurivalentă a micii industrii și a serviciilor în valorificarea resurselor materiale și creșterea calității vieții

CONSFĂTURILE de lucru cu activul și cadrele de bază din cooperarea de consum, cooperarea meșteșugărească, cooperarea agricolă de producție și consiliile populare, organizate la sfîrșitul săptămînii trecute, au dezbătut activitatea desfășurată de uniunile cooperatiste și industria locală pe primele 5 luni ale anului curent, direcțiile de dezvoltare a micii industrii de bunuri de consum și artizanale, valorificarea materialelor din resurse locale și a celor refolosibile, economisirea de combustibil și energie, creșterea producției destinate exportului, dezvoltarea și diversificarea prestărilor de servicii pentru populație, aplicarea noului mehanism economico-financiar.

În condițiile în care se gîndește o restructurare a întregii industrii, confruntate cu noile restricții economice — dificultățile de procurare a materiilor prime și energiei — o deosebită atenție trebuie acordată acelor structuri industriale simple, deosebit de flexibile, care pot să se integreze cu ușurință în procesul circular al recuperării și refolosirii materiilor prime, cu cheltuieli de energie comparativ mult reduse față de marea industrie. Actualele preocupări pentru revitalizarea acestui sector al economiei au în vedere tocmai rolul de neînlocuit ce revine micii industrii în structura economiei naționale, atît sub aspectul valorificării resurselor materiale și de forță de muncă, cît și al satisfacerii la un nivel superior a cerințelor de consum ale populației.

Așa cum a arătat secretarul general al partidului în cadrul consfătuirii, nu este vorba de a executa în cadrul micii industrii numai produse de mică complexitate, ci și produse de serie mică și unicate, ce pot fi comercializate, cu prețuri corespunzătoare, către segmente ale pieței receptive la asemenea articole. Dacă ar fi să luăm numai cazul articolelor de modă, unde o producție flexibilă, de serie mică are toate șansele să înregistreze o rentabilitate su-

perioară, vedem contribuția specifică pe care atelierele mici pot s-o aducă — prin produse la modă, de calitate și bun gust — la mai buna satisfacere a cererii. Chiar în țările dezvoltate din punct de vedere economic nu dispăre rolul micii industrii, capabilă să asigure produse unicate sau de serie mică. Sînt cazuri — așa cum s-a arătat în cadrul consfătuirii — în care întreprinderile românești au făcut comenzi de import pe piețele externe, pentru unele produse de serie mică, la unități de mică producție — nu pentru că aceste produse n-ar fi putut fi realizate în țară, ci pentru că nu era organizată la noi o astfel de fabricație.

Pentru a veni în întîmpinarea acestor cerințe ale economiei noastre, în cadrul lucrărilor consfătuirii, dar în primul rînd în Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost formulate o serie de direcții de acțiune prioritare :

- creșterea ponderii micii industrii în totalul producției industriale a țării, acționîndu-se în special pe seama creșterii productivității muncii în acest sector ;

- atragerea în circuitul economic a unor resurse materiale insuficient utilizate în prezent și care pot fi valorificate productiv pe plan local. Exemplificăm prin posibilitatea folosirii în mai mare măsură a unor materiale ca : răchita, paie (de orz, orez, ovăz, sorg), papura, pentru realizarea de împletituri în cadrul unităților cooperatiste ; a realizării unor produse de carieră (argilă, pietriș, roci calcaroase, balast), ce pot fi extrase prin organizarea de mici exploatați, a confecționării de articole mărunte de uz casnic din căzături de lemn, a folosirii plantelor medicinale și altor plante din flora spontană, ca materii prime pentru medicamente, uleiuri și coloranți, esențe, arome. Valorificarea unor asemenea materii prime după tradițiile locale (de exemplu : ceramică țărănească, cu multiple forme de utilizare ; obiecte și mobilier sculptate în lemn ; obiecte casnice sau de artizanat din piatră, marmură, chihlimbar, alte pietre semiprețioase ; olane sau

cable etc.) poate determina, pe ansamblul economiei naționale, o diversificare a ofertei și, în același timp, importante economii de materiale de bază — metal, lemn, sticlă, ciment ;

- continuarea procesului de prelucrare succesivă, în aval, a materiilor prime ce pot fi preluate ca materiale refolosibile de la marea industrie : deșeuri de tablă, lemn, piele, mase plastice, țesături textile, cauciuc ș.a. Din acestea, se pot realiza articole mărunte de uz casnic, la care în prezent, necesarul comerțului nu este acoperit (funduri de lemn, linguri, umerase de lemn, tăvi, tigăi, fărășe, pîlnii, bidoane, presuri, cîrpe pentru uz casnic sau întreținerea automobilului, jucării, obiecte de artizanat) ;

- creșterea contribuției la economisirea de materii prime și energie, prin preluarea spre recondiționare a unor piese și materiale din diferite sectoare economice. Se au în vedere, în primul rînd, unele piese înlocuite periodic la autoturisme, articole de uz casnic și gospodăresc (frigidere, aspiratoare, mașini de spălat rufe, fiare de călcat, ventilatoare, aparate de radio și televizoare). Spre exemplu, întreprinderea de autoturisme Pitești rețopește însemnate cantități de aripi și capote cu defecțiuni infime, care ar putea fi preluate și recondiționate de cooperatie, mărindu-se deci oferta la astfel de repere. În mod similar se pune problema și pentru alte produse ca : mobilă, aparat, sticlă, mase plastice etc. ;

- dezvoltarea producției de artizanat într-o viziune artistică specific locală, bazată pe modele autentice, care respectă formele și coloritul local ;

- cooperarea cu marea industrie — ce va rămîne în continuare unul din sectoarele cele mai rentabile ale activității cooperatice, dar realizată nu prin produse de serie (cantitate mare), ci prin produse de calitate, de serie mică și comandă specială — ce pot contribui la realizarea unor mărfuri pentru export sau la reducerea unor importuri de

cantități mici, costisitoare, sau care prin seria mică a necesarului nu prezintă interes pentru marea industrie.

Pentru a asigura continuitatea în realizarea unor funcții ale cooperăției de consum — cum ar fi: aprovizionarea din resurse proprii a rețelei sale comerciale, în special cu produse alimentare și unele articole de uz casnic; achiziția de la populație a unor produse pentru fondul pieței și export — se au în vedere extinderea preocupărilor pentru organizarea de gospodării agricole anexe cu profil zootehnic (păsări, ovine, porcine, cabaline, animale pentru blană, viermi de mătase, melci etc.) și intensificarea achizițiilor de la gospodăriile populației

Transpunerea în viață a acestor direcții de perfecționare a activității necesită un mod nou de a concepe și organiza mica producție de mărfuri, atât la nivelul organelor centrale coordonatoare, cât și la nivelul conducerii operative locale. Tendința cooperăției de a prefera relațiile de subfurnizare pentru marea industrie a generat fenomenul de gigantism pentru a asigura producția de mare serie, prin utilizarea de materiale dirijate prin balanțe, lăsând pe plan secundar mica producție de bunuri de consum, bazată pe resurse locale. Or, atributul principal al micii producții de mărfuri este tocmai eficiența și flexibilitatea ei deosebită, bazată pe organizarea simplă, pe posibilitatea satisfacerii prompte, adaptării operative la evoluția cererii de consum.

Suplețea și receptivitatea la cerere trebuie să se fundamenteze pe informații operative, veridice cu privire la resursele de materii prime refolosibile existente în teritoriu și facilitarea accesului direct la ele. Or, în prezent achiziționarea de materiale refolosibile este condiționată, de către organele bancare, de avizul bazelor de aprovizionare județene, ceea ce provoacă mari întârzieri în procurarea unor asemenea materiale.

Orientarea producției se poate îmbunătăți printr-o preocupare mai intensă a colectivelor de creație, atât la nivelul UCECOM și CENTROCOOP, cât și la cel al uniunilor județene, pentru elaborarea unor elemente de îndrumare, precum și pentru documentarea sistematică a lucrătorilor din mica producție asupra tendințelor pe piața internă și externă. În producția de articole de artizanat se impune intervenția mai activă a comisiilor de avizare, la care să fie antrenați în mai mare măsură artiști plastici, creatori, designeri, pentru a se evita tendințele de uniformizare sau cele de „poluare” a autenticității artei populare.

Pentru continuarea tradiției meșteșugărești, ar fi necesar ca în învățământul general și liceal să se acorde o mai mare atenție cunoașterii elementelor specifice ale artei populare locale, prin teme teoretice și activități prac-

tice la secții de producție ale cooperăției. Aceluiași scop i-ar răspunde lărgirea utilizării muncii la domiciliu pentru cusături, dantelărie, broderie, împletituri, sculpturi, ceramică etc., care permite potențarea capacității de creație și producție de valori existente în fiecare localitate. În ceea ce privește formele de cointereseare materială, cele mai adecvate se dovedesc a fi retribuția în acord global și cota-parte din încasări, care leagă direct cuantumul câștigului de cantitatea și calitatea muncii.

DEZVOLTAREA și diversificarea prestărilor de servicii constituie o latură tot mai importantă a nivelului de trai, a calității vieții, o dimensiune calitativă a dezvoltării economico-sociale a țării.

Asupra cererii de prestări de servicii acționează în prezent factori cum sînt: restructurarea ocupării populației pe ramuri de activitate, creșterea populației urbane, mobilitatea socială, creșterea gradului de dotare cu bunuri de folosință îndelungată și a locuinței cu instalații ce asigură confortul, creșterea gradului de ocupare a femeilor în activități economico-sociale, modificări în utilizarea timpului liber ș.a. — toți conducînd la fenomenul de denaturalizare a consumului de servicii.

În prezent, ponderea medie a cheltuielilor pentru servicii în totalul cheltuielilor populației este încă relativ mică — circa 15%; o creștere a acesteia este condiționată și de o creștere cantitativă, dar mai ales calitativă și ca varietate de profiluri a ofertei, din partea principalilor prestatori — unitățile UCECOM și ale consiliilor populare pentru localitățile urbane, cooperăția de consum și cooperăția agricolă de producție pentru localitățile rurale.

Pentru satisfacerea în condiții mai bune a cerințelor populației și lichidarea lipsurilor și neajunsurilor care se mai manifestă în acest sector, în cadrul consfăturii, s-a conturat necesitatea sporirii volumului de servicii pe locuitor, atât în mediul urban, cât și în cel rural.

Cooperăția meșteșugărească, ce dispune de unități pentru peste 250 de profile de servicii, a înregistrat în unele județe (Teleorman, Hunedoara, Prahova, Iași, Caraș-Severin, Dimbovița) un volum de încasări pe locuitor cu pînă la 50% sub media pe țară. Rețeaua de prestări la unele profile — ca: vopsitorie, confecții de lenjerie, unități de curățat și călcat pălării, blănării, reparații de mobilă, tapițerie, lăcătușerie pentru chei și broaște, reparații de frigider și alte aparate electrocasnice, servicii casnice și gospodărești la domiciliu — este neuniform și insuficient dezvoltat față de volumul cererii.

În mediul rural, cooperăția de consum înregistrează un volum valoric al prestărilor pe locuitor inferior circa 10% față de media pe țară, iar în unele

le județe (Bacău, Gorj, Iași, Vaslui) nivelul este și mai mic.

Profilele rețelei sînt insuficient dezvoltate la activități ca: dărăcit, tăbăcit-argăsit, vopsitorie, panificație, croitorie, reparații de încălțăminte, de aparate casnice, coafură.

O preocupare prioritară în organizarea prestărilor de servicii va fi apropierea serviciului de locuința cetățeanului. În acest scop se poate apela la soluții simple, economice, ce și-au demonstrat viabilitatea — cum sînt: funcționarea de ateliere mobile în noile cartiere, care să ofere toată gama de servicii necesară punerii la punct a locuințelor (lăcătușerie, țimplărie, instalații sanitare, zugrăveli-vopsitorie etc.) și care să staționeze în cartier pînă la darea în funcțiune a unităților permanente. Ulterior se poate avea în vedere organizarea comenzii prin telefon, la un dispecerat de cartier care să trimită la domiciliu lucrători de specialitate.

Pentru mediul rural se poate avea în vedere echiparea ca ateliere mobile a unor autovehicule ARO sau microbuze, dotate cu aparatura necesară, care să se deplaseze pe un itinerariu cu orar fix pentru depanarea unor aparate casnice, repararea de instalații etc.

Atît cooperăția meșteșugărească, cît și cea de consum pot organiza recondiționarea unor piese de autoturisme sau aparate de uz casnic, pentru a putea asigura prin forțe proprii o parte din piesele de schimb necesare. Noi posibilități de lărgire a volumului de prestări și a profilelor de servicii oferă cadrul juridic creat prin Decretul nr. 101/1980 privind funcționarea micilor unități pe bază de procent din încasări. De remarcat că procesul de preluare se desfășoară încă greoi — din unitățile selecționate pentru preluare de cooperăția meșteșugărească au fost preluate circa o cincime, iar din rețeaua cooperăției de consum circa o zecime. Rezultă necesitatea unei activități susținute pentru a populariza noile reglementări privind dezvoltarea prestărilor de servicii în rîndul pensionarilor și operatorilor, pentru transpunerea cît mai rapidă în viață a hotărîrilor adoptate.

Lucrările consfăturii au prilejuit un util schimb de experiență între operatorii din diferite județe, un prilej de analiză a modului în care unitățile din acest sector pot și trebuie să-și aducă contribuția la sarcinile ce stau în fața economiei noastre naționale. Participanții s-au angajat să acționeze cu fermitate în spiritul indicațiilor și orientărilor din Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor ce le revin din planul național unic de dezvoltare economico-socială, în vederea dezvoltării și înfloririi tuturor localităților țării.

Gh. TEODORAȘCU

„Trebuie să obținem o schimbare pozitivă radicală în activitatea din zootehnie, asigurând ridicarea acestui sector la nivelul de ramură principală a agriculturii, de ramură importantă a economiei naționale în ansamblu”.

NICOLAE CEAUȘESCU

MĂSURI RADICALE ÎN VEDEREA TRECERII LA O NOUĂ CALITATE ÎN SECTORUL ZOOTEHNIC

DIN INITIATIVA și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, săptămîna trecută a avut loc Consfătuirea de lucru, pe țară, în problemele creșterii și îngrășării animalelor. Pornind de la sarcinile stabilite în Directivele Congresului al XII-lea al P.C.R., care prevăd ca zootehnia să dețină, pînă în 1985, o pondere de 50% din producția agricolă totală, cei aproape 1.200 de participanți la consfătuire au analizat și dezbătut în spirit critic și autocritic problemele actuale ale producției animale și au făcut importante propuneri de măsuri care să conducă la realizarea integrală a sarcinilor de plan pe 1980 și asigurarea bazei materiale și organizatorice necesare îndeplinirii planului pe 1981.

În prezent, producția zootehnică reprezintă 42% din producția globală agricolă, aducînd o contribuție tot mai însemnată la constituirea fondului de produse agroalimentare destinate consumului intern, satisfacerii nevoilor industriei prelucrătoare ca și a unor disponibilități pentru export.

În ultimul deceniu dezvoltarea zootehniei a avut la bază o concepție nouă, modernă, de concentrare și specializare a producției, aplicîndu-se tehnologiile industriale de creștere și exploatare a animalelor. În prezent producția de carne se realizează în proporție de 70% în sectorul socialist, iar producția de ouă în cvasitotalitate în complexe de tip industrial.

Aceste realizări au fost posibile datorită sprijinului permanent acordat de partid și de stat, concretizat în investiții însemnate în sectorul zootehnic care numai în actualul cincinal se ridică la 37 miliarde lei. Totodată, în ultimul deceniu s-a dezvoltat o importantă industrie a furajelor combinate, s-a creat un cadru organizatoric nou care să favorizeze ameliorarea unor mari suprafețe de pașiști, s-au modernizat o serie de fabrici și laboratoare pentru producerea biostimulatorilor și medicamentelor și au fost aduse din import nuclee de animale cu un ridicat potențial de producție și reproducție.

Aplicarea acestui program de măsuri a determinat, în actualul cincinal, creșterea efectivelor de animale, cu 103% la bovine, cu 123% la porcine și 113% la ovine și caprine. De asemenea, au crescut și producțiile de carne total (cu 126%), ouă (cu 131%) și lapte (cu 127%).

Raportul prezentat la consfătuire de către conducerea Ministerului Agriculturii a scos în evidență, pe lângă realizările obținute, o serie de lipsuri și stări de lucruri necorespunzătoare care mai dăinuie în zootehnie. Astfel, în raport cu prevederile de plan, efectivele de animale realizate în primii 4 ani ai cincinalului și pe primele 5 luni ale acestui an sînt sub posibilități, aceasta reprezentînd una din cele mai mari deficiențe a activității lucrătorilor din zootehnie de la toate nivelele. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la consfătuire, această neîndeplinire a determinat atît neajunsuri în asigurarea aprovizionării populației cu unele produse agroalimentare, dar mai ales a creat implicații nefavorabile la exportul de produse agroalimentare, cu consecințe în dezechilibrul balanței de plăți externe.

În legătură directă cu nerealizarea efectivelor de animale trebuie să arătăm că principalele cauze au fost, pe de o parte obținerea an de an a unei natalități sub indicele planificat, iar pe de altă parte, a unor procente mari de mortalitate și tăieri de necesitate. La baza acestor rezultate nesatisfăcătoare au stat o serie de neajunsuri, între care: neurmărirea planurilor de montă și fătări, întreținerea necorespunzătoare a femelelor din efectivul mame (datorită cavențelor în furajare), nerespectarea regulilor sanitare-veterinare de prevenire a îmbolnăvirilor, neasigurarea condițiilor de igienă și întreținere a tineretului. Un alt aspect care s-a desprins din dezbaterile consfătuirii îl reprezintă nerealizarea sarcinilor de plan la pro-

ducția de carne, ca urmare a slabei preocupări în asigurarea efectivelor-stoc la finele anului, ca bază materială indispensabilă pentru anul următor, livrarea de taurine la greutatea medii sub prevederile stabilite, nerealizarea programului de investiții, neintrînd în funcțiune la timp 30 obiective pentru îngrășarea porcilor (cu o capacitate totală de 120.000 tone carne anual).

Nerealizările în primele 5 luni ale acestui an la carnea de pasăre se datoresc atît întîrzierii punerii în funcțiune a noilor capacități cît și insuficienței preocupări pentru pregătirea unui efectiv mame care să asigure (cu o rezervă) necesarul de ouă pentru producția de pui de carne. Rezultate nesatisfăcătoare s-au înregistrat și în ce privește producția de lapte. La nerealizarea programului de livrări a contribuit, în principal, nivelul scăzut al producției medii de lapte pe cap de vacă furajată, consecință a neasigurării cantităților necesare de furaje, a nerealizării planului la fătări și la efectivul-mame, la care se adaugă un procent însemnat de vaci infecunde.

O problemă de mare importanță, care constituie elementul de bază în sporirea efectivelor și a producțiilor, o constituie asigurarea necesarului de furaje, problemă larg dezbătută și aspru criticată de secretarul general al partidului la recenta consfătuire.

S-a scos în evidență că la marea majoritate a fermelor și complexelor de animale, an de an balanța furajeră a fost deficitară, atît din punct de vedere cantitativ, dar mai ales calitativ. Au fost înregistrate producții medii scăzute pe unitatea de suprafață, atît la culturile furajere, cît și pe pașiști, ca urmare a slabei preocupări a conducătorilor unităților pentru punerea în aplicare a tehnologiilor avansate de producere a nutrețurilor. Totodată nu s-a acționat cu fermitate și răspundere pentru stringerea, depozitarea și folosirea în hrana animalelor a produselor secundare din sectorul vegetal. Sînt încă destule unități care cer încontinuu teren arabil pentru culturi furajere, în timp ce resursele existente sînt în mare măsură neglijate, iar producțiile medii realizate sînt cu mult sub cele normale.

Am trecut în revistă aspectele de stringență actualitate în producția animalieră, atît realizările cît și deficiențele, pentru că ele reprezintă punctul de plecare obligatoriu pentru măsurile ce se impun a fi luate în etapa imediată și cea de perspectivă, așa cum a reieșit cu pregnanță din analiza profund științifică făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R. la încheierea lucrărilor consfătuirii.

Conducerea unităților zootehnice, ale consiliilor unice agro-industriale de stat și cooperatiste, organele agricole județene, lucrătorii din Ministerul Agriculturii, ca dealtfel toti oamenii muncii din zootehnie, trebuie să-și concentreze eforturile atît pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe acest an, cît și în vederea asigurării condițiilor materiale de producție pentru anul viitor.

Sarcina principală în domeniul sporirii efectivelor de animale trebuie să aibă în vedere ca și nerealizările din perioada 1976—1980 să fie integral recuperate în cincinalul următor, existînd toate condițiile pentru aceasta, mai ales prin măsuri hotărîte vîzînd sporirea natalității. Astfel, în anii 1981—1982, natalitatea la bovine va trebui să atingă un coeficient de 80—82%, urmînd ca pînă la sfîrșitul cincinalului să obținem 85—90 de viței la sută de vaci. La ovine, de la 90% natalitate cît trebuie să se obțină în anul 1981—1982, trebuie ajuns în anul 1985 la peste 95%.

O altă cale de creștere a natalității și reducere a pierderilor o constituie organizarea și conducerea judicioasă a fătărilor, așa încît acestea să se realizeze grupat în primăvară, în proporție de 70% la bovine și de 80% la ovine, fiind binecunoscute avantajele dezvoltării organismelor tinere în timpul verii. În acest

sens, trebuie să se acționeze pe baza unui plan concret de reproducție la femele, care să fie urmărit permanent, să se prevină infertilitatea și să se recupereze femelele infecunde.

În scopul reducerii pierderilor prin mortalitate și tăieri de necesitate se va acționa cu hotărâre pentru a îmbunătăți asistența sanitar-veterinară. Se impune mai multă exigență în aplicarea tehnologiilor sanitar-veterinare, în complexele zootehnice, acordându-se o atenție deosebită condițiilor de zooigienă în maternități, profilatorii și creșe, în general la creșterea tineretului, în rindul căruia se înregistrează cele mai mari pierderi.

O problemă de importanță majoră o reprezintă profilaxia bolilor. În acest sens, cercetării veterinare și Institutului Pasteur le revin sarcini majore pe linia lărgirii gamei de vaccinuri și seruri pentru prevenirea și combaterea îmbolnăvirilor.

În toate fermele de animale, acolo unde pînă în prezent nu s-au organizat maternități, creșe și profilatorii, pe baza unui plan clar de acțiune, se va trece de urgență la elaborarea și punerea sa în aplicare, astfel ca pînă la sfîrșitul lunii septembrie din acest an să fie realizat întregul necesar.

Pentru asigurarea realizării efectivelor matcă, se impune ca tineretul femel în totalitate să fie destinat reproducției, eliminarea animalelor necorespunzătoare făcîndu-se numai după prima fătare. În acest sens, în fiecare județ se vor organiza ferme specializate pentru creșterea vițelilor de reproducție, care vor constitui o bază sigură pentru creșterea mătcii și înlocuirea femelelor necorespunzătoare.

Îndeplinirea programului producției de carne pentru anii 1980—1981 este direct condiționată și de ridicarea greutății medii la tăiere. Astfel, la bovine aceasta va trebui să ajungă la 400 kg în 1980 și la 410 kg în 1981. La porcine greutatea de livrare va fi de minim 110 kg, iar la păsări nu se vor face livrări sub 1.200 kg. În ce privește greutatea medie de livrare la ovine, tineretul la îngrășare trebuie să ajungă la 35 kg, iar adultele recondiționate la 45 kg.

Totodată, în atenția permanentă a tuturor unităților de îngrășare a animalelor trebuie să stea folosirea rațională a furajelor și reducerea consumului specific pe kilogramul de spor în greutate, condiții indispensabile pentru creșterea producției și a eficienței sale.

Creșterea producției medii de lapte, care va duce implicit la sporirea livrărilor de lapte la fondul de stat se pot și trebuie realizate chiar din lunile imediat următoare, prin măsuri de furajare diferențiată și stimulativă a vacilor în prima parte a lactației, folosind cu precădere masa verde, care în acest an se găsește din abundență. Paralel cu îmbunătățirea furajării trebuie să se acționeze atît de către organele agricole județene cît și de conducerile de unități pentru generalizarea modernizării treptate a fermelor de vaci, pe linia adoptării sistemului de întreținere în stabulație liberă și introducerea mulsului mecanic. De asemenea, va trebui rezolvată pînă la sfîrșitul anului 1981, în toate unitățile, mecanizarea evacuării dejectiilor și adăpatului animalelor.

În activitatea de asigurare a furajelor, o sarcină imediată și de maximă importanță constă în recuperarea rămînelor în urmă la recoltarea și însilozarea furajelor verzi. Pentru materializarea acestei sarcini se vor organiza formații specializate cu mijloace mecanice de recoltat și transportat, strîngerea și depozitarea tuturor cantităților de paie de orz și de grîu și însilozarea lor în amestec cu furaje verzi. Pentru echilibrarea balanței furajelor, după eliberarea terenului cultivat cu păioase se va proceda la însămînțarea acestuia cu porumb în cultură pură sau porumb în amestec cu floarea-soarelui, iar pentru prelungirea perioadei de pășunat, pînă toamna târziu, se va însămînța rapidă furajeră. O atenție deosebită se va acorda raigrasului aristat, care va trebui însămînțat în epoca optimă, cu respectarea strictă a tehnologiei de cultură; este necesar să se asigure toate măsurile tehnologice în vederea creării siguranței în reușita culturilor duble și anume: fertilizarea, pregătirea optimă a patului germinativ și condiții de irigare. În ce privește structura culturilor furajere în ogor propriu, aceasta se va baza numai pe plantele de mare randament cum sînt: leguminoasele perene, sfecla și guliile furajere, precum și raigrasul.

O altă sursă de furaje o constituie grosierele (paiele de cereale, cocenii și ciocălăii de porumb), care împreună cu nutrețurile succulente pot și trebuie valorificate în totalitate. Însilozarea și tratarea grosierelor trebuie practică în tot timpul anului, devenind astfel un furaj important în hrănirea animalelor la îngrășat și a vacilor de lapte; pentru aceasta, în cadrul fermelor se vor organiza bucătării furajere pentru pregătirea grosierelor după tehnologiile stabilite de Institutul de cercetări pentru nutriția animalelor.

Deosebit de important pentru creșterea producției de furaje

este punerea neîntîrziată în aplicare a măsurilor și sarcinilor stabilite de conducerea partidului de a se însămînța și reinsămînța pajistile din zona de șes și deal, o dată la 3—4 ani. Pentru asigurarea fondului de semințe în scopul regenerării pajistilor se vor organiza, cu sprijinul institutelor de cercetări, cîmpuri pentru producerea seminței super-elită și elită, iar întreprinderile de pajisti, încă din acest an, își vor dimensiona suprafețele de loturi semincere pentru înmulțirea I și a II-a. Fondurile de investiții centralizate se vor folosi cu prioritate în acest scop, asigurîndu-se plata îngrășămintelor chimice și a lucrărilor de creare a pajistilor semănate. Fiecare hectar va trebui fertilizat cu cel puțin 200 kg îngrășămintă (s.a.) și cu mari cantități de îngrășămintă organice disponibile în marile unități zootehnice. Mijloacele mecanice necesare vor fi asigurate prin înființarea de formațiuni specializate pe aceste lucrări, care vor fi dirijate de cadrele tehnice din întreprinderile județene de ameliorare a pajistilor.

Furajele concentrate, începînd încă din acest an, vor trebui mai bine gospodărite, în sensul că fiecare complex zootehnic își va amenaja spații de depozitare unde să le păstreze pînă la noua recoltă. De asemenea, unitățile vor trebui să-și asigure morile de măcinat în raport de consumul zilnic de furaje, precum și instalațiile necesare amestecării acestor furaje cu premixurile ce vor fi furnizate de unitățile specializate.

Folosind experiența pozitivă din unitățile fruntașe, Institutul pentru nutriția animalelor va trece imediat la elaborarea rețetelor furajere pe specii și categorii de animale în baza cărora unitățile să-și poată crea propriul furaj combinat. Pentru a cunoaște cu exactitate calitatea furajelor și a principiilor nutritive ce le conțin ca și pentru întocmirea unor rații furajere în raport de necesitățile de producție din fiecare județ, se va organiza un laborator de control al furajelor care va analiza toate furajele ce urmează a fi administrate în hrana animalelor.

O sarcină importantă ce s-a desprins din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu este aceea a pregătirii foarte serioase a cadrelor care, după cum se cunoaște, hotărăsc soarta producției. În acest sens, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, împreună cu Ministerul Educației și Învățămîntului, vor revizui programele de pregătire încă din acest an, atît pentru învățămîntul superior, cît și pentru învățămîntul mediu de specialitate, punînd accent pe mărirea duratei practice. În mod obligatoriu, primul an de învățămînt zootehnic sau veterinar va trebui să înceapă cu o perioadă de practică în fermă și numai după cunoașterea procesului de producție să înceapă cursurile de învățămînt, care vor cuprinde, de asemenea, în fiecare an o perioadă de practică.

Cadrele tehnice care lucrează în producție, și în mod special cei din rețeaua de reproducție, vor fi reciclate în fiecare an pentru îmbogățirea cunoștințelor cu tot ce a apărut nou în creșterea animalelor. Totodată, Ministerul Agriculturii va elabora un program special de pregătire a cadrelor de specialiști din fermele și marile complexe zootehnice.

Pentru recuperarea rămînelor în urmă a programului de investiții se va trece de urgență la examinarea amănunțită a fiecărui obiectiv și se vor concentra forțele umane și materiale la acelea care au posibilități mai mari de punere în funcțiune în acest an.

În anul 1980 vor trebui terminate toate complexele zootehnice prevăzute în plan, prin organizarea de asociații economice intercooperatiste pentru construcții, care vor trebui să asigure predarea acestor obiective la termenele planificate.

Pentru anul 1981 sînt prevăzute măsuri speciale pentru încheierea modernizării grajdurilor pentru vaci de lapte și oi.

În etapa imediat următoare se va trece la aplicarea unor soluții constructive simple, cu folosirea largă a materialelor locale și la organizarea activităților industriale atît în asociații cît și în unități care să producă unele materiale de construcții.

Cercetarea științifică, prin institutele de profil trebuie să-și orienteze prioritar activitatea în direcția ameliorării raselor autohtone, intrucît acestea sînt adaptate condițiilor din țara noastră, avînd și un potențial de producție ridicat.

Aceste sarcini, împreună cu cele ce se vor stabili la nivelul județelor, vor fi dezbătute pe larg cu toți lucrătorii și specialiștii din unitățile de producție zootehnice, ele devenind sarcini obligatorii în cadrul programului zilnic de lucru al acestora.

Considerăm că există toate condițiile ca, trecînd imediat la aplicarea indicațiilor prețioase reieșite din cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să recuperăm încă din acest an o însemnată parte din restanțele existente și să asigurăm o bază solidă pentru programul anului următor.

Em. PETRACHE

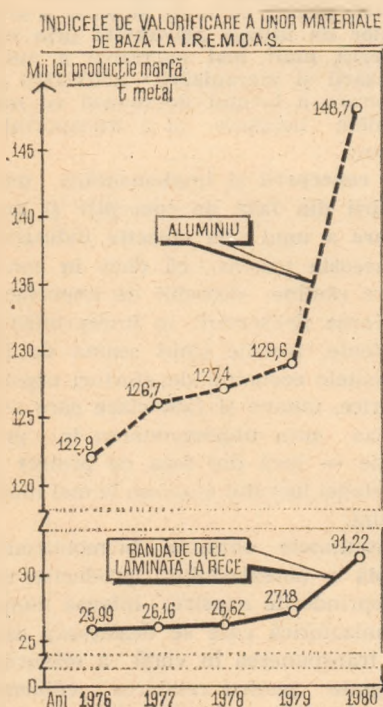
adjunct al ministrului agriculturii și industriei alimentare

CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE PRIN VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A POTENȚIALULUI PRODUCTIV

REALIZAREA ritmurilor înalte de creștere economică, a sarcinilor însemnate de sporire a eficienței prevăzute în planul pe acest an și pe întregul cincinal face necesară, în fiecare unitate economică, amplificarea eforturilor pentru valorificarea superioară, în grad ridicat, a valorosului potențial productiv existent — uman, tehnic material și financiar. Așa după cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar să se acționeze cu toată hotărârea pentru ridicarea nivelului muncii organizatorice de amplificare a gradului de mobilizare și punere în valoare a însemnatelor resurse materiale și umane din întreprinderi la înălțimea cerințelor impuse de creșterea eficienței producției și a muncii în toate sectoarele de activitate din economie.

În lumina acestor comandamente majore, în întreprinderi și centrale industriale, în întreaga economie, se intensifică eforturile pentru ca, printr-o organizare superioară a activității să se creeze condițiile capabile să asigure

Graficul nr. 1

sporirea în ritm înalt a producției fizice și nete, a productivității muncii, reducerea consumului și creșterea gra-

Elena NAE

prim secretar al Comitetului de partid al sectorului 6 al municipiului București

dului de valorificare a resurselor materiale și energetice.

Sporirea accelerată a gradului de valorificare a materiilor prime și energiei

EFORTURILE ample desfășurate în întreprinderile sectorului s-au soldat, în primul semestru al acestui an, cu o depășire de ansamblu a planului producției nete de circa 100 de milioane lei. În ce privește întregul cincinal, trebuie arătat că planul pe primii patru ani a fost realizat la data de 2 noiembrie 1979, ceea ce a permis obținerea unei producții industriale suplimentare de 3,1 miliarde lei, sumă echivalentă angajamentului asumat pe întreaga perioadă 1976—1980. În planul producției fizice aceste preocupări s-au concretizat în realizarea unui volum însemnat de produse și tehnologii de o deosebită importanță pentru economia națională: utilaje pentru industria materialelor de construcții și pentru industria alimentară, produse electrotehnice, confecții și produse textile, obiecte sanitare din porțelan, produse lactate etc.

Alături de creșterile cantitative, un accent deosebit s-a pus pe sporirea eficienței activității economice prin ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor și energiei. Astfel, la IREMOAS (graficul nr. 1) indicii de valorificare a benzii de oțel laminată la rece a ajuns în acest an la 31,22 mii lei/t față de 25,99 mii lei/t în anul 1976. Creșteri importante s-au obținut în cadrul întreprinderii și la aluminiu (de la 122,9 mii lei/t în 1976 la 148,7 mii lei/t în 1980) și la alamă (87 mii lei/t în 1980 față de 76,5 mii lei/t în 1976). La fabrica de mobilă „Militari” valoarea producției realizate dintr-un metru cub de lemn industrial a crescut — numai într-un an — cu peste 500 de lei. Pe total sector, preocupările pe această linie, înmănunchate în acțiunea „Să folosim cu spirit de răspundere metalul, combustibilul, energia și celelalte materii prime”, de pildă, s-au soldat cu găsirea unor soluții de valorificare superioară, cu eficiență de peste 35 milioane lei.

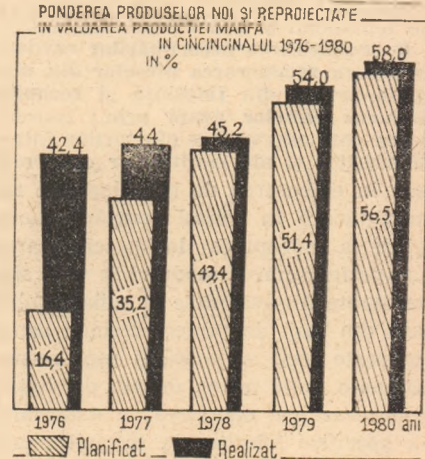
Pentru obținerea unor indici mai înalți de valorificare a materiilor prime

și energiei, paralel cu reducerea continuă și substanțială a consumurilor materiale (care au ajuns la 535,6 lei la 1000 lei producție marfă), în întreprinderile sectorului o atenție sporită se acordă ● ridicării performanțelor produselor în paralel cu menținerea sau micșorarea greutateii lor ● refolosirii în producție a resurselor materiale consumate ● creșterii duratei de folosință a produsului la beneficiar ● micșorării dimensiunii și greutateii unor reperi păstrind caracteristicile produselor ● creării de noi produse care încorporează mai multă inteligență tehnică ș.a.

În cadrul acestui ansamblu de preocupări, un accent deosebit se pune pe crearea unor produse noi și modernizate (vezi tabelul) care să încorporeze cât mai multă inteligență tehnică și cât mai puțină substanță și energie și care să fie astfel concepute încât, încă din faza de proiect, să permită refolosirea în producție a resurselor materiale consumate cu fabricarea produsului (sub formă de piese, subansamble, deșeuri) după încheierea ciclului normal de utilizare.

La nivelul sectorului ponderea produselor noi și modernizate în totalul producției marfă este în acest an de 58% față de 42,4% realizat în anul 1976 (graficul nr. 2).

Graficul nr. 2

În creșterea și mai susținută a gradului de valorificare a materiilor prime pe căile arătate, apar anumite obstacole, generate de unele neajunsuri proprii sau din afara întreprinderilor sectorului. Pentru înlăturarea lor se cer avute în vedere următoarele cerințe:

● respectarea de către furnizorii a prevederilor din contractele de livrare a materialelor, nu numai la tonaj ci și

1976=100%

	Anii :				
	1977	1978	1979	1980	1985
Ponderea produselor noi și reproiectate în producția marfă					
— pe total sector:	129,5	155,9	206,6	233,0	259,7
— IMEB :	148,6	208,2	339,0	350,7	394,5
— Electrotehnica :	138,3	248,4	382,8	629,9	674,5
— IREMOAS :	687,9	763,1	1 119,3	1 671,5	2 037,4

la sortimentele solicitate de către beneficiari. Aceasta pentru că la întreprinderea „Cesarom”, de pildă, faptul că sortimentele de argilă livrate de Întreprinderea mecanică Cluj au avut un conținut de fier mai mare decât cel prevăzut în contracte, a determinat creșterea pierderilor la prelucrare și un consum sporit de materii prime. De asemenea, faptul că anumiți furnizori nu livrează Întreprinderii de mașini electrice din București materialele de aprovizionat la lungimi fixe și multiple a condus și în acest an la creșterea consumului și scăderea gradului de valorificare;

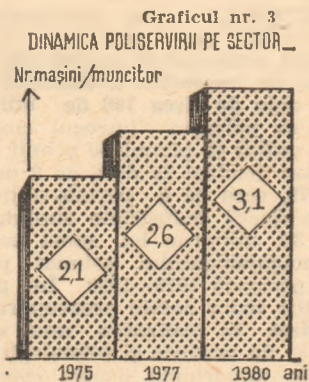
● orientarea în mai mare măsură spre elaborarea și promovarea de tehnologii moderne. Desigur, pentru o întreprindere este mai rentabil și evident mai ușor să asimileze produse decât să înlocuiască tehnologiile de fabricație, mai ales că efortul făcut pentru realizarea unui produs nou se valorifică mai ușor decât cele care au ca obiectiv o nouă tehnologie. Pentru a spori însă eficiența în întreaga economie națională, înnoirea tehnologiilor ar trebui să se bucure după părerea noastră, de o atenție sporită. Aceasta nu numai fiindcă tehnologiile existente — concepute înainte de criza energetică și adesea energofage — se cer schimbate cu altele noi cu consum material și energetic redus, ci și deoarece ofertele de tehnologii moderne sînt mai mult căutate și mai bine plătite la export. Desigur, deosebit de importantă rămîne și înnoirea produselor, dar începe să apară pregnant în evidență necesitatea unei echilibrări mai adecvate a efortului între producerea de tehnologii și cea de produse noi;

● amplificarea preocupărilor existente pentru recuperarea pieselor din mașinile scoase din folosință și recondiționarea pieselor uzate prin: coordonarea mai adecvată a eforturilor întreprinderilor și ale institutelor de cercetare în elaborarea de tehnologii de recondiționare în sensul scurtării duratei de la conceperea la implementarea lor; perfecționarea modului în care sînt concepute diverse piese și subsansamble care din fază de proiect trebuie astfel elaborate încît să poată fi ușor recondiționate după prima durată de viață; asigurarea mai operativă a materialelor specifice folosite la recondiționare și a aparatului de măsură și control necesară constatării gradului de uzură al pieselor. În acest scop au fost și vor fi în continuare intensificate eforturile în compartimentele de aprovizionare pentru asigurarea adaosului de sudare de sortul și marca corespunzătoare la termenele necesare, precum și preocupările pentru realizarea prin auto-

dotare și cooperare tehnologică corespunzătoare a standurilor și A.M.C.-urilor pentru stabilirea uzurii.

Productivitate înaltă prin organizarea științifică a producției și a muncii

SPORURILE de producție obținute în acești ani, precum și creșterile prevăzute pentru anii următori se realizează și se vor realiza, în primul rînd, pe seama creșterii productivității muncii. Acțiunea „Productivitate, calitate, progres tehnic”, de exemplu, care se desfășoară în 26 de unități economice și care va fi continuată și extinsă în viitor, a condus la obținerea în anul

1979 a unui spor de producție de aproape 250 milioane lei.

O componentă principală a noii calități în activitatea productivă este creșterea mai rapidă a productivității prin organizarea științifică a producției și muncii în toate întreprinderile. În acest context, dat fiind că prin eforturile statului în unitățile economice din sector a fost constituită o puternică bază tehnico-materială, în cadrul preocupărilor de realizare a sarcinilor însemnate de creștere a productivității se acordă o atenție sporită activizării factorilor de organizare superioară a producției și a muncii și anume: folosirea rațională a timpului de lucru, generalizarea muncii la mai multe mașini, asigurarea unei ritmicități sporite în aprovizionarea tehnico-materială, folosirea metodelor moderne în programarea producției, în lucrările de calcul și evidență și, pe această bază, reducerea la strictul necesar a personalului funcționare, trecerea în producție a unor muncitori auxiliari etc.

În cadrul ansamblului de preocupări care determină sporirea aportului orga-

nizării, extinderea policalificării și poliservirii mașinilor și utilajelor constituie surse prețioase de reducere relativă a necesarului de forță de muncă pentru realizarea producției fizice planificate și deci de sporire a productivității. La nivelul sectorului sînt cuprinse în sistemul poliservirii un număr de circa 2 000 de utilaje, cu o „intensitate” de circa trei mașini pentru un muncitor (graficul nr. 3). Desigur, există numeroase întreprinderi în care media poliservirii pe sector este depășită ca, de exemplu, la „Relon” Panduri (4,7 mașini pe un muncitor), la I.R.E.M.O.A.S. (cu 3,3 mașini pe un muncitor), la „Electrotehnica” (cu 3,2 mașini pe muncitor) ș.a.

Trebuie arătat însă că în extinderea poliservirii apar încă o serie de obstacole, pentru a căror înlăturare va trebui să se acționeze mai consecvent cu prioritate în direcția :

— policalificării cadrelor. În anul 1979 au fost ținute pe total sector un număr de 210 cursuri de calificare, în care au fost cuprinși peste 5 600 de oameni ai muncii necalificați sau din sfera activităților neproductive și de deservire (care a făcut posibil ca, alături de extinderea poliservirii, să scadă și numărul muncitorilor indirect productivi în totalul personalului muncitor la circa 15 la sută). În anul 1980 ne propunem să amplificăm aceste realizări, nu numai numeric — sporind numărul muncitorilor capabili să poată lucra și supraveghea activitatea la mai multe mașini — ci și calitativ, pentru ca ei să poată interveni operativ în cazul unor dereglări curente a mașinilor și a le remedia, fără a mai aștepta intervenția specialiștilor din serviciul mecano-energetic. Aceasta se va realiza prin metoda ca lucrătorii, înainte de a se califica într-o anume meserie (strungar, frezor etc.), să facă o anumită specializare în secția de întreținere;

— perfecționării aprovizionării cu materii prime, cu scule și piese a grupurilor de utilaje poliservite prin extinderea mult mai operativă a automatizării și mecanizării activității de asigurare a locului de muncă cu materialele necesare și a transportului intern;

— concepției și implementării poliservirii din faza de concepție și proiectare a unui nou obiectiv industrial. Și aceasta pentru că dacă în continuare rămîne deosebit de importantă aplicarea poliservirii în întreprinderile existente, trebuie ținut seama de însemnatele economii de eforturi organizatorice, umane și financiare care s-ar realiza prin implementarea în producție — încă din faza de proiect — a metodei lucrului unui om la mai multe mașini.

Rezultatele obținute în mobilizarea amplă a potențialului productiv din întreprinderile noastre, intensă muncă organizatorică care se desfășoară pentru transpunerea în viață a măsurilor adoptate pentru creșterea eficienței acestui proces reprezintă premise însemnate de realizare exemplară a sarcinilor din planul pe acest an și pe întregul cincinal.

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență

Bugetul de venituri și cheltuieli — instrument pentru creșterea eficienței

BUGETUL de venituri și cheltuieli este conceput ca un instrument la îndemina organelor de conducere colectivă din unitățile economice pentru urmărirea modalităților de obținere a unei eficiențe cât mai mari.

Realizările remarcabile obținute în anul 1979 — primul an de aplicare generalizată a măsurilor de perfecționare a conducerii și planificării economico-financiare — precum și cele din primele luni ale acestui an constituie o confirmare a viabilității noului mecanism, a bugetelor de venituri și cheltuieli. În 1979 la dispoziția unităților economice au fost lăsate, pentru formarea fondurilor proprii, circa 28% din beneficiile realizate; peste 1/3 din cheltuielile de investiții au fost acoperite din resursele proprii ale unităților economice. Din bugetul pe 1980 rezultă că în acest an au fost prevăzute, în bugetele de venituri și cheltuieli ale unităților economice, fonduri de aproape 418 miliarde de lei, pentru îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare economică. Peste 53% din acestea urmează să fie finanțate din fondurile proprii. Față de anul precedent, resursele pentru fondul de dezvoltare economică urmează să crească cu peste 57%, iar cele pentru fondul mijloacelor circulante cu 29%. Peste 34% din beneficiile planificate sînt prevăzute ca resurse de alimentare a fondurilor proprii ale întreprinderilor și centralelor industriale.

În prezent, cînd se are în vedere extinderea autogospodăririi și autogestiuinii în toate unitățile economico-sociale, se pune cu tărie problema creșterii rolului bugetului de venituri și cheltuieli. Aceasta presupune printre altele:

1 Stabilirea de răspunderi concrete pe parcursul elaborării și execuției bugetului.

În acest scop trebuie să se înlăturească o serie de măsuri care să asigure:

- cunoașterea principalelor prevederi ale bugetului de venituri și cheltuieli, de către toți oamenii muncii din unitatea respectivă;

- precizarea clară a îndatoririlor, competențelor și răspunderilor, în elaborarea și execuția bugetului, pe subunități. În așa fel încît nici un indicator să nu rămînă în afara controlului direct al factorilor de răspundere din secții, ateliere, formații de lucru, compartimente funcționale, al comisiilor pe domenii, al membrilor consiliului oamenilor muncii, în funcție de atribuțiile și competențele stabilite;

- funcționarea unui sistem informațional operativ, în legătură cu realizarea sarcinilor de care depinde execuția bugetului de venituri și cheltuieli, cît și cu influențele eventualelor abateri asupra indicatorilor din buget.

Or, practica arată că bugetul de venituri și cheltuieli nu este utilizat, în unele cazuri, în concordanță cu aceste cerințe. Trebuie eliminate cu desăvîrșire situații ca cele întîlnite în acest an la unele întreprinderi din cadrul ministerelor: Industriei Metalurgice; Industriei Ușoare; Minelor, Petrolului și Geologiei; Agriculturii și Industriei Alimentare, constînd din abateri de la îndatorirea legală de a defalca pe secții, ateliere, șantiere etc., sau de a eșalona pe trimestre și luni umii indicatori de plan și de buget. Nu întîmplător majoritatea acestor unități înregistrează rămîineri în urmă în realizarea sarcinilor stabilite pe acest an.

2 Sporirea răspunderii organelor de conducere colectivă din unitățile economice în fundamentarea indicatorilor de plan și de buget.

Secretarul general al partidului a atras în nenumărate rînduri atenția asupra necesității de a înlătura cu desăvîrșire formalismul din activitatea adunărilor generale, de a stabili un singur punct la ordinea de zi a acestora, atunci cînd se supun dezbaterii planul și bugetul unităților, pentru ca oamenii muncii să poată într-adevăr să discute, să analizeze, să hotărască în mod corespunzător.

Aplicarea neabătută a acestei indicații va da o viabilitate mai mare bugetului de venituri și cheltuieli, deoarece în prezent una din cauzele care o afectează este pornirea în execuție fără fundamentarea integrală a unor indicatori. În evidență ies, de regulă, neîncadrări sau încadrări formale în sarcina de reducere a costurilor de producție, dar de fapt aceasta este o consecință a modului cum se elaborează celelalte programe speciale, care stau la baza indicatorilor de plan (programele privind creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor materiale, calitatea producției, introducerea progresului tehnic). Aceasta creează greutăți în execuție, așa cum a fost cazul pe primele 4 luni din acest an la unele combinate de îngreșăminte chimice (Tr. Măgurele Bacău), la unele unități din industria cărbunelui etc.

Fundamentarea corelată a întregului sistem de indicatori, cu măsuri certe de realizare, permite ca pe parcursul execuției, să se poată acționa în cunoștință de cauză, atunci cînd bugetul semnalizează anumite rămîineri în urmă în realizarea veniturilor și în încadrarea în cheltuieli.

De aceea, la elaborarea bugetului de venituri și cheltuieli și cu ocazia dezbaterilor în organele de conducere colective este necesar să se pună accentul pe stabilirea unor măsuri reale de realizare a fiecărui indicator de plan, să se estimeze cît mai corect influențele acestor măsuri asupra prevederilor înscrise în buget.

3 Folosirea mai intensă a pîrghiilor economico-financiare care acționează prin intermediul bugetului.

Bugetul de venituri și cheltuieli este conceput cu un mecanism propriu de influențare a colectivelor de oameni ai muncii în direcția realizării imperativelor noului mecanism — producție fizică, producție netă, rentabilitate, beneficii — arătate în repetate rînduri de conducerea partidului nostru. Fiecare indicator înscris în buget constituie un punct de control asupra influențelor pe care acesta le preia din activitatea economică. În cadrul acestui sistem de indicatori există liante de bază, pe care le urmăresc statul, unitatea economică, fiecare om al muncii din unitatea economică respectivă. În buget, acestea se concretizează sub forma fluxurilor bănești reprezentînd încasări din vînzarea producției, cheltuieli materiale, valoarea producției nete pe elemente de formare, între care un rol deosebit îl au — ca pîrghii de influențare a intereselor economice — retribuirea muncii și beneficiile. Din experiența de pînă în prezent rezultă că pîrghiile economico-financiare care acționează în cadrul noului mecanism, prin intermediul bugetului de venituri și cheltuieli, sînt folosite insuficient pentru stimularea realizării indicatorilor de bază ai planului. Un exemplu l-ar putea constitui controlul ce trebuie efectuat asupra fluxurilor bănești reprezentînd retribuirea muncii, în corelare cu realizarea producției fizice și a producției nete.

Depășirile necorespunzătoare ale plăților pentru retribuirea muncii au afectat beneficiile în anul 1979 (gradul de realizare

a acestora a fost inferior celui privind realizarea valorii producției nete) în cazul unui număr însemnat de întreprinderi. În mod obiectiv, efectuarea unor asemenea plăți a afectat rolul bugetului de venituri și cheltuieli, deoarece după satisfacerea intereselor individuale, a slăbit reacția față de influențele negative corespunzătoare, preluate asupra beneficiilor. Aceasta constituie o încălcare a funcțiilor economice ale indicatorilor valoarea producției nete și beneficiile, care afectează, în final, nu numai echilibrul financiar al unităților economice în cauză, ci și echilibrul general economic. Aceasta deoarece plățile pentru astfel de „retribuirii“ reprezintă fluxuri bănești ce nu au corespondent în fluxuri reale, sub forma produsului pentru sine.

Un control mai riguros se impune a fi efectuat, prin bugete și asupra modului de formare a valorii producției nete pe elemente componente ale acesteia. Legarea directă a retribuirii muncii de gradul de realizare a producției nete sporește rolul de pîrghie al acesteia din urmă numai în măsura în care este corect stabilită și bine fundamentată cu ocazia elaborării planului. În legătură cu aceasta există uneori tendința, din partea unor unități economice, de a solicita prin plan cît mai multe cheltuieli materiale, lăsînd neacoperite cheltuielile cu munca vie, în cadrul nivelului total de cheltuieli stabilit. Este evident că în execuție fenomenul se va reflecta în sens invers: unitățile se vor încadra mai ușor în nivelul cheltuielilor materiale, dar vor depăși cheltuielile cu munca vie (element al producției nete). În acest fel, producția netă se realizează într-o structură care afectează beneficiile. Exemple de această natură au fost în 1979 la mai multe întreprinderi, iar pe 1980 o situație mai deosebită prezintă unele unități din cadrul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei. Pe trimestrul I a.c. acestea au influențat situația pe ansamblul activității industriale din cadrul ministerului respectiv, în sensul că gradul de depășire a unor cheltuieli cu munca vie (altele decît plățile legate de retribuirea muncii) reprezintă circa 300%, în timp ce realizarea cheltuielilor materiale se situa aproximativ în limita planului. Situația arătată a influențat negativ rezultatele financiare cu peste 100 mil. lei pe perioada 1 ianuarie — 31 martie a.c.

Prin conținutul său bugetul de venituri și cheltuieli, permite încă din faza de elaborare să fie cunoscute situațiile în care elementele valorii producției nete sînt bine sau insuficient fundamentate și, ca urmare, el poate orienta conducerile întreprinderilor în aprofundarea posibilităților de ordin tehnic și organizatoric pentru reducerea consumurilor materiale și defalcarea după principii economice a nivelului total de cheltuieli, prevenind în acest fel și greutățile ce se pot ivi în execuție în realizarea beneficiilor planificate.

4 Disciplina, ordine, respectarea legilor — la baza unei activități eficiente, rentabile.

Așezarea activității fiecărei unități economice pe principiile noului mecanism presupune ca fiecare om al muncii, în domeniul său de activitate, să lupte în primul rînd pentru creșterea eficienței și rentabilității. Acestea sînt, de altfel, și liantele de bază ale conducerii activității financiare, pe baza bugetului de venituri și cheltuieli. Printre problemele legate de aplicarea principiilor noului mecanism, secretarul general al partidului a menționat existența unor întreprinderi și activități nerentabile, înfățișînd în mod clar atît măsurile pe care le întreprinde statul în prezent pentru reșezarea unor prețuri, cît și măsurile ce trebuie luate în unele sectoare de activitate pentru înlăturarea dezordinii, risipei și indisciplinei.

Practica acordării subvențiilor de la buget arată că unitățile în cauză nu sînt cointeresate într-o conducere financiară eficientă. Spre deosebire de unitățile care lucrează rentabil, unitățile cu subvenții planificate nu sînt puse în situația de a-și realiza prin efort propriu resursele de bază ale formării fondurilor instituite în cadrul noului mecanism. Primind aceste resurse de la bugetul statului, ani de-a rîndul unitățile miniere și alte unități cu subvenții planificate n-au simțit în mod

direct pînă în prezent urmările unor activități nesatisfăcătoare. Totodată, unităților planificate cu beneficii li s-au acoperit în final de la buget, pierderile de mijloace circulante, pentru a-și putea continua activitatea, în cazurile cînd au înregistrat astfel de pierderi. Evident această stare de lucruri trebuie depășită într-un termen cît mai scurt, toate întreprinderile fiind obligate să adopte măsuri fundamentate pentru desfășurarea unei activități eficiente, rentabile.

Prin bugetul de venituri și cheltuieli poate fi ținută permanent sub observație, încă din perioada de elaborare, respectarea prevederilor legale cu privire la corelarea indicatorilor financiari cu cei economici; contractarea integrală a producției prevăzută a fi livrată în perioada respectivă; includerea în costuri a unor cheltuieli și efectuarea plăților ce se suportă din rezultate; încadrarea în normele de muncă și de consumuri materiale aprobate etc. Or, se constată că bugetul nu este folosit în toate cazurile pentru întărirea legalității, eficienței și disciplinei. În practică sînt aspecte din cele mai diverse. Cu ocazia controlului cheltuielilor indirecte, planificate pe 1980 de către unele întreprinderi din cadrul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, s-au constatat prevederi de cheltuieli peste normele și normativele legale, neeconomice sau neoportune, în sumă de aproape 250 mil. lei. Situații similare s-au constatat și la unități din cadrul celorlalte ministere.

La unele întreprinderi, veniturile din încasări prevăzute în bugetul pe 1980 nu erau dimensionate corelat cu indicatorii economici din care derivă acestea, fiind, de regulă subevaluate (la Combinatul chimic Valea Călugărească, veniturile erau mai mici cu 50,4 mil. lei).

Cu ocazia elaborării planului și bugetului conducerile întreprinderilor nu obligă și nu atrag în suficientă măsură cadrele tehnice, de proiectare și de cercetare în găsirea soluțiilor optime pentru realizarea produselor cu consumuri reduse de materie prime și energie, înlocuirea tehnologiilor și utilajelor învechite, iar în execuție există o preocupare insuficientă a acestora în urmărirea consumurilor materiale. Aceasta explică în mare măsură depășirea nivelului de costuri la unele combinate chimice, la centrale termoelectrice, la unități din industria extractivă, etc. pe primele 4 luni din acest an.

ÎN STATORNICIREA legalității, ordinei și disciplinei organele financiare din unități trebuie să ajute mai mult conducerile întreprinderilor, consiliile oamenilor muncii. Sarcina principală a organelor financiar-bancare este, în prezent, să aplice neabătut indicațiile secretarului general al partidului, cu privire la întărirea controlului preventiv în respectarea legalității și eficienței oricărei cheltuieli și plăți; să efectueze propuneri fundamentate economice pentru rentabilizarea unor întreprinderi activități și produse; pentru soluționarea tuturor problemelor legate de trecerea la cursul unic de 15 lei/\$ și rublă și de reflectare directă în activitatea unităților producătoare sau beneficiare a rezultatelor din operațiunile de export și import; pentru așezarea pe principiile autogestunii economice a tuturor unităților cu activitate economico-socială.

Răspunderi deosebite revin în continuare organelor Ministerului Finanțelor, tuturor organelor financiar-bancare, în legătură cu întărirea rolului bugetului de venituri și cheltuieli. Acestui scop i-ar corespunde, printre altele, urmărirea mai organizată a modului cum este utilizat bugetul de venituri și cheltuieli în unitățile economice, ca instrument de conducere; simplificarea circuitului unor resurse de alimentare a fondurilor constituite la dispoziția unităților; accelerarea decontărilor între unități; studierea în continuare a eficienței utilizării unor pîrghii economico-financiare în vederea intensificării puterii lor de influențare asupra conștiinței intereselor economice, determinării unei activități mai susținute a oamenilor muncii pentru îndeplinirea sarcinilor de plan și de buget.

N. SĂVOIU

Ministerul Finanțelor

De la 1 iulie a.c.

Noi beneficiari ai majorării retribuțiilor

SPORIREA retribuției celor 283 mii persoane ocupate în industria chimică, industria prelucrării petrolului, industria săpunurilor și cosmeticelor, în cadrul celei de a doua etape de majorare, începând cu 1 iulie a.c. cu un procent de 14,6%, superior mediei pe economie de 13,6%, constituie o consecință firească a rezultatelor obținute în acest cincinal în producția de bunuri materiale în general și o recunoaștere a contribuției deosebite pe care întregul personal din aceste sectoare de activitate a avut-o la sporirea volumului și eficienței producției, la ridicarea calității acesteia.

tății socialiste, unii oameni ai muncii vor primi prin majorarea retribuției lunare sume mai mari de 300 lei și chiar peste 400 lei, iar alții sume mai mici, aceasta în funcție de o serie de criterii, printre care amintim: cantitatea și calitatea muncii depuse, nivelul de instrucție și de calificare atins, experiența în muncă, rolul jucat în producție, rezultatele obținute. De pildă, odată cu majorarea retribuțiilor din etapa a II-a, maeștrii, în conformitate cu rolul important pe care îl au în producție, vor putea beneficia, conform prevederilor Legii retribuiri, de o nouă funcție — maestru specialist principal.

carea celei de-a II-a etape de majorare, s-a introdus în plus o nouă categorie de încadrare (categoria a 7-a), astfel încât cei mai buni muncitori, care dovedesc inițiativă și care au experiență și vechime mare în producție au posibilitatea de a promova în noua categorie și ulterior în cea de muncitor specialist. De asemenea, prin reducerea numărului de trepte de la 3 la 2 în cadrul fiecărei categorii de încadrare se creează diferențe mai mari și mai stimulative pe planul retribuției. Totodată, în etapa a II-a de majorare a retribuției se realizează și o mai bună diferențiere a retribuțiilor prin trecerea muncitorilor de la o categorie de încadrare la alta. Cu suma anuală obținută ca diferență în urma majorării retribuției, un operator chimist își poate procura, de exemplu, un frigider cu compresor „Arctic” și un aparat de radio sau alte bunuri de folosință îndelungată necesare gospodăriei.

Majorarea importantă a retribuțiilor de care beneficiază acum personalul

Meseria (funcția)	Rețeaua de retribuire (Grupa de ramuri)	Categori treapta (clasă gradație)	Retribuția tarifară (lei)				Diferență		Total diferență (lei)	
			actuală	după 1 iulie 1980	la retribu ție tarifară (lei)	la spor vechime (lei)	lunară	anuală		
Operator chimist la fabricarea îngrășămintelor chimice, 3% spor vechime	Chimie A	2/II	1 683	1 979	296	9	305	3 660		
Operator chimist produse cloro-sodice, 10% spor vechime	Chimie A	6/II	2 285	2 723	438	44	482	5 784		
Operator chimist la prelucrarea maselor plastice, 5% spor vechime	Chimie B	4/I	1 785	2 091	306	16	322	3 864		
Maistru, 3% spor vechime	Chimie B	20/II	2 220	2 470	250	7	257	3 084		
Maistru principal, 5% spor vechime	Chimie A	24/III	2 640	2 910	270	14	284	3 408		
Inginer, 7% spor vechime	Grupa IV de ramură	25/IV	2 760	3 050	290	21	311	3 732		
Inginer principal, 10% spor vechime	Grupa IV de ramură	30/VI	3 480	3 840	360	36	396	4 752		
Inginer, 5% spor vechime	Grupa V de ramură	23/III	2 520	2 780	260	13	273	3 276		
Inginer principal, 10% spor vechime	Grupa V de ramură	27/V	3 030	3 350	320	32	352	4 224		

S-a calculat că veniturile suplimentare obținute de personalul muncitor din sectoarele menționate în următoarele 6 luni ale anului 1980 — ca urmare a aplicării etapei a II-a de majorare a retribuției — se vor ridica la suma de aproximativ 505 mil. lei. Ca urmare a majorării, retribuția lunară a oamenilor muncii din industriile amintite va spori în medie cu aproape 300 de lei. Menționăm însă că în conformitate cu cerințele principiului socialist de repartiție, majorarea retribuției nu se face prin sume egale. În conformitate cu principiile stimulării materiale și echi-

În felul acesta, de exemplu, un maestru specialist principal din industria îngrășămintelor chimice (clasa 28 gradația a VI-a) cu 10% spor vechime, va avea o retribuție lunară de 3 850 lei, adică va putea chiar depăși retribuția medie a unui inginer cu vechime mică în producție.

Se creează astfel stimulente puternice pentru ca maeștrii să se ridice la nivelul adevăratului rol pe care trebuie să-l aibă în producție, acolo unde ei lucrează nemijlocit.

Pe linia largirii posibilităților de promovare a muncitorilor, odată cu apli-

muncitor din ramura chimie, prelucrarea petrolului, săpunuri și cosmetice, reprezintă o puternică motivație pentru organizarea științifică a producției și a muncii, pentru o creștere și mai susținută a productivității muncii, pentru ridicarea continuă a nivelului calitativ și tehnic al produselor, în esență pentru realizarea sarcinii primordiale puse de Congresul al XII-lea — trecerea la o nouă calitate în toate domeniile de activitate.

Lucia MIHĂILESCU
Institutul de Economie Socialistă

Produse farmaceutice românești exportate în 100 de țări

ROMÂNIA, care se află în prezent printre primele 10 țări din lume în ceea ce privește dezvoltarea industriei chimice, și-a creat un puternic sector al chimiei de mic tonaj, domeniu în care medicamentele dețin un rol însemnat. Se realizează azi peste 1100 de medicamente condiționate, care acoperă practic toate grupele terapeutice cunoscute pe plan mondial. Întreprinderile de medicamente, situate în centre cu o bogată tradiție medicală universitară și de cercetare (București, Iași, Cluj-Napoca), realizează produse ce acoperă în mare parte necesarul intern și, totodată, sint exportate în numeroase țări ale lumii.

Pentru a răspunde interesului crescând, manifestat de numeroase firme străine, de a cunoaște oferta completă de export a țării noastre, centrala industrială de profil a editat recent, în limba engleză, lucrarea „Romanian Drugs” (Medicamente românești), în care sint prezentate realizările la zi ale industriei naționale farmaceutice.

O caracteristică a perioadei ultimelor decenii, în patologia umană, a fost desfășurarea unui efort susținut de cercetare în vederea identificării cauzelor ce determină apariția unor boli și elucidării mecanismelor de producere a acestora. Aceste noi descoperiri au fost posibile datorită dezvoltării impetuoză a bazei științifice și tehnologiilor noi introduse în cercetarea și definirea bolilor. Progresele în știința și tehnica autohtonă, precum și cele realizate pe baza colaborării cu firme de renume internațional în industria farmaceutică au dus la apariția unui număr mare de medicamente noi, realizate la nivelul celor mai riguroase standarde internaționale și având o eficiență curativă ridicată. Faptul că industria de profil colaborează strâns cu cercetarea și practica medicală imprimă seriozitate atât în alegerea pentru fabricare a acelor sorturi realmente necesare în tratamentul anumitor maladii, cât și în desfășurarea procesului de fabricație. În afara produselor ce se înscriu în gama terapeutică răspândită pe plan mondial, s-a reușit îmbogățirea farmacopeii noastre originale, prin valorifi-

care, sub formă de medicamente cu eficiență terapeutică ridicată, a unei serii de cercetări autohtone, pornite de la experiment științific sau având o bază empirică de observație.

Printre acestea și-au câștigat prestigiu pe plan internațional produse ca: Aslavit, Gerovital, Boicil forte, Covalitin, Distonocalm, ETO, Folcisteină U, Trofopar, Ulcosilvanil și altele.

În momentul de față în țara noastră se produc medicamente care abordează orice aspect de patologie, fiind produse cu maximă eficiență în boala respectivă și la nivelul celor mai riguroase standarde internaționale.

Medicația necesară tratării unor maladii ample răspindite în epoca noastră, ca cele ale aparatului cardiovascular este reprezentată de produse de bază în tratament, ca digitalicele (digitalină, digoxină și produși injectabili — deslanosid, lanatosid C și strofantină), antiaritmice (propanolol și xilină) și antianginoase (nitroglicerina și nitroglicerina R, dipiramidanol, agazol, carbocromenă). Medicația antihipertensivă este reprezentată, în afara propranololului, de hipopresol și hipazin, hiposerpil (cu forma lui injectabilă pentru urgențe: raunervil), grimerdin, guanetidină etc. Substanțele antianemice sint bine reprezentate prin: glubifer, fier polimaltizat, acid folic, vitamina B₁₂, hemostaticele — prin acid aminocaproic, fitomenadian, vitamina K₃, hemostat, adrenastazin, iar anticoagulantele — prin heparină, trombostop. Medicația aparatului digestiv introduce o serie de produse de mare eficiență și notorietate: antiacide (calmogastrin, dicarbocalm, tristicalm, ulcerotrat, ulcomplex), Ulcosilvanil, coleretice (anghirol, carbicol, colebil, fiobilin), antispastice (scobutil, papaverină, foladon, atropină, lizadon, distonocalm), precum și antiemetice (emetiral, metocloramid, torecan) sau purgative (galcorin, cortelax, etc.). Din medicația aparatului respirator amintim antitusivele (codenal, tusan, tusomag), expectorantele și bronhodilatatoarele (miofilin, astmofug). Medicația anabolică este foarte diversificată (decanofort, norbetalon, clafibrat, clofenat, vitamina PP, soiodin, arginimă-sorbitol, multiglutin

probencid, Covalitin 1, 2 și 3). Farmacopeea românească oferă diverse soluții pentru reechilibrarea electrolică, analgezice foarte diverse (acid acetilsalicilic, salicilamid, fenibutazonă, indometacin, aminofenazonă, paracetamol, codamin, fasconal, antinevralgic, antimigrin etc.) sau produsele originale Boicil, Pell-Amar, Pelox etc.

De apreciere deosebită se bucură în țară și în străinătate produsele din sfera antibioticelor (diverse tipuri de penicilină, cloxacilină, meti și oxacilină, ampi și carbenicilină, eritromicină, tuberculostatice, negamicină, tetraciclină, cloramfenicol, polimixine, antimicotice), sulfamide de diverse tipuri, precum și medicamentele cu efecte trofice tisulare ca: Aslavit, folcisteină, Gerovital H₃, Hemineran; hepatotrope: mecopar forte, multiglutin și metaspar. Au fost realizate, de asemenea, aparatură și soluții pentru perfuzii, ca și înlocuitori de plasmă și diverse soluții injectabile, precum și materiale pentru sutură chirurgicală.

Această medicație foarte nuanțată pune la îndemina medicului aproape tot ce-i trebuie pentru practica medicală curentă.

Inițiativa realizării unui catalog sistematic, ce prezintă și beneficiarilor din alte țări această gamă variată de produse de calitate, este lăudabilă. Acuratețea științifică a clasificării, condițiile grafice deosebite în prezentarea lucrării fac ca ea să se înscrie la nivelul exigențelor actuale ale pieței internaționale de specialitate.

Lucrarea face parte, de altfel, dintr-un program de promovare mai amplu, care include, din cite sintem informați, realizarea unor monografii detaliate ale medicamentelor originale românești. Alături de caracteristicile produselor prezentate și în catalog, în monografiile vor fi evocate etapele succesive ce au condus la descoperirea și realizarea noilor medicamente, rezultatele experimentărilor clinice — uneori îndelungate — ce au atestat eficiența terapeutică a noilor medicamente românești.

prof. dr. Simion PURICE

Pentru creșterea mai susținută a productivității muncii

Promovarea largă, în toate sectoarele, a lucrului în acord global

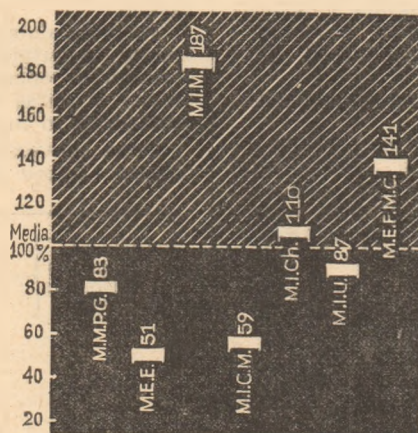
ACORDUL GLOBAL se aplică acolo unde caracteristicile procesului tehnologic impun participarea colectivă pe echipe a oamenilor muncii la realizarea sarcinilor de producție și unde prin măsuri tehnico-organizatorice specifice acestei forme de retribuție se asigură o productivitate a muncii mai mare. În spiritul Legii nr. 4/1978, aceste condiții — definite destul de elastic — sînt mai degrabă stimulative decît restrictive, păstrînd totuși posibilitatea unei diferențieri după particularitățile procesului de producție pe ramuri, subramuri și întreprinderi și frînînd proliferarea unor practici anterioare, de a detașa nivelul retribuției de realizarea sarcinilor de plan. S-a demonstrat însă, cu nenumărate exemple, ceea ce este general valabil: **acordul global, aplicat corect, înseamnă spor de productivitate și spor de cîștig pentru membrii formației.**

Atunci, cum se explică tendința — criticată cu prilejul analizei făcute, în ședința din 14 iunie a.c., de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. — de limitare a acordului global?

Nu o cauză directă, dar o condiție favorizantă o putem identifica în faptul că, începînd din anul trecut, s-a renunțat la stabilirea prin plan, pe ministere (și de aici pe unități), a nivelului minim obligatoriu de extindere a acordului global. Într-adevăr, selecționarea formelor de retribuție cele mai adecvate specificului fiecărei unități este de competența organului de conducere colectivă al acesteia; dar practica a arătat că nu în toate cazurile, între competență și decizie se realizează echivalența necesară sub raportul corespondenței stricte cu obiectivele urmărite pe planul eficienței. Dovada o furnizează un număr însemnat de unități în care preocuparea pentru extinderea muncii pe bază de norme — și în special a acordului global — a scăzut, uneori îngrijorător, determinînd, la nivelul mediu, al ramurilor respective, evoluția ilustrată în graficele alăturate.

Ca să fim mai clari: scăpînd de sub presiunea cifrei de plan, conducerile respectivelor unități au cedat contra-

presiunilor interne din partea celor ce erau direct datori să asigure — și n-au făcut-o — condițiile tehnico-organizatorice necesare desfășurării normale a procesului de muncă, defalcarea pe secții sau ateliere a cheltuielilor de producție și a normelor de consum, aplicarea unor normative de personal auxiliar cit mai strînse. Așa încît, fără a vreo modificare cit de cit importantă în

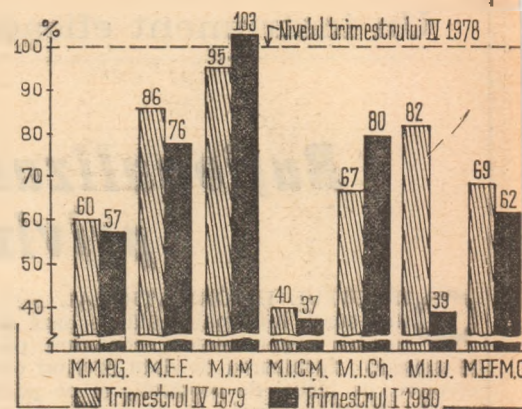

Pe ansamblul industriei, în trimestrul I 1980 acordul global a deținut o pondere de 31,5% în totalul orelor lucrate (față de 58,4% în ultimul trimestru din 1978); graficul de mai sus redă abaterile față de această medie ale diferitelor ministere.

structura, tehnologia, dotarea, organizarea procesului de producție să fi impus acest lucru, locuri de muncă unde pînă mai ieri acordul global funcționa bine au devenit „improprii” pentru această formă de retribuție.

COMITETUL Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a stabilit sarcina de a se promova mai larg în toate sectoarele munca în acord global, urmînd să se stabilească nivelele minime de extindere, pentru fiecare minister. Considerăm că în acest sens, **consiliile oamenilor muncii sînt datoare:**

● să analizeze cit mai grabnic (inclusiv la nivelul centralelor industriale)

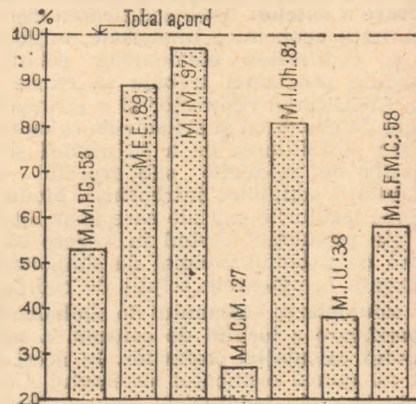

● Cu excepția Ministerului Industriei Metalurgice, la toate celelalte ministere — și îndeosebi la cel al construcțiilor de mașini — gradul de extindere a acordului global a scăzut considerabil în 1979, iar la unele dintre ele, mai cu seamă în industria ușoară, tendința a continuat în primul trimestru din acest an.

situația cantitativă și calitativă a acordului global, să stabilească măsuri de îmbunătățire și nivele ce trebuie atinse:

● să îndrume și să controleze activitatea în acest sens a compartimentelor de personal, învățămînt, retribuție și a celor de organizare, a conducerilor de secții și ateliere;

● să mobilizeze comisiile pe domenii pentru ca, împreună cu reprezentanții oamenilor muncii în C.O.M., să identifice locurile de muncă apte pentru aplicarea acordului global, să ducă

● Coloanele graficului simbolizează ponderea acordului global în totalul muncii în acord la ministerele industriale, în primul trimestru din anul în curs. Problema este: celelalte forme de acord, aplicate prioritar în construcția de mașini și industria ușoară, au determinat oare o productivitate a muncii mai mare?

muncă de lămurire și să contribuie la constituirea în compoziție optimă a formațiilor de lucru;

● să organizeze, împreună cu sindicatele, propaganda avantajelor acestei forme de retribuție și a rezultatelor obținute;

● și, mai presus de toate, să creeze toate condițiile necesare lucrului în acord global, care nu sînt altele decît condițiile indispensabile unei activități ritmice, orientată spre realizarea producției fizice în conformitate cu planul, reducerea cheltuielilor de muncă și a celor materiale, asigurarea unei calități superioare a produselor.

Dan CONDREA

● LA MAJORITATEA ministerelor industriale s-a manifestat, în ultimul an, tendința de extindere a muncii în regie, de restrîngere a ponderii muncii normate. Primul trimestru din acest an a adus o ușoară ameliorare insuficientă însă:

	Ponderea muncii în regie, în % din total ore lucrate	
	Trim. IV 1978	Trim. I 1980
Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei	42,4	50,3
Ministerul Energiei Electrice	77,9	81,8
Ministerul Industriei Metalurgice	34,1	31,5
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini	28,5	30,7
Ministerul Industriei Chimice	52,9	57,3
Ministerul Industriei Ușoare	23,3	27,6
Min. Ec. Forest. și Mat. de Constr.		
Ministerul Economiei Forestiere	19,4	23,7
TOTAL INDUSTRIE	29,7	34,4

Nelegînd direct retribuția de cantitatea și calitatea muncii prestate, lucrul în regie nu oferă un stimul pentru creșterea productivității muncii, facilitează folosirea necorespunzătoare a potențialului uman al întreprinderilor. De aceea, așa cum a stabilit Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în recenta ședință, va trebui să se promoveze mai larg, în toate sectoarele, munca pe bază de norme.

Un instrument eficace al autogestiei

Raționalizarea circuitului informațional privind costurile producției

CIRCUITUL INFORMAȚIONAL privind costurile producției, sursă informațională de bază asupra eficienței funcționării organismelor economice productive, este menit să asigure: furnizarea de date privind consumurile normate și efective, pe locuri de producție și pe purtători de cost; calculul cheltuielilor directe de producție, după natură, și repartizarea celor indirecte, după criteriile de cauzalitate, pe purtători de cost; informarea operativă și oportună a conducerii asupra modului de formare a costului; soluționarea optimă a modelelor economico-financiare, corelarea indicatorilor economico-financiarilor cu indicatorii tehnici; integrarea conducerii prin costuri în conducerea ansamblului economic.

Pentru îndeplinirea acestor funcțiuni se impune raționalizarea circuitului informațional, prin:

- **sporirea calității** informației economice, în ce privește reflectarea stării și a funcționării mecanismului reproducției socialiste;
- **îmbunătățirea circulației** informațiilor, asigurând continuitatea fluxurilor de tratare a datelor și legăturile inverse în reglarea traiectoriei sistemului;
- **creșterea economicității** în circulația informației, eliminându-se paralelismele de informare, prelucrările repetate, stagnările în circuit etc.;
- **asigurarea finalizării informației** într-o decizie sau acțiune utilă prin prisma efectului rezultat ca urmare a efortului depus;
- **îmbinarea tratării manuale cu tratarea mecanizată și automată a datelor** privind costurile producției;
- **elaborarea unor principii și norme metodologice** generale, unitare, ce să poată fi adoptate în orice unitate economico-productivă.

Premisa raționalizării este **existența unui sistem unitar de codificare a datelor**. Între codificarea elementelor privind resursele unității economice (materiale, mijloace fixe, produse finite etc.) și codificarea elementelor relative la consumurile și cheltuielile producției trebuie să existe o strânsă interdependență. Codificarea resurselor și a elementelor de cost (elemente primare de cheltuie și articole de calculație a costului) urmează să ofere posibilitatea de a se urmări și controla desfășurarea proceselor de producție sub aspectul utilității, legalității și oportunității acțiunilor întreprinse. Modul de codificare trebuie să releve legăturile cauzale care apar între intrări-transformări-ieșiri ale producției. Având în vedere că evidența contabilă se bazează pe sistemul zecimal de simbolizare a conturilor, pot fi prefigurată următoarele soluții de codificare:

a) **completarea sistemului de simbolizare a conturilor cu cifre de specificare a locului de consum, a naturii cheltuielilor și a obiectului calculației costurilor**. În acest mod, prin cod se surprind nu numai elementul sistemului a cărui stare se modifică, ci și incidențele modificării asupra produselor finale. De asemenea, se pot cunoaște natura consumului și executantul sau grupul de execuțanți care îl realizează;

b) **recodificarea completă a conturilor și completarea codurilor rezultate cu cifre de prevedere a tuturor celorlalte aspecte de semnalat prin cod**, atunci când prima soluție duce la coduri de lungime mare, dificil de interpretat și actualizat. În acest caz, **codificarea elementelor pe grupe** asigură condiții propice de prelucrare automată și de sistematizare a datelor după criterii utilitare.

Adoptarea unui sistem unitar de codificare trebuie să răspundă cerințelor de calcul și integrare a indicatorilor analitici și sintetici potrivit cerințelor conducerii. În același timp, sistemele de coduri rezultate trebuie să se remarcă prin corectitudine, completitudine, simplitate, flexibilitate și adaptabilitate a simbolizării.

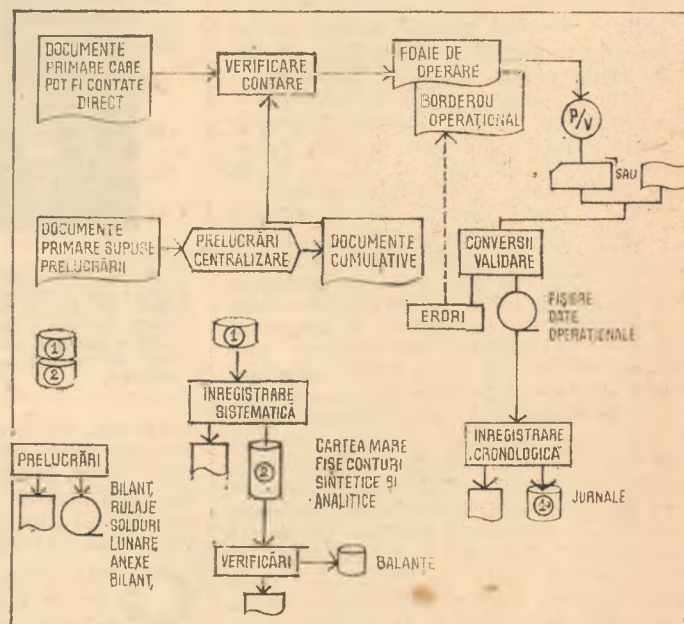
Esența acțiunii propuse, de raționalizare a circuitului informațional privind costurile producției, este reprezentată prin figura alăturată.

După completarea documentelor primare cu date de consemnare a desfășurării operațiilor (cod și date de identificare a mărimii fenomenului sau procesului care a avut loc), înregistrarea datelor în fișierele sistemului economic se poate face diferențiat: cele privind consumuri directe ale producției, din documente cu caracter de masă, după verificare și contare sînt perforate pe cartele; datele din documente diverse de evidență a unui volum mare de operații cu caracter repetitiv sînt supuse prelucrărilor intermediare pe mașini de facturat și contabilizat. Rezultatele prelucrărilor se consemnează, concomitent, în cen-

tralizatoare și pe benzi perforate. Centralizatoarele servesc informării operative a conducerii pe sectoare de activitate, iar banda perforată asigură introducerea datelor pentru prelucrarea automată, în scopul efectuării calculului de sinteză; pentru datele provenind din documente de mare diversitate se întocmesc foi de perforare, care înlocuiesc notele contabile și asigură pregătirea datelor pentru tratare automată. De pe foile de operare, datele sînt preluate (prin perforare-verificare) pe cartele.

Periodic, datele introduse în prelucrare automată, prin cititoarele de cartele și pe bandă perforată, sînt redactate cu ajutorul borderoului operațional — document de control în validarea datelor și sursă de informare a conducerii asupra operațiilor desfășurate în cursul perioadei.

După conversia și validarea datelor pe suport magnetic, se creează fișiere de date operaționale privind consumurile și

cheltuielile de producție. În continuare, aceste fișiere sînt supuse prelucrării automate pentru consemnarea datelor în documente de evidență contabilă (jurnale, Cartea Mare, fișe de conturi) și întocmirea situațiilor finale de gestiune (balanțe de verificare, dări de seamă contabile).

Tratarea automată a datelor de evidență este eficientă dacă asigură: ● **accesul la orice cont în momente diferite ale producției**. Cerința poate fi îndeplinită prin amplasarea de terminale ale calculatorului în compartimentele contabile sau prin listarea periodică a situației conturilor; ● **furnizarea**, la intervale scurte de timp, a **situației abaterilor** consumurilor și ale cheltuielilor de producție de la datele cu caracter normativ; ● **vizualizarea**, la cerere, a **conținutului operațiilor consemnate în conturi și obținerea situațiilor contabile periodice** cu respectarea termenelor legale; ● **arhivarea datelor** pe perioade mai mari de timp.

Fișierele (1), (2), constituite și actualizate în fluxul prelucrărilor contabile, conțin majoritatea datelor necesare calculației costurilor. Prin conceperea de programe adecvate rezultă modele de bugetare, urmărire, analiză și control al cheltuielilor de producție. La toate nivelele conducerii, deciziile vor primi o fundamentare științifică, contribuind la maximizarea producției nete și la mobilizarea rezervelor interne în realizarea cu eficiență sporită a obiectivelor unității.

Victoria OPREAN
Dumitru OPREAN
Cluj-Napoca

2050 de ani de la făurirea primului stat dac centralizat și independent

FUNDAMENTUL ECONOMIC AL CONTINUITĂȚII DACO-ROMANE ȘI ROMÂNEȘTI

ARHEOLOGIC, intrarea Daciei lui Burebista și Decebal în sfera de civilizație a imperiului roman este atestată cu două secole înainte de cucerire. (Firește, nu este vorba de un raport politic hegemonic al Romei asupra Daciei). Fenomenul nu se putea stabili, însă, nici în mod spontan, nici în mod fatal.

O primă problemă care se ridică este aceea de a descifra particularitățile progresului social în Dacia antică, societate neînhibată de contradicțiile unei dezvoltări sclavagiste târzii, aflată însă, în contact strâns cu lumea romană.

Dacă se compară dezvoltarea imperiului roman cu dezvoltarea Daciei, constituită în stat centralizat în anul 70 î.e.n., reiese că concursul particular de împrejurări, care au determinat ulterior evoluția societății daco-romane are, fără îndoială, un caracter unic, excepțional, fără să constituie însă o excepție istorică absolută. Nu se poate admite însă că numai simpla antrenare a Daciei în mișcarea istorică a Romei, cu două secole înainte de cucerire, a făcut ca momentul cuceririi să nu devină un moment al distrugerii, ci al unui proces complex de simbioză. În acest proces complex, transferul de civilizație, vitalitate tehnologică, organizatorică și militară romană s-a grefat pe civilizația geto-dacă, caracterizată prin spirit tehnic inventiv și deschis inovațiilor, o deosebită mobilitate socială, organizare statală, instituțională, ș.a.

Osmoza daco-romană s-a realizat la capătul unei evoluții în cursul căreia progresul social-economic s-a manifestat în multiple direcții. Această evoluție s-a datorat, fără îndoială, unei conjuncturi particulare, unor condiții istorice favorabile. Avem în vedere apariția sclavagismului — prezent în rîndul societății geto-dacice, pînă la cucerirea romană, doar într-o formă incipientă.

Organizarea sclavagistă în Dacia preromană s-a dezvoltat în mod spontan, fiind un produs organic al evoluției societății geto-dacice. Acest aspect este fundamental pentru înțelegerea mecanismului constituirii statului centralizat independent sub conducerea lui Burebista, cit și a evoluției ulterioare, după impactul cu Roma. Existînd într-un stadiu incipient înainte de cucerirea romană, organizarea sclavagistă a Daciei nu a ajuns nici după cucerirea romană la un grad înalt de dezvoltare.

Analiza modurilor de producție precapitaliste — sclavagismul și feudalismul — ca forme de evoluție inferioare, presupune, printre altele, și luarea în considerare a rolului deosebit pe care îl joacă tradiția, mediul geografic, ca și alți factori (migrațiile, cuceririle etc.). Care a fost situația Daciei din acest punct de vedere?

Cercetările arheologice întreprinse în numeroase așezări deschise și mai cu seamă în localitățile fortificate geto-dacice din toate regiunile țării demonstrează că, în perioada clasică din vremea lui Burebista și pînă în cea a lui Decebal, cultura materială de pe cuprinsul Daciei are continuitate și prezintă un caracter unitar. Aceasta explică un fapt esențial — și anume că statul dac s-a constituit, în mod centralizat, avînd la bază o evoluție organică, în sinul confederațiilor de comunități agrare. Aceste comunități agrare erau dotate cu o aristocrație de căpetenii războinice, capabile să organizeze și să conducă, în lupta de apărare, o oaste numeroasă împotriva celui mai mare imperiu antic — imperiul roman.

Structura economică a Daciei antice implica cerințe pe care le putea satisface și care-și găseau expresia în raporturile de producție specifice sclavagismului incipient.*)

* Vezi mai pe larg studiul nostru: Village community in ancient Romania. Ethnologia II 1978

*) Valentin Georgescu, Preemiunea în istoria dreptului românesc. București, 1965, p. 32—33, 113—117

*) C. Daicoviciu, Istoria românilor, vol. I, p. 338 și H. Daicoviciu, Dacia

*) Maurice Chatelain, Le temps et l'espace, Edition Robert Laffont, S.A. Paris, 1979, p. 102—106

Obștea sătească dacică a apărut încă în secolul I î.e.n., atîngînd forma deplină a dezvoltării sale la începutul secolului I e.n., în timpul domniei lui Decebal. În cadrul obștii se lucra independent, pe familii, pămîntul fiind dat în posesiune, în funcție de puterea de muncă. Membrii obștei se comportau față de condițiile obiective ale muncii lor — pămîntul și uneltele — ca față de proprietatea lor, instituindu-se astfel o unitate între muncă și premisele ei materiale. Obștea sătească apărea ca o unitate, cu o existență economică reală, întrunind o serie de caracteristici comune cu cele ale formei antice de proprietate. Existența lui *ager publicus*, sub forma de pămînt al statului dac — ce cuprindea terenurile de vînătoare, pășunile, pădurile, respectiv acea parte din pămînturi care nu puteau fi împărțite — apare ca garanție a existenței proprietății comunitare din obște și a egalității între membrii care o compun.

Capacitatea jurisdicțională a obștilor sătești libere se întindea direct de la vatra satului la moșia satului și, indirect, de la satul de baștină la satele componente din microzonă (țară) sau macrozonă (județ)¹⁾. Toate acestea explică, între altele, și eroismul în timpul bătăliilor purtate de daci împotriva diversilor invadatori. Faptele lor de arme erau ale unor oameni care își apărau pămîntul și cetățile, libertatea și neatințarea, obiceiurile și idealurile.

O importanță deosebită în procesul înfloririi civilizației autohtone l-a avut faptul că intensificarea comerțului cu Roma coincidea cu răspîndirea, în Dacia, a prelucrării pe scară largă a fierului. Producerea de unelte agricole, răspîndirea largă a cuțitului de plug și a brăzdarului de fier în cultură au permis un asemenea spor de producție încît creșterea populației nu a provocat tensiuni în raporturile comunitare de proprietate. Surplusul de produse, în condițiile unui schimb intens în interior, ca și în exterior, desăvîrșea și impulsiona procesul de producție. Există în Dacia preromană o circulație intensă de bunuri economice și culturale, care depășea spațiul sud-est european propriu-zis.

Din secolul I e.n., contactul cu Roma începea să înregistreze noi forme; în cadrul raporturilor de schimb — care între timp crescuseră ca volum și structură — se recurge direct la experiența inginerilor și arhitecților, a constructorilor și meșteșugarilor²⁾. Se înmulțesc și se răspîndesc pe tot teritoriul Daciei așezările și cetățile construite din piatră sau fortificate cu valuri și palisade. Un indiciu al gradului înalt de dezvoltare a civilizației geto-dacilor îl constituie calendarul de la Sarmizegetusa, organizat pe baza unor înaintate cunoștințe de astronomie, matematică și mecanică cerească. Maurice Chatelain, al doilea secretar al N.A.S.A., îl aprecia ca făcînd parte dintre instrumentele antice de observare, de măsurare și de calcul dintre cele mai avansate, care amintesc de cel de la Stonehenge³⁾. Nivelurile comparabile de civilizație și cultură au făcut posibilă stabilirea unei interdependențe romano-dace cu mult timp înainte de Traian, încît la data cuceririi Daciei de către Romani „daco-geții nu erau surprinși de nimic nou“ (V. Pârvan).

Dacii s-au apărat cu strășnicie în cele două războaie succesive duse împotriva invadatorilor romani. Una din explicațiile acestei eroice rezistențe rezidă în faptul că permanenta amenințare din afară jucase un important rol de catalizator al energiilor tuturor păturilor sociale din cadrul statului geto-dac, sensibilizîndu-le în mod deosebit față de pericolul ocupației romane, care se profilase de secole la hotarele acestui stat.

Pe de altă parte, trebuie avut în vedere și faptul că la rîndul lor, organele statului geto-dac nu se transformaseră încă în instrumente de sine stătătoare, de dominare și împilare a unor clase și pături de către altele. În această fază, setea de bogăție nu devenise încă un scop în sine al aristocrației mili-

tare iar deosebiri de proprietate în cadrul formelor comunitare nu transformaseră încă „unitatea de interese într-un antagonism între membrii săi (K. Marx).

Organizarea politică statală pe teritoriul Daciei implica concentrarea de așezări pe o anumită suprafață de teren și existența unor legături între acestea. Cel mai răspândit tip de așezare l-a constituit cel rural — satul deschis, inclusiv cel agrar, pastoral, pescăresc, minier, portuar, complexul monastic. O prezență numeroasă a populației apărea în lumea antică drept factorul esențial care oferea satului posibilități suplimentare pentru existența sa. Despre puterea economică și militară a statului dac vorbește elocvent cifra de 200 000 de ostași pe care o indica Strabon drept potențial maxim de luptă al lui Burebista. Deși uriașă pe vremurile acelea, această cifră nu este de neconceput pentru un popor atât de numeros. În timpul lui Decebal, statul și puterea sa militară se dezvoltaseră considerabil dacă eroul rege a cucerit să poarte două bătlăii cu cel mai mare imperiu al antichității. Armata Daciei trebuia să fi fost, la acea dată, foarte numeroasă; numai prizonierii luați de Traian atingeau — după afirmația scriitorului Ioannes Lydus, care se bazează pe datele din *Getica* lui Criton — cifra de 50 000 de oameni⁴⁾.

Datele recente ale ecologiei și agro-ecologiei privind suprafața necesară de teren, suficientă pentru a întreține viața unui om pe timp de un an, permit estimarea populației potențiale a Daciei, înainte și după cucerire (la 2 500 000 — 3 000 000 locuitori⁵⁾). Cifrele sînt în concordanță cu cele întâlnite în descrierea lui Strabon, precum și cu estimările lui V. Pârvan⁶⁾.

Formele de proprietate funciară au evoluat, firește, după cucerirea romană, spre sclavagism, fără a se înregistra însă mari latifundii. Considerat ca o pradă a poporului roman (*ager publicus*), pămîntul provinciei a fost cadastrat de împăratul Traian, în vederea fixării noilor tipuri de proprietate și pentru stabilirea impozitelor. Partea cea mai importantă a devenit **demenium imperial** care s-a distribuit veteranilor sub forma improprietății fără plată, se arenda sau se vindea. Proprietatea privată a cunoscut o largă consacrare, fiind extinsă, pe plan juridic, și în cazul concesionării din pămîntul rezervat statului. Fenomenul a fost ușurat de raporturile stabilite între autoritățile militare și localnici, care constau în stabilirea unui impozit și a unei contribuții (*annona militaris*), fixate odată pentru totdeauna, fără nici o ingerință de alt ordin. Impozitul pe sol avea caracter general în imperiu și rareori se acordau imunități.

Românii n-au venit în Dacia atrași exclusiv de perspective economice, numai din dorința de a acapara bogățiile existente aici, ci și constrînși de inexorabile necesități politice și militare, între care fortificarea cursului Dunării pentru a o transforma într-o linie de apărare. Caracterul special al acestor obiective a conferit un important rol constructiv și organiza-toric dominației romane. Construirea a numeroase edificii militare și civile (*thermae*, amfiteatre, *villae rusticae*, *schole*), care se înscriu în procesul de urbanizare a provinciei, a contribuit, printre altele, la ritmul rapid și caracterul profund al romanizării, făcînd ca stăpînirea romană să însemne o reală dezvoltare economică și culturală. Avîntul forțelor de producție se sprijinea, firește, pe raporturi sociale care le favorizau, decurgea din înseși natura și mobilurile cuceririi romane.

Condițiile asigurate de dominația romană, pacea și siguranța, unitatea monetară, libertatea circulației, o rețea de șosele dublată de o navigație fluvială intensă — au permis înflorirea activității comerciale. Apariția orașelor, construcția de drumuri pietruite, amploarea exploatărilor miniere, introducerea în agricultură și meșteșuguri a unei tehnici și a unor unelte de lucru superioare, răspîndirea sculpturii și a scrierii au favorizat, de asemenea, dezvoltarea vieții economice și culturale.

Fără a stărui aici asupra tuturor amănuntelor legate de stabilirea coloniilor romani în Dacia și de cauzele complexe ale atașamentului lor față de noua patrie, am vrea să arătăm că procesul era de altă natură decît cel al stabilirii grecilor pe litoralul Mării Negre din secolele VII—VI î.e.n. Deși era emigrare definitivă pe pămînt străin, „stabilire departe de propria casă”, cum o numeau grecii înșiși, colonizarea romană s-a făcut într-un context statal unitar, în cadrul căruia între insti-

tuția colonatului din provinciile supuse de imperiul roman și situația din imperiu în ansamblu exista o legătură funcțională. Prin extinderea colonatului în provinciile de graniță, imperiul roman soluționa temporar contradicțiile proprii sistemului sclavagist din centru, întîrziind provizoriu lichidarea formelor acute ale acestuia. În regiunile periferice ale imperiului, însă, se creau condițiile unor transformări în adîncime, mai rapide și mai libere.

Colonatul s-a extins pe seama sclaviei într-o mai mare măsură la periferia imperiului, prefigurînd relațiile de producție feudale. Astfel, în cazul dezvoltării social-economice a Daciei romane nu s-a produs un progres liniar, în sensul că relațiile sclavagiste din imperiul roman s-au extins pur și simplu în noua provincie cucerită, ci au avut loc și modificări care, la rîndul lor, au creat condițiile unor transformări ulterioare mai profunde.

Un rol însemnat în desfășurarea vieții social-economice în noua provincie a imperiului roman l-a avut armata. Veteranilor li se acordau scutiri de impozite, precum și sume de bani cu care își puteau cumpăra pămînt. Dintre ei se recrutau, adesea, magistrații satelor și o parte din decurionii orașelor.

Unele documente epigrafice menționează așezări colective, cu titlul roman de **vicus**, ca **Buteridavenis**, ceea ce indică existența unei stăpîniri în devălmășie a ogoarelor statului. Fi-rește, se presupune că membrii obștii nu au rămas numai localnicii, ca pe vremea cînd localitatea fusese o **Buteridava** băștinașă și din romani. În obștea daco-romană, membrii ei continuă să se raporteze la pămînt, unelte ca și la munca însăși ca la momente obiective care le condiționează producția, ca față de ceva ce le aparține.

Modul de organizare a obștilor locale în această perioadă îl putem desprinde pe baza datelor lingvistice. Obștea era condusă de un **jude** sau **judex** (latinul *judex*), ajutat de adunarea „oamenilor buni și bătrîni” sau a „oamenilor cu bărbi albe”. Conducerea obștii soluționa problemele curente ale activității în comun, precum și conflictele ivite între membrii obștii. Potrivit legislației romane, în unele cazuri obștea putea fi condusă de doi juri. Pentru membrii de rînd, apar consacrate denumirile de **vecini**, de la latinul *vicinus*; **părtași** de la latinul *pars*; **moșneni** sau **frate de funie**, de la latinul *funis*⁷⁾. Așezările în care lucrau membrii obștii s-au numit **cătune** după o tradiție mai veche și **sat**, de la latinescul *satum* desemnînd așezări întărite cu șanțuri de apărare și garduri⁸⁾.

Asupra existenței formei comunitare de proprietate a obștii sătești întîlnim dovezi în scenele Columnei lui Traian (CXXIII—CXXIV). În acestea se arată cum populația dacă a fost evacuată din pămînturile mai fertile spre regiunile mai puțin fertile din interior sau cele mărginașe ale provinciei. Dacii astfel transplantați ocupau așa-zisul **ager stipendiarius** pe care l-au lucrat în aceeași formă comunitară. Firește, ei își achitau sarcinile fiscale cu caracter general și prestau diferite munci la construcția de drumuri ș.a.

În timpul stăpînirii romane, obștile locale, ca forme de organizare a populației băștinașe, au avut de suferit, în urma reîmpărțirii pămîntului și a mutării populației. Obștea sătească a continuat să se mențină, însă, deoarece noile condiții istorice nu-i afectau natura, esența sa.

În epoca post-romană, pe teritoriul fostei provincii, asistăm la o revitalizare a obștii daco-romane. În aceasta rezidă, credem și explicația faptului că termenul tradițional de „legea țării” sau „obiceiul pămîntului” — aplicat pe un teritoriu organizat politiceste ca „țară”, forma de stat a românilor în perioada feudală — prezintă trăsături unitare, care nu se găsesc în țări în care formarea statului unitar se realizase deja. De asemenea, așa se explică menținerea formelor de organizare a satelor în obștii teritoriale și menținerea lui „*ius valachium*” ca drept aplicabil în teritoriu, încă în feudalismul timpuriu, cînd românii trăiau sub autoritate străină. Firește, fondul latin al dreptului românesc — expresie a continuității istorice a poporului român — este demonstrat nu numai de terminologia juridică referitoare la proprietatea funciară devălmășă, structurile sociale izvorite din stăpînirea neîntreruptă a pămîntului, lege, drept, ci și de permanența unor instituții și obiceiuri.

Aceleași practici juridice, aceleași tradiții de muncă și luptă, alături de limbă și credință, neîntreruptele legături economice, politice și culturale au reprezentat, de-a lungul timpului, elementele unei desăvîrșite unități a tuturor provinciilor locuite de români.

Aneta SPIRIDON

Institutul de Economie Socialistă

⁴⁾ De magistr. II, 21

⁵⁾ V. Soran, Ioan Puia și Ana Fabrian, *Estimations by agroecology of the potential population in Dacia*, *Ethnologica*, vol. I, 1979

⁶⁾ V. Pârvan, *Dacia*, București, 1937, ed. IV-a

⁷⁾ Maria Comșa, *Nouvelles Etudes d'Histoire*, 4, București, 1970, p. 31—45

⁸⁾ Vasile Bogrea, *Fagini istorico-filologice*, Cluj, 1971, p. 256—259

Probleme energetice actuale și teoria economică (IV)*

O CALE importantă de conservare a energiei și de sporire a eficienței folosirii ei se referă la măsurile de ordin tehnologic menite să asigure reducerea consumurilor specifice, recuperarea resurselor energetice termice și combustibile și valorificarea acestora, ceea ce permite reducerea cererii de energie primară.

Potențialul de conservare a energiei în funcție de eficiența acesteia

EXISTĂ însemnate posibilități de economisire a energiei, mai ales în domeniul proceselor industriale care consumă peste 80% din totalul energiei. Mărirea potențialului teoretic de conservare a energiei prin măsuri de ordin tehnologic poate fi apreciată prin diferența dintre modul în care se utilizează în mod real energia primară și limita termodinamică până la care este posibil, din punct de vedere tehnologic, să fie utilizată energia. Potrivit calculului efectuate, gradul de utilizare a energiei primare, exprimat prin randamentul general pe întreaga economie, se ridică la 38-40% din cantitatea totală de energie introdusă în sistemul economic, peste 60% este pierdută, în primul rând, în cursul transformării diferitelor forme de energie primară sau intermediară în energie mecanică, termică, chimică etc. în agregate și instalații cu randamente scăzute, în al doilea rând sub formă de căldură²⁵⁾ în procesele economice în special datorită faptului că la proiectarea și construcția mijloacelor tehnice și a tehnologiilor disponibile nu a fost luată în considerare cerința economisirii energiei sau a recuperării ei, întrucât energia era abundentă, iar prețul său scăzut. În felul acesta erau mai rentabile pierderile de energie decât adoptarea unor tehnologii sau efectuarea unor investiții care să ducă la economisirea ei.

Astăzi, cînd prețurile combustibililor au sporit enorm a devenit evidentă necesitatea de a găsi soluțiile corespunzătoare pentru a spori substanțial acea parte din cantitatea totală de energie care să fie folosită în mod util la efectuarea unor lucrări sau servicii. Cu alte cuvinte, trebuie găsite soluțiile pentru a se ajunge la o folosire maximă a energiei.

Întrebarea este dacă trebuie acceptate și soluțiile de folosire completă a energiei, adică pînă la pragul la care energia își pierde calitățile de a mai face un lucru util, deci pînă la limita termodinamică. Înfăptuirea măsurilor de recuperare a energiei solicită chel-

tuieli de investiții și curente cu creșteri exponențiale la creșteri constante ale economiei de energie. Deci acea limită termodinamică trebuie completată cu limita economică, aceasta din urmă constituind un criteriu care elimină tocmai acele acțiuni de recuperare care sînt prea costisitoare în raport cu rezultatele obținute.

În practica economică există numeroase preocupări pe linia ridicării gradului de folosire a energiei. Un exemplu semnificativ în această privință îl oferă folosirea extinsă a coproducției de energie electrică și termică, aceasta dovedind deja un avantaj economic substanțial față de sistemul de producere separată a celor două forme de energie²⁷⁾.

Tot pe linia ridicării gradului de folosire a energiei se înscriu și acțiunile de recuperare a energiei secundare. Potrivit unor aprecieri în economia României, potențialul de resurse energetice secundare înregistrate în categoria celor care pot fi valorificate în mod eficient se ridică la aproximativ 4 milioane tcc. anual. Firește, acest potențial va spori pe măsura creșterii prețurilor la combustibilii de import și pe măsura perfecționării tehnologiilor de recuperare.

Înlocuirea tehnologiilor energointensive în toate ramurile industriale cu altele noi constituie o cale însemnată de economisire a energiei. Exemple sînt numeroase și concludente în acest sens, mai ales în domeniile privind: electroliza aluminiului, reducerea fierului din minereu, în diferite procese chimice ș.a. Se consideră, de altfel, că domeniul tehnologiilor oferă unul din cele mai vaste terenuri de economisire a energiei în toate ramurile economiei naționale.

Din ilustrările cuprinse mai sus, rezultă că evaluarea potențialului de conservare se efectuează avînd în vedere limita de eficiență economică și care în mod practic se substituie limitei termodinamice. Evaluarea conservării poate fi imaginată ca o operație de a așeza într-o sită toate locurile și variantele tehnologice, care pot realiza o economie de energie. În sită rămîn numai acele locuri și variante care asigură un nivel minim de eficiență economică a economiei de energie. Toate cele aflate sub acest nivel nu pot prezenta interes economic.

Modalități de fundamentare economică a măsurilor de economisire a energiei

CONSERVAREA energiei se realizează pe baza deciziilor la fiecare din obiectele individuale de investiții, modernizări sau reutilări, schimbări de tehnologii etc. care trebuie justificate economic. Firește, în acest scop, se impune a se adopta și utiliza raționamentele și indicatorii cei mai potriviți. Propunerea lui L. Schipper, de exemplu, de a pune la baza motivațională a realizării unor acțiuni de conservare a energiei obținerea unui sold nenegativ între costul producerii energiei și cos-

tul conservării ei, atît în termeni economici cît și în termeni energetici, rămîne neconcludentă atîta timp cît nu se iau în considerare și alte elemente caracteristice²⁸⁾. Este vorba, în primul rînd, de costul investițiilor de capital. În legătură cu aceasta însă se ridică problema dacă cei doi factori — energie și capital — sînt substituibili sau sînt complementari. Analizele efectuate au dovedit că cei doi factori sînt într-adevăr, în cele mai frecvente cazuri, substituibili²⁹⁾, ceea ce implică existența unor relații de dependență între economisirea energiei și mărirea investițiilor de capital³⁰⁾. Asemenea corelații apar suficient de strînse tocmai din cauză că sînt luate în considerare acele locuri ale economiei unde, prin amenajări investiționale — reconstrucții, adaptarea de noi tehnologii neenergointensive etc. se obțin economii semnificative de energie.

Două elemente sînt de importanță primordială pentru a decide asupra oportunității unei anumite investiții sau reutilări: economii de energie și costul complet (inclusiv cel de investiții³¹⁾ pe care acesta îl implică. Într-adevăr, tehnologiile de conservare duc la o scădere a cantității de energie folosită în condițiile menținerii aceluiași volum de producție, iar economisirea energiei este o funcție a investițiilor de capital în condițiile menținerii celorlalți factori de producție (muncă, materii prime) constante. Investițindu-se numeroase activități de conservare a energiei pe calea investițiilor și încercîndu-se o generalizare a acestora, se poate constata existența a numeroase relații între economisirea energiei și diferite variabile ale sistemului economic³²⁾. În cele ce urmează vom sublinia cîteva din aceste relații:

dr. Aurel IANCU

(Continuare în pag. 22)

²⁷⁾ Efectele economice se referă la următoarele: economii de combustibilii de 12-18% în cazul consumului urban și de 22-30% în cazul consumului industrial; reducerea investiției specifice, reducerea costurilor de producție. (N. Niculescu, N. David, C. Corcodel, Economisirea combustibililor și energiei electrice în sistemul de termoficare. Revista economică, nr. 28, iulie, 1979, pag. 22).

²⁸⁾ L. Schipper. Another Look at Energy Conservation. The American Economic Review, mai 1979, pa. 362

²⁹⁾ J. Griffin, P. Gregory. In Intercountry Translog Model of Energy Substitution Responses. The American Economic Review, decembrie 1976; S. Ozatalay, S. Grubaugh, T-V. Long II, Energy Substitution and National Energy Policy, The American Economic Review, mai 1979.

³⁰⁾ W. an Gool. Fundamental Aspects of Energy Conservation Policy. Institute for Energy Analysis. Oak Ridge Associated Universities, 1978, (ORAU - 78-20 (M)).

³¹⁾ În continuare, prin costuri vom înțelege costuri complete, inclusiv investiții în cazul cînd nu se precizează altceva.

³²⁾ O contribuție de seamă în lămurirea și formularea matematică a principalelor relații în acest domeniu, inclusiv în interpretarea funcției de producție cu factorii „capital și energie” o aduce Willem van Gool în studiile: Fundamental Aspects of Energy Conservation Policy, ORAU/IEA - 78-20 (M); Constraints on Energy Conservation, ORAU - 78-17 (M); Limits to Energy Conservation in Chemical Processes, ORAU/IEA - 78-8 (M), publicate în Institute for Energy Analysis, Oak Ridge Associated Universities, 1978.

DORINȚA arzătoare de ridicare economică a poporului român l-a stimulat iar capacitatea și pregătirea i-au permis lui George Maior să trateze cu competență problemele dezvoltării economiei țării într-o concepție valoroasă pentru timpul respectiv. „Critic pătrunzător al stărilor de fapt din viața economică a României din acel timp – aprecia economistul G. Dobre – G. Maior a văzut, ca și alții, înapoierea economică în care se afla poporul român, în special românii din Transilvania în epoca de după dualism. Mai mult ca numeroși alții din epocă, el a analizat cauzele acestei înapoieri: menținerea în economia țării a rămășițelor feudale și racilele noului sistem – capitalismul”¹⁾. G. Maior²⁾ a militat cu multă dăruire pe tărîmul științelor economice și agronomice, de pe poziții democratice, pentru emanciparea economică a românilor.

Ca dascăl, G. Maior a contribuit la pregătirea multor generații de agronomi. Ca om de știință și publicist, el a lăsat o bogată operă scrisă și publicată sub formă de cursuri, lucrări independente sau studii și articole în periodicele vremii³⁾. Despre opera lui George Maior ca agronom s-a scris adesea, despre cea de economist însă s-a scris cu mult mai puțin. G. Maior a fost economistul transilvănean care, trăind în România, n-a uitat nici o clipă Transilvania cu problemele ei. Tot el a fost printre cei mai de seamă militanți în favoarea întregirii României în hotarele ei firești. Pentru Maior... „Plămîinii de răsuflare a Transilvaniei trebuie îndreptați spre Marea Neagră și spre porturile cele mai apropiate de la Dunărea de Jos, și în legătură nemijlocită cu marea: Brăila și

Tradiții progresiste ale gândirii economice românești: concepția lui George Maior (1)

Galați, azi Constanța”⁴⁾. Dar alături de considerentele comerciale la Maior pleduia în favoarea întregirii României un ansamblu de considerente economice, sociale și naționale.

Pentru orice gânditor român burghez al perioadei, gânditor de factură democratică, a cerceta „cauzele înavuțirii națiunilor” echivala cu a căuta explicarea mai întii a cauzelor înapoierii economice, spre a găsi apoi căile generale dar și pe cele specifice ale ieșirii țării din înapoiere și ale scoaterii poporului din sărăcie. Întocmai așa a procedat și G. Maior. De aceea, gândirea sa economică relevă tenta unui democratism viguros, el nu dă interesele țării și ale poporului la o parte pentru îmbogățirea cu orice chip a burgheziei. El n-a strigat burgheziei: „enrichissez-vous”; ci s-a adresat poporului cu chemarea: să lucrăm cu toții la lichidarea înapoierii economice a țării, să ne debarasăm de modalitățile învechite de lucru și să trecem la o gestiune modernă, să scoatem poporul

din sărăcie și să-l ducem pe tărîmurile unde să-și valorifice munca, talentul, pricepera și perspicacitatea. Industrie modernă și agricultură rațională, comerț, bănci, transporturi, căi de comunicație, exploatare cu judecată a fondului forestier, a minelor de metale ca și a altor bogății ale subsolului – toate acestea se inscriu drept componente ale concepției sale despre o economie modernă, aptă să lichideze înapoierea și să asigure înlăturarea sărăciei maselor. Dar o economie modernă, releva G. Maior, nu se poate face cu o populație neinstruită. Tocmai în acest sens, iluminarea, pregătirea și instruirea poporului se inscriu și ele drept componente ale concepției sale despre progresul economic.

George Maior a înțeles bine sensul și direcțiile prefacerii lumii din secolul trecut, continuate în secolul nostru. O revoluție industrială a prefăcut stări, a schimbat structuri, a modificat mentalități, a relevat noi mijloace și metode de lucru. „Timpul nostru, cu sclavul său, aburul – scria economistul G. Maior a produs pe toate tărîmurile vieții politice și private una din revoluțiile cele mai mari ce au văzut vreodată omenirea.

Întreaga viață socială, politică și economică azi e schimbată în contrariul din ceea ce era cu 50 de ani în urmă. Mobilitatea și progresul în toate: iată semnul caracteristic al timpului modern, atât în comerț cât și în industrie și în agricultură”⁵⁾. Maior a mai înțeles că de această revoluție sint legate anumite rînduiri interne și internaționale în care țara trebuie să se încadreze cit mai avantajos ca să nu rămînă în urmă altor

FIȘE

Eastern Europe and the New International Economic Order Representative Samples of Socialist Perspectives

Edited by
Ervin Laszlo
Joel Kurtzman

A Volume in the New International
Economic Order (NIEO) Library
Published for UNITAR and the
Center for Economic and Social
Studies of the Third World (CEESTEM)

● Sub egida Institutului Național Uniune pentru Formare și Cercetare (UNITAR), a fost publicat de curînd, la Editura Pergamon Press, volumul „EASTERN EUROPE AND THE NEW INTERNATIONAL ECONOMIC ORDER”. Studiile înmănușate în volum, purtînd semnături de prestigiu, prezintă pozițiile unor țări socialiste europene în problemele fundamentale ale instaurării noii ordini economice internaționale. Sint aprofundate, în acest cadru

larg de referință, aspecte ale transferului de tehnologie spre țările în curs de dezvoltare, probleme ale cooperării economice între statele socialiste și țările „Lumii a treia”. Alte studii realizează o prezentare de ansamblu a concepției unor țări socialiste asupra multiplelor probleme privind făurirea noii ordini economice internaționale; o secțiune a volumului, sub titlul: The New International Economic Order: a Romanian Perspective, este consacrată concepției și inițiativelor românești în direcția instaurării unei ordini economice internaționale echitabile – contribuției majore, de marcantă originalitate a președintelui Nicolae Ceaușescu la fundamentarea acestui concept, deopotrivă cu eforturile neobosite depuse pentru transpunerea sa în practică.

Industria chimică

● Concepută să asigure, în principal materii prime pentru industrie și în mod deosebit pentru industria ușoară, deopotrivă cu aprovizionarea cu îngrășăminte a agriculturii și sporirea astfel a producțiilor în acest important sector al economiei, industria chimică a R.P.D. Coreene s-a dezvoltat continuu. Eunăoară, arată Baik Oun Sik în articolul „L'industrie chimique

et le niveau de vie du peuple”, publicat în numărul 5/1980 al revistei „LA COREE D'AUJOUR-D'HUI”, se estimează că producția de îngrășăminte chimice va spori în intervalul 1978-1984 de 1,6 ori, raportat la cele 3 milioane tone obținute în perioada 1971-1976. Potrivit opiniei autorului, procesul de dezvoltare a industriei chimice din această țară poate fi delinit prin două elemente de bază: pe de o parte orientarea spre acele subramuri care permit prelucrarea resurselor existente și asigurarea unei cit mai largi autonomii față de importuri; pe de altă parte diversificarea continuă a gamei de produse chimice deopotrivă cu asigurarea unui grad cit mai înalt de prelucrare.

Cointeresare

● Accentuarea stării de criză a economiei mondiale a adus în atenția conducătorilor de întreprinderi necesitatea revitalizării tutuilor pirghiilor care să asigure o gestiune superioară a resurselor; între acestea, subliniază Jaques Dubois în interviul pe care l-a acordat revistei L'USINE NOUVELLE nr. 13 a.c. – titlul articolului: „Comment remunerer les cadres selon leur efficacité” – se detașează perfecționarea sistemului de co-

interesare a personalului, a muncitorilor, mijloc care, după cum se apreciază în euforia declanșată de boom-ul economic de la începutul anilor '70 trecuse pe un plan secundar. Pentru a se dovedi eficient însă, subliniază J. D., sistemul de stimulente trebuie să fie adecvat noilor condiții de desfășurare a activității în întreprinderi. În primul rînd s-ar impune necesitatea conjugării sistemului de stimulente cu un ansamblu de sarcini complexe – care să depășească însă etaloanele actuale de natură preponderent cantitativă și unilaterală, cum ar fi sporirea volumului producției, și care să fie orientate cu precădere asupra obiectivelor de perspectivă. Pe de altă parte pot fi concepute metode suplă de implementare a pirghiei cointeresării și în domeniul pînă acum neluate în calcul, prin conștientizarea întregului personal asupra exigențelor competitivității ca o condiție a supraviețuirii. Elementul fundamental, însă, subliniază autorul, care asigură viabilitatea oricărui sistem de stimulente îl constituie continua perfecționare, practica dovedind că în acest cadru „uzura morală” se produce într-un interval de pînă la cinci ani.

state. „Nici un singur popor, nici o țară, continuă el, fie oricât de mică, oricât de mare, nu se poate sustrage acestei influențe, sau a o evita cu totul ci, vrând nevrând, trebuie să participe la ea activ”⁶⁾.

Se mișcaseră țările române potrivit unor asemenea curente? Progrese s-au făcut, arăta G. Maior, având în vedere Unirea Principatelor, reforma agrară din 1864, efectele pozitive ale unor asemenea memorabile acte. „Sub raporturile schimbate, și poporul nostru a făcut, de la ștergerea iobăgiei încoace, progres binisor, ca să nu zicem chiar bun, pe diferite tarimuri ale vieții publice și private: producțiunea și bunăstarea morală și materială a lui a progresat într-un mod destul de vizibil”⁷⁾. Dar progresele nu pot și nu trebuie judecate în sine, numai în raport cu trecutul — aprecia economistul amintit; ele se cer comparate mai întâi de toate cu nevoile de consum și dezvoltare, dar și cu progresele înregistrate de alte țări. Judecate în această lumină progresele poporului român, „nimeni nu va putea afirma că el (respectiv cercurile politice conducătoare ale timpului n.n.) ar fi făcut totul și n-ar mai fi nimic de îndreptat și de făcut din nou; din contră, multe chestiuni vitale ale lui au fost neglijate aproape total și, pe lângă aceasta, se ivesc zilnic nouă cerințe și necesități care el încă trebuie să le preîntîmpine”⁸⁾.

Nevoile unui stat modern și cerințele vieții moderne ale oamenilor sînt incomparabil mai mari decît în trecutul feudal — sublinia G. Maior; economia de schimb capitalistă nu mai limita nevoile la valorile de întrebuintare necesare pînă atunci, ci le încadra în sfera goanei după

înăvuiere. Sistemele de producție existente pînă atunci, se cereau, deci, înlocuite în toate domeniile. Luînd în discuție agricultura, G. Maior făcea să consemneze „dacă cu sistema extensivă de pînă aci plugarul nostru abia mai poate răsufla, și numai cu mari greutate și privațiuni a-și conserva moșoara părintească, cu atît mai dificil îi va fi de aci înainte, după ce birurile cresc, iar produsele solului, sub presiunea concurenței Americii, au scăzut în preț în anii din urmă. Viitorul lor este mai nesigur decît oricînd”⁹⁾.

Nevoia-l determină și pe țăranul nostru să părăsească deprinderile rutiniere, să renunțe la cultura extensivă a pămîntului cu sistemele sale bienale și triennale, „să

se treacă la alte sisteme de cultură mai sistematică sau chiar intensive, cari pot mai ușor suporta și acoperi cheltuielile avute și să lase și un beneficiu... pentru subzistența familiei”¹⁰⁾. Dar această trecere n-o putea face țăranul de la sine, fără un sprijin și o îndrumare. Din partea statului? Era de dorit și de așteptat, menționa G.M., fiindcă statul încasa multe dări de la țăran. Dar statul se arăta indiferent; țărăni trebuiau atunci luminați și îndrumați să se ajute singuri, deși nici rolul instituțiilor neguvernamentale — de pildă cel al cooperației — nu era de neglijat.

prof. dr. Ivanciu Nicolae-VĂLEANU

¹⁾ G. Dobre, George Maior — economist, „Viața economică”, VII, nr. 6/14 febr. 1969, p. 12.

²⁾ Originar din Șercaia-Făgăraș, profund atașat poporului (1855—1927) își începe pregătirea superioară la Universitatea din București și și-o continuă în Germania, unde studiază agronomia la Halle și Berlin. Posesor al titlului de doctor în științe agronomice, el se întoarce în țară, unde, în 1877, devine profesor la Seminarul Veniamin din Iași. Numai după un an părăsește Iașul pentru București aici stabilindu-se definitiv; predă agronomia la Seminarul Nifon și la Școala superioară agricolă de la Herăstrău.

³⁾ Din vasta-i operă amintim: „Manualul de agricultură rațională”, în 4 volume (vol. I: „Agrobiologia”, Brașov, 1897; vol. II: „Fitotehnia”, București, 1898; vol. III: „Zootehnia”, București, 1899; vol. IV: „Economia rurală”, București, 1900) — o adevărată enciclopedie de cunoștințe teoretice și practice pentru ceea ce se înțelegea la sfîrșitul secolului trecut prin „agricultură rațională”; „România agricolă” cunoaște două ediții în timpul vieții la Brașov, în 1895, și la București, în 1911. Nu pot fi omise spre a fi citate lucrări istorico-economice ale lui Maior, cu caracter monografic cum sînt:

„Politica agrară a români...”, București 1906; „La Hotără” — Descrierea regiunii munților noștri din punct de vedere economic”, București 1913; „Valea Lotrului și importanța ei economică în trecut și în prezent”, București 1913. Din numeroasele studii și articole presărate în periodicele vremii nu putem să nu menționăm: „Invitare la prenumerațiune”; „Progrese și progrese”; „Organizațiuni economice și școli profesionale”; „Probleme economice”; „Căile noastre de comunicațiune, cele vechi și nouă”; „Către un nou avînt”; „O nouă orientare în cele economice”; „Autonomia Transilvaniei” — toate publicate în „Gazeta Transilvaniei” al cărui colaborator asiduu a fost mulți ani de zile.

⁴⁾ G. Maior, Căile noastre de comunicațiune, cele vechi și noi, Gazeta Transilvaniei, LXVII, nr. 56, martie 1904, p. 1.

⁵⁾ G. Maior, Invitare la prenumerațiune, Gazeta Transilvaniei, LIX, nr. 140/iulie 1896, p. 2.

⁶⁾ Idem.

⁷⁾ Idem.

⁸⁾ Idem.

⁹⁾ Ibidem p.3.

¹⁰⁾ Idem.

DUSELOR” — autori: Gheorghe Ionescu, Radu Mleşniță și Nicolae Păina tipărită recent de la Editura Științifică și Enciclopedică. Utilizînd în măsură însemnată instrumentul statistico-matematic, volumul caută să surprindă procesul complex al conceperii și realizării noilor produse pe principalele sale etape. Sînt astfel analizate probleme legate de cercetare și inovare (politica produselor noi, studiul pieței, pîrghiile de stimulare a creativității etc.), planificarea înnoirii producției, estimarea duratei de viață și a evoluției rentabilității la produsele noi etc.

○ opțiune necesară

● Poate fi considerat sectorul „nonstructurat” — sector ce încorporează activitățile de dimensiuni restrînsă, ca mici ateliere și unități, comerțul de micros etc și care cuprinde în orașele din America Latină, Asia și Africa, între 30 și 60 la sută din forța de muncă urbană —, drept o cale viabilă de ridicare a nivelului de civilizație pentru categorii largi de populație? — se întreabă Paul Harisson în articolul „Un potentiel à développer: le secteur non structure” (Un potențial ce poate fi dezvoltat: sectorul nonstructurat) inserat în numărul din februarie a.c.

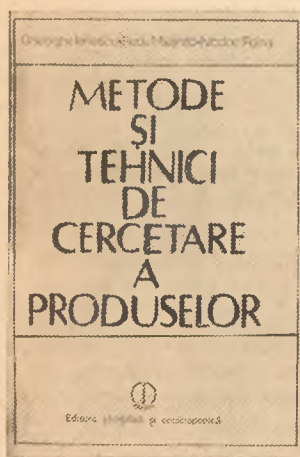
al publicației „INFORMATIONS O.I.T.”. Potrivit opiniei autorului, în condițiile prezente, cadrul restrîns de deslășurare, implicînd cel mai adesea ocuparea unui număr mic de persoane, tehnicile simple, productivitatea scăzută și organizarea rudimentară, conferă acestui sector de activități mai degrabă caracterul unui mijloc de subzistență, o alternativă de preferat șomajului. Din perspectiva bazei sale economice însă — sectorul respectiv este apt să valorifice la maximum resursele locale, el poate fi specializat în reciclarea deșeurilor, a recondiționării unor mașini scoase din uz, sau a unor componente ale acestora —, activitățile respective se dovedesc de o reală utilitate socială. Valorificarea în mai mare măsură a rezervelor însemnate de care dispune sectorul „non structurat”, opinează autorul, impune însă o schimbare de optică: racordarea acestui domeniu la progresul tehnic de ansamblu, al asigurării resurselor materiale și financiare corespunzătoare, în condițiile diversificării registrului de activități.

Polemologie

● Reflectînd preocuparea unor cercuri tot mai largi pentru problemele păcii, pentru sublinierea

FIȘE

implicațiilor nefaste ale cursei înarmărilor și ale unor posibile conflagrații, literatura din acest domeniu se îmbogățește continuu. Potrivit datelor cuprinse în lucrarea BIBLIOGRAPHY ON WORLD CONFLICT AND PEACE, publicată de WESTVIEW PRESS BOULDER, Colorado 1979, în ultimii ani au fost înregistrate peste 1 000 de titluri. Aria tematică este, la rîndul său, vastă: deopotrivă cu probleme de tehnică militară sînt abordate probleme politice, de ecologie, de economie, de sociologie și psihologie, de cercetare științifică, de legislație etc., maniera de tratare vîndînd în tot mai mare măsură un caracter interdisciplinar. Trebuie remarcată atenția de care se bucură în cadrul cercetărilor de polemologie (așa este intitulat domeniul de studiu respectiv) fenomenele și procesele economice. Din lucrările inventariate o parte sînt dedicate impactului militar asupra relațiilor economice internaționale — comerț, investiții, credit —, unor probleme organizatorice și de politică economică.

● Afirmarea revoluției tehnico-științifice contemporane ca factor fundamental al dezvoltării economico-sociale nu are un caracter abstract; știința și tehnica se dovedesc a fi autentice forțe ale progresului în condițiile în care amplele resurse umane, materiale, financiare mobilizate se convertesc în efecte economice utile, îmbrăcînd, cel mai adesea, forma concretă a produselor și tehnologiilor noi. Acestui din urmă aspect, fundamentării strategiilor de promovare a noilor produse îi este consacrată și recenta lucrare „METODE SI TEHNICI DE CERCETARE A PRO-

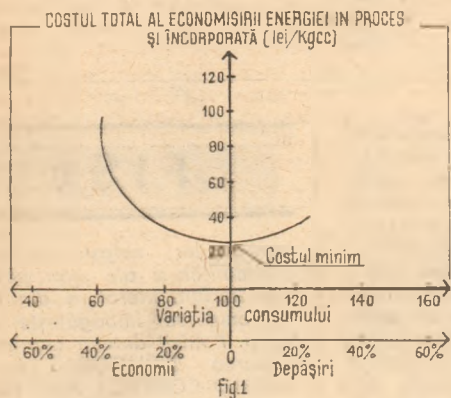
Probleme energetice actuale

(Urmare din pag. 19)

1. Pentru a realiza economii de energie sînt necesare cheltuieli de energie, de investiții și curente (materiale și de muncă). Tocmai de aceea, pentru a putea compara variantele tehnologice este necesar să se calculeze, pe traiectoria economisirii energiei, pe de o parte, volumele de cheltuieli (curente, de investiții și totale) ce revin pe fiecare unitate de produs, iar pe de altă parte, consumul de energie de proces, încorporat în mijloacele de investiții și total, calculat pe o unitate de produs.

2. O ordonare a variantelor de investiții în funcție de mărirea economiilor de energie și de costul acestora, rezultă că economiile inițiale sînt puțin costisitoare iar cele finale, apropiate de limita termodinamică³¹⁾ sînt foarte costisitoare.

3. Pe traiectoria economiei de energie apare un moment cînd cantitatea de energie economisită prin investiția efectuată este egală cu cantitatea de energie necesară pentru a produce și a asigura funcționarea obiectivului investit. De asemenea, pe traiectoria costurilor pentru economisirea energiei³²⁾ apare un moment cînd o creștere a acestor costuri nu mai aduce nici un efect pe linia reducerii consumului de energie directă și încorporată. Corelînd variația costului total (de proces și încorporat) al economisirii energiei (lei/kg cc) cu variația economisirii energiei (în %) rezultă că consumul minim de energie diferă de costul minim al economisirii energiei, așa cum se poate desprinde din graficul din fig. 1

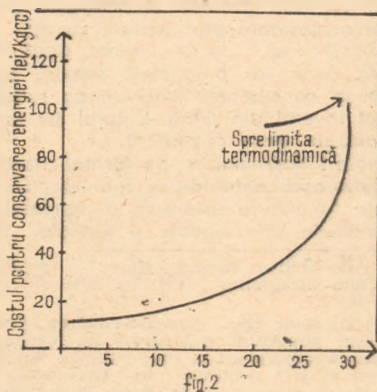
Încercînd soluții tehnologice de reducere a consumului spre limita termodinamică, încep să crească costurile unitare de investiție și de exploatare. O scădere inițială a consumului de energie duce la o scădere a costurilor unitare pînă la un anumit punct, după care acestea încep să crească.

4. Punînd în corelație costurile pentru economisirea energiei cu creșterea procentuală a conservării energiei, rezultă că în cazul realizării primelor procente de economisire a energiei, costurile unitare de conservare cresc foarte lent. Numai la o creștere importantă a economisirii energiei, spre limita termodinamică, are loc o creștere foarte rapidă a costurilor (graficul din fig. 2)

De aceea, soluțiile care ating grade de economisire a energiei ce tind spre limita termodinamică devin tot mai ineficiente.

5. La alegerea variantelor de investiții pentru conservarea energiei comparative cu cele de investiții pentru lărgirea producției de energie trebuie cu-

noscută cantitatea de energie pe care societatea o poate obține la fiecare unitate monetară investită în fiecare variantă din cele două categorii menționate. În felul acesta se poate face comparația între costul marginal al economisirii față de costul marginal al sporirii producției de energie. Presupunînd că prețul marginal al economisirii

energiei este mai ridicat decît în cazul sporirii producției, se pune întrebarea dacă cea de-a doua soluție este sau nu rațională. Soluția a doua ar putea fi considerată normală atunci cînd trebuie ținut seama de ritmul de epuizare a resurselor energetice. Este în fond ceea ce trebuie să plătească generația actuală pentru generațiile viitoare în scopul prezervării resurselor naturale. Aici adevărata problemă este aceea de a stabili cuantumul diferenței dintre prețurile marginale ale celor două categorii de proiecte sau, cu alte cuvinte, cît de mari pot fi acceptate aceste diferențe. Răspunsul depinde de doi factori: gradul în care generația actuală este dispusă să-și sacrifice o parte din veniturii pentru generațiile viitoare; care este ritmul actual și cel în perspectivă previzibilă în care cercetarea poate aduce soluții convenabile pentru schimbarea structurii energetice prin aducerea în circuitul economic a noilor surse de energie, abundente și inepuizabile.

6. Pentru a determina eficiența imobilizărilor de fonduri dacă este vorba de valoarea investițiilor sau eficiența cheltuielilor efectuate dacă este vorba de cantitatea de energie încorporată în investiții și energia de proces, trebuie aflat în cît timp acestea pot fi recuperate din economiile de energie realizate prin aplicarea proiectelor supuse analizei. Așa cum se cunoaște din simplul raport între valoarea investițiilor sau cantitatea de energie cheltuită și cantitatea anuală de energie economisită (exprimată valoric în primul caz și cantitativ în cel de-al doilea) rezultă timpul în care cheltuielile pot fi recuperate din economiile anuale ce se vor realiza.

Intensificarea conservării energiei prin măsuri de politică economică

SISTEMUL de autoconducere facilitează unităților economice luarea deciziilor pentru efectuarea unor lucrări de reconstrucție, modernizări, reutilări și investiții în vederea economisirii energiei. Pentru motivarea economică a variantelor tehnologice trebuie făcut, în

primul rînd, un calcul al economiei nete de energie (care să aibă în vedere și consumul de energie înglobată în mijloacele investite), iar, în al doilea rînd, un calcul valoric care să arate timpul de recuperare a cheltuielilor de investiții din economiile de energie (exprimate valoric). Dacă din punctul de vedere al economiei nete de energie, acțiunile pot fi justificate, din cel al costurilor, acestea pot apărea neraționale, neputîndu-se recupera într-un termen acceptabil. Asemenea situații pot apărea nu întotdeauna ca urmare a soluțiilor tehnologice. Așa cum s-a mai menționat, una din cauze poate fi menținerea nivelului scăzut al prețului energiei pe piața internă în comparație cu cel de pe piața mondială. Însă chiar dacă nivelul prețurilor interne s-ar ridica la nivelul celor externe, fie în mod real fie în mod fictiv (ca mijloc de calcul), problema în sine nu se rezolvă dacă ținem seama de faptul că prețul energiei crește în perspectivă în ritm rapid, deoarece aceasta înseamnă că punctele de optim se schimbă spre acele locuri care indică economii de energie cantitativ mici însă valoric relativ mari. În felul acesta soluțiile care astăzi apar ineficiente, din punct de vedere al economiei de energie, pot deveni mai tirziu eficiente. Deci apare o reacție în timp la creșterea prețului energiei, în sensul de a accepta și variante care vor aduce în perspectivă economii de energie tot mai mici. Totuși întreprinderile nu pot accepta asemenea variante întrucît ele sînt călăuzite de obținerea beneficiilor și de realizarea altor indicatori nu peste un orizont de timp mai îndepărtat ci în mod curent. În acest caz, finanțarea de la buget a investiției acelor obiective a căror eficiență în folosirea energiei poate fi asigurată doar în viitor, după anumite creșteri de prețuri ale energiei, devine soluția cea mai sigură.

Cunoscînd cu aproximație traiectoria pe termen lung a prețului energiei, deciziile privind lucrările de economisire a energiei pot fi egalate în timp și susținute de stat prin finanțarea lor de la buget. În felul acesta, adaptarea la situațiile de scumpire a energiei se poate face în mod treptat. Se poate considera rațional ca statul să suporte cu fonduri de la buget chiar și acele lucrări de folosire a noilor surse și de conservare a energiei care ar deveni rentabile de abia peste 10—20 de ani³³⁾. De altfel, rolul politicii economice este și acela de a preveni anumite discontinuități sau dezechilibre în economie care nu pot fi soluționate prin mecanismele economice curente existente. În acest scop trebuie create și utilizate fie elemente economice și financiare directe (de tipul alocării unor fonduri de investiții), fie anumite pîrghii sau elemente indirecte de politică economică.

³¹⁾ Potrivit celei de-a doua legi a termodinamicii, pierzîndu-și din calitate, energia se află aproape de starea de degradare, deci de starea în care nu mai poate fi utilizată.

³²⁾ Aceasta se referă la cheltuielile de investiții I și la cele de prelucrare (proces) C. Însurarea acestor categorii de costuri presupune o omogenizare în prealabil a lor, folosînd în acest scop coeficientul de eficiență normativ en. În acest fel se obține indicatorul „cheltuieli de calcul”: C+Ten. Omogenizarea celor două elemente însumabile se poate face și prin sistemul de actualizare a valorilor lor.

³³⁾ W. van Gool, Fundamental Aspects of Energy Conservation Policy, Institute for Energy Analysis, Oak Ridge Associated Universities, 1979, pag. 30.

21

ROMÂNIA ÎN CIRCUITUL ECONOMIC MONDIAL

În acest număr încheiem publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățământul economic superior. Aceste consultații au fost elaborate pe baza Programului Ministerului Educației și Învățământului, de către cadrele catedrei de Economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

Programul partidului despre participarea activă a României la schimburile de valori și la cooperarea economică internațională

ÎNTREAGA EXPERIENȚĂ INTERNAȚIONALĂ demonstrează că progresul economic al unei țări depinde, înainte de toate de gradul de mobilizare și de utilizare a resurselor sale naționale. Acest adevăr a devenit un postulat fundamental al politicii P.C.R., promovat ca consecvență de-a lungul întregului proces de edificare a socialismului. Totodată, participarea la schimburile internaționale de valori este de natură să potențeze eforturile proprii ale unui popor. Cu cât mai puternică și mai diversificată este economia națională, cu atât mai eficientă este și participarea țării la schimbul internațional, care, la rândul său, se transformă într-o condiție indispensabilă a progresului multilateral al fiecărei economii naționale.

Programul adoptat de Congresul al XI-lea, ca și hotărârile Congresului al XII-lea al P.C.R., evidențiază necesitatea largirii schimburilor economice și cooperării în producție cu alte state, a participării active la diviziunea internațională a muncii ca o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni. De aceea, partidul nostru acționează pentru amplificarea relațiilor economice și a cooperării în domeniul producției, al științei și tehnicii cu toate celelalte popoare. „O orientare de bază a viitorului cincinal — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Congresul al XII-lea — o constituie participarea activă și eficientă a României la diviziunea internațională a muncii, accentuarea cooperării în domeniul producției, al științei și tehnologiei...”

Transformările profunde care au avut loc în epoca contemporană, printre care revoluția tehnico-științifică a jucat un rol decisiv, au impus tot mai mult tendința obiectivă de creștere a interdependenței dintre națiuni. Posibilitățile de care dispun cele mai multe țări au devenit insuficiente pentru a satisface din producția proprie, la un nivel tehnic și economic corespunzător, cerințele tot mai diverse ale consumului productiv. Exigențele organizării moderne a producției, ale automatizării, ale asimilării în producție a unor tehnologii avansate, pot căpăta o rezolvare optimă chiar și în țări cu o piață internă de dimensiuni reduse, atunci când sint considerate și prin prisma pieței mondiale. Devine din ce în ce mai evident că dezvoltarea multilaterală a economiilor naționale, nu numai că nu împiedică, dar creează premise mai favorabile largirii schimburilor internaționale. La rândul lor, acestea au încetat să se limiteze la sfera circulației mărfurilor, pătrunzând în sferile producției, cercetării științifice și a serviciilor. Apare cooperarea economică și tehnico-științifică internațională care contribuie la adâncirea interdependenței între națiuni.

Tendința tot mai accentuată de creștere a interdependenței economiilor naționale este însoțită de tendința, la fel de caracteristică epocii contemporane, de afirmare a națiunilor, a statelor naționale. Dezvoltarea țărilor socialiste, eliberarea de colonialism a zeci de popoare și formarea unor state noi, care pășesc pe drumul dezvoltării lor libere și independente, confirmă viabilitatea și caracterul progresist al existenței statelor naționale. Economia națională — ca celulă de bază a economiei mondiale contemporane — reprezintă cadrul firesc al înfăptuirii proporțiilor reproducției sociale, cîmpul de acțiune a legilor economice specifice orînduirii social-economice dominante într-o țară sau alta. Așadar, tendința de afirmare a națiunilor, a economiilor

naționale independente nu este opusă celei de sporire a interdependenței dintre țări. Ele se presupun reciproc, se intercondiționează.

Economia mondială este formată din totalitatea economiilor naționale ale statelor lumii, privite în interdependența complexă a relațiilor lor economice. Temelia materială a legăturilor economice dintre popoare și, implicit, a formării economiei mondiale este dată de diviziunea internațională a muncii. Datorită faptului că procesul de creare a economiei mondiale a avut loc în condițiile capitalismului, formele și direcțiile fundamentale ale specializării internaționale au fost dominate de relațiile capitaliste. Consecințele acestei situații se mai resimt și azi în configurația diviziunii internaționale a muncii. Odată cu trecerea la socialism a unor popoare din Europa, Asia și America Latină, cu dezvoltarea multilaterală a economiilor lor naționale s-a modificat radical poziția lor în diviziunea internațională a muncii. Această tendință este caracteristică și pentru țările eliberate de sub dominația colonială, care înfăptuiesc programe complexe de dezvoltare economică.

În aceste condiții, în care fiecare țară are de primit și de oferit ceva din patrimoniul universal de valori, între țările lumii există un permanent schimb de valori materiale și spirituale, care reprezintă circuitul mondial. În cadrul acestuia, locul principal îl ocupă circuitul economic mondial. Prin circuit economic mondial înțelegem totalitatea legăturilor economice dintre țările lumii, prin care sint vehiculate valorile materiale și rezultatele creației tehnico-științifice între popoare. Elementele componente ale circuitului economic mondial sint fluxurile internaționale de mărfuri, de investiții, monetare, cooperarea economică și tehnico-științifică internațională, turismul internațional etc. Participarea tuturor țărilor la circuitul economic mondial, indiferent de orînduirea lor socială, este o necesitate obiectivă determinată de o serie de factori. Între aceștia se înscriu: stadiul de dezvoltare a forțelor de producție, gradul de adîncire a diviziunii internaționale a muncii, structura internă a economiilor naționale, nivelul și structura economiei mondiale, precum și relațiile social-politice dintre state. Stadiul actual de dezvoltare a economiei mondiale demonstrează, o dată mai mult, că nici o țară nu poate promova o politică de autarhie, de izolare de circuitul economic al lumii, pentru că s-ar condamna la înapoiere economică.

Pentru ca participarea la circuitul economic mondial să devină cu adevărat un factor al progresului fiecărei țări în parte și al omenirii în ansamblu, Partidul Comunist Român consideră că în cadrul relațiilor de colaborare internațională trebuie să fie promovate și strict respectate principiile deplinei egalități în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamnestecului în treburile interne, avantajului reciproc, respectării dreptului sacru al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta potrivit voinței și aspirațiilor proprii. Țara noastră situează cu consecvență aceste principii la baza relațiilor sale cu toate statele lumii.

În întreaga perioadă de construire a socialismului, România a manifestat tendința de a participa tot mai intens la circuitul economic mondial, reflectînd prin aceasta sporirea potențialului său economic. O expresie a acestei tendințe o constituie și creșterea mai rapidă a comerțului exterior românesc față de cea a produsului social și de cea a producției industriale, în special în perioada 1966—1978. Unor ritmuri medii anuale de creștere a produsului social de 9,4% și a producției industriale de 12,1%, i-a corespuns un ritm mediu anual de creștere a volumului comerțului exterior de 14,7%. În viitorul cincinal se va menține corelația pozitivă între acești indicatori.

Pe lângă creșterea cantitativă remarcabilă a schimburilor

noastre externe trebuie însă relevate și progresele de ordin calitativ. Față de perioada interbelică, în care exporturile românești erau formate din trei grupe principale de mărfuri — produse agricole vegetale și animale, produse petroliere și material lemnos — în ultimii 20—25 de ani a sporit într-o măsură însemnată ponderea produselor cu grad înalt de prelucrare, astfel că numai construcțiile de mașini și industria chimică dețin în prezent o pondere de 45% din totalul exporturilor. Congresul al XII-lea al P.C.R. a subliniat necesitatea îmbunătățirii în continuare a structurii comerțului nostru exterior promovând la export produse cu un înalt grad de prelucrare, sporind mai accentuat ponderea mărfurilor care valorifică superior materiile prime, energia și munca socială, îndeosebi din domeniile construcțiilor de mașini, metalurgiei, industriei chimice, prelucrării lemnului și industriei ușoare. Participarea României la circuitul economic mondial, din punct de vedere al ariei de cuprindere, este ilustrată de faptul că țara noastră întreține în prezent relații economice cu peste 140 de state.

Relațiile economice și de cooperare cu țările socialiste

ÎN ANSAMBLUL LEGĂTURILOR sale economice, România socialistă, în mod firesc, atribuie locul principal țărilor socialiste, de care o leagă apartenența la aceeași orînduire socială, unitatea țărilor și aspirațiilor fundamentale. Țara noastră a acționat și va acționa consecvent și în viitor în direcția extinderii relațiilor sale economice și a cooperării în producție cu toate statele socialiste. Partidul Comunist Român pornește de la faptul că cooperarea economică și tehnico-științifică reprezintă un factor al accelerării progresului multilateral al fiecărei țări socialiste în parte, al egalizării nivelurilor de dezvoltare economică a tuturor țărilor socialiste, al propășirii generale a socialismului. Schimburile economice ale României cu țările socialiste s-au extins an de an, ajungând în 1977 să dețină 47% din totalul comerțului nostru exterior și urmînd ca în viitorul cîcinal să atingă 48%.

Colaborarea economică cu țările socialiste îmbracă diferite forme și se desfășoară pe multiple planuri. O importanță deosebită o prezintă cooperarea în producție prin care România participă alături de alte țări socialiste la construirea unor obiective economice (industriale, agricole, de transporturi, turistice etc.). Ea permite accelerarea fabricării unor produse de înaltă tehnicitate, competitive pe piețele externe, utilizarea mai rațională a capacităților de producție și a forței de muncă a fiecărui partener. Totodată, pe această cale, este stimulată specializarea în producție, sporirea schimbului de mărfuri pe o perioadă îndelungată și economisirea mijloacelor de plată, întrucît rambursarea cheltuielilor fiecărui participant se face în principal prin livrări din produsele fabricate în obiectivele realizate.

Țara noastră participă la numeroase acțiuni de cooperare bilaterală sau multilaterală cu țările socialiste, dintre care marea majoritate o reprezintă acțiunile de specializare și cooperare în producție. Pot fi citate numeroase exemple, cum sînt: interconectarea sistemelor energetice ale României, părții de vest a R.S.S. Ucrainiene, R.S. Cehoslovace, R.P. Ungare, R.P. Polone și R.D. Germane, înfăptuirea în colaborare cu R.S.F. Iugoslavia a marilor complexe hidroenergetice de la Porțile de Fier, participarea alături de Bulgaria, Cehoslovacia, R.D. Germană, Polonia, Ungaria și U.R.S.S. la specializarea și cooperarea în producția chimică, de mic tonaj, prin intermediul organizației „Interchim”, participarea la activitatea unor uniuni economice internaționale, realizarea prin cooperare cu Bulgaria a complexului hidroenergetic de la Turnu-Măgurele-Nicopole și împreună cu U.R.S.S. a complexului hidroenergetic de la Sîlnca-Costești pe Prut ș.a.m.d.

Relațiile economice ale țării noastre cu țările în curs de dezvoltare

O EXTINDERE ÎNSEMNATĂ au cunoscut, mai ales în ultimii ani, relațiile noastre economice cu țările în curs de dezvoltare. Ca țară socialistă în curs de dezvoltare, România are cu aceste țări numeroase preocupări comune, legate de efortu-

rile pentru edificarea unei economii avansate, de eliminare a decalajelor economice, de instaurare a unui ordin economic internațional. În prezent, România întreține relații cu circa 100 de state din această categorie. Ponderea schimburilor noastre economice cu aceste țări în comerțul exterior al României a crescut de la 10 la sută în 1970 la circa 21 la sută în 1976, urmînd ca în cincinalul următor să ajungă la circa 25 la sută. Țara noastră își intensifică permanent legăturile economice externe cu statele în curs de dezvoltare, vîzînd în acestea o modalitate activă de dinamizare a eforturilor reciproce pentru realizarea obiectivelor de progres urmărite, această colaborare putînd contribui efectiv la sprijinirea reciprocă a eforturilor de valorificare superioară a potențialului economic. Pe lîngă livrări complexe de echipamente, efectuarea în comun de prospecțiuni geologice, România a constituit cu diferite țări în curs de dezvoltare numeroase societăți mixte în domenii de interes comun, cum sînt construcțiile de mașini, industria minieră, industria chimică, industria lemnului și a materialelor de construcții, agricultura etc. De asemenea, peste 15 000 de specialiști români își desfășoară activitatea în țările în curs de dezvoltare, acordînd asistență în diferite domenii. Cursul ascendent al relațiilor României cu țările în curs de dezvoltare își găsește expresia și în colaborarea cu aceste țări în cadrul unor organizații ca U.N.C.T.A.D., O.N.U.D.I., „Grupul celor 77” ș.a.

Schimburile economice și cooperarea cu celelalte state

PORNIND DE LA PRINCIPILE coexistenței pașnice, de la necesitatea participării active la circuitul economic mondial, a promovării unei politici neîngrădite de colaborare între toate popoarele, România a amplificat relațiile sale economice cu toate țările, inclusiv cu țările capitaliste dezvoltate. Un volum mai însemnat îl dețin țări ca: R.F. a Germaniei, S.U.A., Italia, Franța, Anglia, Austria, Elveția, Japonia ș.a., cu care relațiile de cooperare îmbracă forme variate, în special în ramurile economice de înaltă tehnicitate. Prin încheierea acordurilor de lungă durată, prin acordarea reciprocă a clauzei națiunii celei mai favorizate și obținerea de preferințe vamale din partea unor țări, în prezent, produsele românești au un acces mai bun decît în anii trecuți pe aceste piețe, rămînd însă în continuare actuală preocuparea de a se ajunge la înțelegeri privind eliminarea obstacolelor practice încă de unii parteneri.

Extinderea participării României la circuitul economic mondial, extinderea cooperării în producție cu alte state, se manifestă și prin faptul că, în prezent, diferitele acțiuni de cooperare economică, industrială și tehnică care se află în curs de derulare dețin circa 25 la sută din volumul total al comerțului exterior al țării noastre, fiind constituite 82 societăți mixte de producție, comerciale, bancare etc. În următorii ani — după cum se arată la Congresul al XII-lea al P.C.R. — va trebui să ținem seama permanent de fenomenele de instabilitate și criză care se manifestă pe plan mondial, să acționăm pentru eliminarea obstacolelor din comerțul internațional, așezarea mai justă a prețurilor, instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Extinderea schimburilor comerciale, a cooperării cu toate statele lumii reprezintă o necesitate obiectivă și, totodată, un proces care răspunde imperativului coexistenței pașnice. Țara noastră acționează consecvent în direcția intensificării relațiilor economice cu toate statele lumii și, astfel, contribuie la promovarea tendințelor de destindere pe arena mondială, de colaborare între națiuni, la cauza securității și păcii mondiale.

conf. dr. Iosif MĂRGINEANU

INTREBĂRI

- 1) Care este raportul dintre tendința de afirmare a națiunilor suverane și aceea de creștere a interdependenței dintre națiuni?
- 2) Ce se înțelege prin economie mondială și ce reprezintă circuitul economic mondial?
- 3) Cum se manifestă tendința României de a participa tot mai intens la circuitul economic mondial?
- 4) Care sînt principalele aspecte ale relațiilor economice și cooperării României cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și cu țările capitaliste dezvoltate?

Înfăptuirea unei securități reale și durabile în Europa — obiectiv fundamental al politicii externe a României socialiste

UN CONSENS deplin cu hotărârile Congresului al XII-lea al P.C.R., cu interesele poporului român ca și ale cauzei generale a socialismului, păcii, destinderii și colaborării, politica externă promovată cu consecvență de partidul și statul nostru reprezintă o contribuție de preț — larg recunoscută și apreciată pe arena mondială — la lupta pentru înfăptuirea unei securități reale și durabile, la realizarea unei politici noi, de deplină egalitate, încredere și respect între națiuni, la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Eforturile susținute pentru oprirea evoluției primejdioase a situației internaționale au devenit imperativul cel mai urgent al salvării păcii și securității, în condițiile în care se constată o accentuare a încordării și se amplifică tendințele de revenire la politica și practicile războiului rece. Ca urmare a nerezolvării unor conflicte și a apariției altora noi, a adâncirii crizei economice mondiale, a crizei energetice și financiare, a continuării cursei înarmărilor, a luptei pentru reimpărțirea sferelor de influență, a intensificării politicii de forță, dominație și amestec în treburile interne ale statelor, în ultimii ani a sporit pericolul unor noi confruntări militare.

În același timp însă, s-a intensificat lupta popoarelor împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru consolidarea independenței naționale, pentru destindere, pace și securitate. Tocmai în acest context complicat al situației pe plan mondial, la recenta ședință comună a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România s-a subliniat că „țărilor socialiste le revine o mare răspundere față de menținerea păcii în lume, că trebuie făcut totul pentru oprirea agravării vieții internaționale, pentru soluționarea problemelor conflictuale numai și numai pe calea tratativilor, pentru reluarea și dezvoltarea politicii de destindere, colaborare și pace, bazată pe respectul neabătut al independenței și suveranității naționale a tuturor popoarelor”.

În scopul realizării acestor deziderate, vitale, o importanță determinantă o capătă promovarea consecventă a cauzei destinderii, dezarmării, securității și păcii în Europa, a colaborării și păcii între popoare. Pornind de la aprecierea principială că o securitate reală și durabilă, în interesul tuturor popoarelor, nu se poate edifica în condițiile existenței blocurilor și a politicilor de bloc, în cadrul ședinței comune a conducerii de partid și de stat a fost exprimată satisfacția față de orientarea de bază a conținutului Declarației statelor participante la Tratatul de la

Varșovia, care se pronunță din nou împotriva împărțirii Europei în blocuri militare, pentru lichidarea simultană a N.A.T.O. și a Tratatului de la Varșovia, pentru dezangajare militară și dezarmare, pentru unirea eforturilor tuturor statelor în vederea promovării unui climat de încredere, securitate și colaborare pașnică.

De asemenea, partidul și statul nostru acordă o înaltă apreciere faptului că Declarația afirmă cu putere principiile noi ale vieții internaționale — deplină egalitate în drepturi, respectarea riguroasă a independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța — singurele pe care pot fi edificate raporturi trainice între state, pacea și securitatea mondială. Au fost de asemenea apreciate propunerile statelor participante la Tratatul de la Varșovia de a se întreprinde acțiunile necesare pentru convenirea unui acord între statele europene care să prevadă hotărârea de a nu spori efectivele forțelor armate în zona geografică delimitată de Actul final de la Helsinki, de a se respecta neabătut prevederile acestui acord.

În concepția României socialiste, întemeiată pe o analiză lucidă, responsabilă, a realităților europene și mondiale, problematica militară, sau, cum mai este uneori denumită, componenta militară a securității, reprezintă cheia de boltă a sistemului european de securitate și cooperare. În această optică, tovarășul Nicolae Ceaușescu declara, în Cuvîntarea la marea adunare populară, cetățenească din Capitală de la 6 martie 1980, că: „Pe primul plan la Madrid trebuie pusă trecerea la măsuri de dezangajare militară, de dezarmare — cerințe esențiale pentru destinderea și securitatea în Europa, ca și în întreaga lume”.

România a subliniat permanent și cu fermitate ideea că un sistem real de securitate europeană nu poate fi edificat decît pe fundamentul trainic al unor măsuri concrete, eficiente, de dezangajare militară și dezarmare. Cursa înarmărilor a devenit, prin aria de cuprindere cu implicațiile sociale-economice și prin perspectiva sumbră a distrugerii omenirii și a întregii civilizații umane, un fenomen global, evoluînd, desigur în ritmuri diferite, pe „verticală” și „orizontală”, cum este în cazul Europei înregistrîndu-se o suprasaturare ilocigă și irațională cu arme nucleare și convenționale și cu trupe. După cum relevă anuarul S.I.P.R.I. pe anul 1979, țărilor semnatare ale Actului final de la Helsinki, și în special țărilor membre ale celor două blocuri, le revin constant peste 80% din cheltuielile mondiale în scopuri militare. Potrivit aceleiași surse state-

le respective ocupă o pondere și mai ridicată în exporturile mondiale de armament și sisteme de arme, flux care se orientează de regulă spre zone potențial sau realmente conflictuale, respectiv 86,72%, cu precizarea că șase state mari și foarte mari dețin 85% din aceste exporturi. Uriașa concentrare de arsenale distructive și trupe în Europa, dinamica accelerată a creșterii cheltuielilor militare în această zonă geografică, precum și perspectiva intensificării cursei înarmărilor materializată în hotărârea țărilor N.A.T.O. de a amplasa noi sisteme de arme nucleare pe continent, toate acestea nu numai că măresc gama riscurilor declanșării unui conflict nuclear mondial, dar dovedesc, cu forța logicii istoriei, diminuarea periculoasă nu numai a securității naționale a fiecărui stat, dar și a continentului în ansamblu. În aceste condiții, singura măsură rațională ar fi menținerea unui echilibru militar, capabil să garanteze securitatea tuturor statelor, realizat însă nu prin creșterea nivelurilor înarmărilor, ci prin coborîrea acestora, prin adoptarea de măsuri concrete, reale, de creștere a încrederii și întărire a stabilității și securității statelor, prin acțiuni efective și autentice de dezangajare militară și dezarmare în Europa.

Toate aceste probleme vitale pentru destinele continentului, pentru securitatea și pacea internațională trebuie să se situeze în centrul atenției dezbaterilor pe care le va prilejui reuniunea de la Madrid. Este însă totodată evident că reuniunea respectivă, în ansamblul abordării chestiunilor specifice cooperării multilaterale între țările participante la C.S.C.E., nu va putea dezbate și elabora soluții tuturor problemelor militare, atât de complexe, ale continentului. Pornind tocmai de la aceste considerente, România a formulat inițiativa convocării unei conferințe speciale pentru dezangajare militară și dezarmare în Europa, propunere ce se regăsește și în Declarația adoptată de Consfătuirea de la Varșovia.

Devine tot mai limpede că numai prin adoptarea de măsuri ferme de dezangajare militară și dezarmare se poate asigura transformarea destinderii într-un proces ireversibil, se poate da securității europene un conținut real. Țara noastră are astfel în vedere ca, pe lângă măsuri de creștere a încrederii și stabilității pe continent, cum sînt notificarea manevrelor și mișcărilor de trupe și invitarea de observatori la asemenea demonstrații militare, să fie dezbătute și acțiuni concrete privind retragerea trupelor de pe teritorii străine în interiorul frontierelor naționale, reducerea efectivelor armatelor și armamentelor fiecărui stat participant, a alocațiilor bugetare în

scopuri militare, diminuarea activității blocurilor militare, mergându-se spre lichidarea lor simultană.

Pe un alt plan, evoluția situației europene relevă că, în perioada care a urmat conferinței de la Helsinki, au persistat iluzii care au alimentat o atmosferă de autolinștire și de reducere a vigilenței față de unele acțiuni ostile spiritului securității și cooperării europene. Astfel, a existat iluzia potrivit căreia cursul spre destindere nu numai că s-ar fi consolidat, dar ar fi devenit chiar ireversibil. O altă iluzie a fost aceea că destinderea politică și desfiinderea militară ar putea evolua în ritmuri diferite, ambele avînd o autonomie sporită. Deși unele state au inițiat propuneri valoroase sau au adoptat măsuri unilaterale extrem de importante — printre care reține atenția decizia României de a reduce cheltuielile militare din bugetele anilor 1979 și 1980 în vederea sporirii alocațiilor pentru copii, precum și hotărîrea — potrivit datelor accesibile — a unor țări europene neparticipante la blocurile militar-politice, în majoritatea lor state neutre și nealiniate, de a nu spori alocațiile bugetare militare în 1976 și 1977, totuși, multe state, dar în special țările mici și mijlocii, nu au mai acționat ferm pentru consolidarea și adîncirea politicii de colaborare, securitate și pace. Evenimentele care s-au produs după Helsinki, rezultatele nesatisfăcătoare cu care s-a soldat reuniunea de la Belgrad a reprezentanților țărilor participante la C.S.C.E. au relevat faptul că nu s-a desfășurat o acțiune hotărîită pentru mobilizarea popoarelor europene, încît acestea, prin conjugarea eforturilor lor, să-și impună mai ferm voința lor de securitate, cooperare și pace. Deteriorarea climatului european, agravarea situației internaționale în ansamblu impun întreprinderea de eforturi și mai susținute din partea statelor, forțelor democratice și progresiste, a popoarelor pentru a se

preîntîmpina sau evita evoluții neconforme cu prevederile Acordului de la Helsinki, cu aspirațiile justificate ale statelor și popoarelor europene. Din acest punct de vedere, fără îndoială că cea mai bună pregătire a reuniunii de la Madrid ar constitui-o înlăturarea obstacolelor apărute în calea destinderii, eliminarea a înșeși surselor de încordare, vechi sau noi.

Este unanim recunoscut că, în lumea interdependentelor, edificarea unui sistem de securitate reală și cooperare în Europa va servi ameliorării climatului internațional în ansamblu, păcii și securității mondiale, după cum diminuarea focarelor de tensiune din diferite părți ale lumii ar înlesni în mod cert revitalizarea cursului spre destindere și securitate în Europa. În același timp, nu ar fi o dovadă de logică și rațiune politică încercarea de a condiționa procesul de edificare a securității europene transplantînd în raporturile intereuropene toate stările de tensiune și conflict care există fie în anumite zone, fie în anumite subsisteme ale relațiilor internaționale, între anumite state sau grupări de state. În fapt, o asemenea poziție ar echivala cu plasarea, într-un raport de dependență, a raporturilor intereuropene de alte subsisteme ale relațiilor internaționale. Asemenea încercări sînt inspirate direct de anumite cercuri ostile reluării cursului destinderii internaționale, care favorizează revenirea la politica și practica războiului rece.

Situația europeană ca de altfel și cea internațională în ansamblu pun în evidență faptul că în prezent este mai necesar ca oricînd să se dea dovadă de o poziție activă, militantă din partea statelor, popoarelor, a tuturor forțelor politice înaintate, progresiste ale timpurilor noastre — a partidelor comuniste și muncitorești, socialiste, social-democrate, a organizațiilor obștești ale femeilor și tineretului, a tuturor

forțelor social-politice interesate în edificarea unui sistem real de securitate și cooperare în Europa, în reducerea tensiunii și a stărilor de încordare. Acționînd strîns, în unitate, colaborare și solidaritate, în vederea unor obiective comune — pace, securitate, destindere — aceste forțe pot să-și aducă contribuția la crearea unui climat general de încredere reciprocă, de stimă și respect, de înțelegere, menit să asigure desfășurarea cu succes, a lucrărilor apropiate reuniuni de la Madrid.

De aceea, recent România socialistă și-a reafirmat hotărîrea de a face totul pentru a-și aduce întreaga contribuție la înfăptuirea unei securității reale și durabile în Europa, la promovarea unei largi și neîngrădite colaborări pe continentul nostru și în întreaga lume, la realizarea unei politici noi, de deplină egalitate, încredere și respect între națiuni, la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Politica externă a României, elaborată și transpusă consecvent în practica relațiilor internaționale cu participarea directă, hotărîtoare, a președintelui Nicolae Ceaușescu, este ferm și consecvent orientată spre edificarea unei reale securități europene, spre adoptarea unor măsuri hotărîte de dezangajare militară și dezarmare pe continent. Bucurîndu-se de o înaltă recunoaștere și prestigiu pe plan internațional, această politică corespunde întregului intereselor fundamentale și aspirațiilor poporului român, adevăratei sale plenare la politica partidului și statului, este o expresie a unității sale de nezdruccinat în jurul conducerii de partid și de stat, al președintelui Nicolae Ceaușescu.

Nicolae CĂLINA

Puternica dezvoltare a forțelor de producție

(Urmare din pag. 2)

te de muncă materializată va determina un nivel al venitului național creat la 1 000 lei cheltuieli cu mijloacele de producție de 713 lei, ceea ce reprezintă o creștere cu 23,57% față de 1975. Această evoluție arată că în actualul cincinal și în cincinalul următor factorii intensivi ai creșterii producției au o pondere tot mai mare, indicînd trecerea la o etapă calitativ superioară în dezvoltarea industriei.

În construcții și agricultură ar trebui să folosim o serie mai mare de date pentru a analiza eficiența consumului de muncă materializată deoarece aceste ramuri prezintă fluctuații de la un an la altul datorită modificărilor în volumul și structura lucrărilor de construcțiomontaj executate și a variației factorilor de mediu, analiză ce ar depăși scopul propus în acest articol. Oricum, tendința de creștere a eficienței economice a consumului de muncă materializată

este evidentă și în aceste ramuri după 1970.

Sub aspectul consumului de muncă materializată, transporturile și telecomunicațiile au înregistrat în perioada analizată o creștere a eficienței economice de 6,24%. Și în această ramură distingem două etape. Prima etapă 1950—1970 se caracterizează printr-o scădere a eficienței consumului de muncă materializată cu 2,71%. A doua etapă 1970—1978 se caracterizează prin creșterea eficienței consumului de muncă materializată cu 9,21%.

Ca urmare a politicii partidului nostru de dezvoltare în ritm rapid a forțelor de producție, venitul național creat a crescut în perioada analizată de 13 ori, cu un ritm mediu anual de 9,7% volumul producției industriale a crescut de 29 ori, iar volumul producției agricole de 3,44 ori. Economia noastră națională era capabilă în 1978 să producă întreg venitul național din 1950 în numai 28 zile iar producția industrială în

cca. 12 zile. În conformitate cu documentele Congresului al XII-lea, în 1985 venitul național va crește față de 1950 de 23—24 ori, producția industrială de 52—54 ori iar producția agricolă de cca. 5 ori. Această creștere considerabilă a forțelor de producție va permite României anulul 1985 să producă venitul național din 1950 în cca. 15 zile, producția industrială în cca. 7 zile, iar producția agricolă în cca. 73 zile.

Se poate conchide deci că, în anii industrializării socialiste, Congresul al IX-lea se detașează ca un moment hotărîtor în dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție din țara noastră, dezvoltarea mai rapidă a producției materiale, modificarea structurii economiei în favoarea ramurilor care asigură un grad ridicat de prelucrare fiecărei unități de materie primă, creșterea eficienței economice a cheltuielilor cu mijloacele de producție după 1970 fiind rezultate directe ale politicii originale și creatoare promovată de partid, de secretarul său general tovarășul Nicolae Ceaușescu, în perioada de după Congresul al IX-lea. Toate aceste elemente obiective fac ca această perioadă să fie cea mai rodnică din întreaga noastră istorie.

7) Anuarul statistic al R.S.R., 1979, p. 87

MODELE ALTERNATIVE DE DEZVOLTARE

ÎN ULTIMII 10 ani de istorie economică, o dată cu evidențierea creșterii interdependențelor, cu declanșarea crizelor structurale, cu accentuarea fazelor ciclului economiei capitaliste, proliferază — în plan cognitiv — modele globale.

Semnalele de alarmă lansate de aceste abordări sînt urmate de o mare varietate de soluții pentru modelarea viitorului,

incepînd cu măsuri imediate care să transforme prezentul într-o perioadă de tranziție către transformări socio-economice radicale.

În această arie de preocupări ar putea fi situate și opiniile autoarei americane HAZEL HENDERSON, opinii de curînd adunate într-o colecție de eseuri referitoare la modelele alternative de dezvoltare*).

Asumîndu-și distanța față de școli și curente, autoarea transcende evenimentul imediat prin judecări de valoare de o incontestabilă atractivitate sau prin semne de întrebare ce urmăresc sensibilizarea opiniei publice la probleme majore ale societății capitaliste industrializate, în general ale realității contemporane.

Ori de cîte ori integrează societatea capitalistă sistemului mondial sau se ocupă de alternativele creșterii în țările în curs de dezvoltare, Hazel Henderson postulează o nouă ordine internațională. Pledoaria autoarei pentru reformulări structurale în țările occidentale industrializate aduce argumente interesante pentru validitatea noilor concepte și structuri.

Pentru o redistribuire a resurselor

ECONOMIA țărilor capitaliste puternic industrializate, apreciază autoarea, prezintă la ora actuală semnele evidente ale epuizării modelelor tradiționale de creștere, semne ca șomaj cronic, stagflație, recesiune, poluare, scumpire a inputurilor de energie și materii prime, de multe ori urmate de inflație. În aceste condiții au loc fenomene alarmante, cu atît mai alarmante cu cît percepția lor este îngreunată de oscilațiile artificiale provocate de aplicarea măsurilor tradiționale de politică economică, inflaționiste sau deflaționiste, ce pot estompa pe termen scurt relieful unor dezechilibre cum sînt creșterea permanentă a costului social al producției și consumului — greu de delimitat în preț și de multe ori incuantificabile — sau randamentul în scădere al investițiilor. Acesta din urmă apare ca reflex atît al creșterii costului resurselor naturale și energetice, cît și al diferențierii lor în resurse epuizabile și reînnoibile, îngustînd opțiunile de substituție ale producătorilor. Consumul investițional și individual este sistematic stimulat prin măsuri adoptate la nivelul central al companiilor private. Se perpetuează astfel, ceea ce autoarea numește, un model de creștere risipitor și costisitor.

Opinia publică este sumar informată în problema mediului ambiant, iar accesul indivizilor la opțiunea tehnologică — foarte îngust. În schimb, în societatea capitalistă puternic dezvoltată industrial, simbolul succesului este achiziția materială.

În aceste condiții, în viziunea autoarei, se impune o percepție globală a unei realități interdependente, deci o modificare a priorităților și obiectivelor consacrate ale dezvoltării, a restricțiilor procesului de creștere, o reevaluare și multiplicare a variabililor modelului de creștere, redimensionarea valorilor individuale. Redistribuirea resurselor materiale și umane în plan național, proces treptat, punctat de măsuri și obiective intermediare, ar opune într-un viitor posibil, formulelor tradiționale un model de creștere esențial deosebit caracterizat prin prioritatea conservării mediului ambiant și a energiei, a deplinei utilizări a forței de muncă, a atenuării inflației. Ca măsură a dezvoltării, creșterea cantitativă, exprimată în termenii produsului național brut ar putea fi înlocuită cu performanțele atinse în procesul de optimizare a costurilor sociale, în concentrarea eforturilor asupra creșterii calitative a resurselor umane.

Esențială în construirea acestei alternative de viitor se consideră că ar fi atingerea, în plan individual și public, a nivelului percepției globale: „Viziunea pe termen lung, holistică, a interdependenței planetare trebuie să prevaleze: ea este științific valabilă. Conceptele noastre înguste în timp și spațiu trebuie extinse astfel încît să vedem... că interesele noastre indi-

viduale sînt identice și convergente cu interesul comunității și al speciei”.

Abordarea vieții socio-economice în cadrul orînduirii capitaliste în termeni dichotomici prin separarea sectorului public de cel privat, a sectorului primar și secundar de cel terțiar, opinează autoarea, ascunde legătura dintre profiturile private și costurile publice. Depășirea acestei percepții ar face posibilă în opinia sa ameliorarea costurilor sociale. Totodată abandonarea viziunii dichotomice ar însemna trecerea de la o supraevaluare a rolului concurenței la recunoașterea importanței cooperării în optimizarea alocării resurselor.

Reamenajările structurale la scară națională le găsim integrate reamenajărilor la scară planetară: „Ne așteptăm la o redistribuire geografică a producției astfel încît materiile prime ale țărilor în curs de dezvoltare să poată dobîndi mai multă valoare adăugată ca exporturi, concomitent cu creșterea capacității proprii de aprovizionare, în timp ce țările industriale pot renunța la acele industrii bazate predominant pe materii prime importate pe măsură ce acestea devin mai rare și mai scumpe”.

Necesitatea restrucurării la scară planetară apare presantă atunci cînd este considerată problema alimentară. Țările în curs de dezvoltare posesoare ale unor structuri agricole puțin evoluat induse în perioada colonizării — sînt dependente de importul unei game largi de produse agro-alimentare, iar o serie de bariere, în primul rînd de natură socială, fac inefective ajutoarele externe de tipul metodelor proliferate prin Revoluția verde. În acest timp, în țările industriale producția agricolă este activizată, de multe ori exagerat, cu mijloace care degradează mediul ambiant. Intensificarea excesivă a dezvoltării industriilor alimentare de aici, motivată de maximizarea profitului, generează înalte costuri sociale, în parte transferate asupra importatorilor — țări în curs de dezvoltare. Faptul că optimizarea, pornind de la criteriile consacrate în prezent, a activității unor corporații poate avea loc numai cu condiția suboptimizării sistemului face evidentă necesitatea modificărilor structurale la scară internațională.

Concepte și metode depășite de complexitatea realităților

REMODELAREA inevitabilă a economiilor țărilor industriale avansate trebuie, pentru a fi urmărită prin politici economice adecvate, fundamentată teoretic — consideră Hazel Henderson. În acest sens autoarea apreciază drept limitat caracterul abordărilor teoretice care orientează la ora actuală opțiunile de politică economică ale unei țări capitaliste, dezvoltînd o argumentație amplă în majoritatea eseurilor sale. Argumentele autoarei se cristalizează pornind de la componentele teoriei: **premise, metodă, variabile.**

Premisele modelelor de creștere — aflate, în prezent la baza politicilor economice — îngustează posibilitățile de investigare ale unei realități complexe și dinamice. Construcții logice riguroase în sine, modelele de creștere neoclasice sînt simplificatoare, statice, oferînd imaginea echilibrului controlabil prin cerere și ofertă. În prezent însă, în viziunea autoarei **economiile ce au atins maturitatea industrială sînt confruntate în primul rînd cu restricția impusă de resursele epuizabile de materii prime și energie aflîndu-se, deci, într-un proces de tranziție de la epoca maximizării producției și consumului la cea a minimizării inputurilor materiale.** Teoria keynesistă sau nekeynesistă

* Hazel Henderson, „Creating alternative futures”, Berkley Publishing Corp.

Priorități și orientări în politica economică

R. D. Germană: utilizarea intensivă a resurselor

UNA dintre sarcinile de bază formulate de cel de-al IX-lea Congres al P.S.U.G. în fața întregii economii naționale a R.D.G. o constituie utilizarea mai intensivă a energiei, materiilor prime și materialelor și a timpului de lucru, respectiv sporirea producției pe baza resurselor existente, în condițiile reducerii consumurilor specifice. În acest scop, pentru modernizarea, înnoirea și extinderea volumului fondurilor fixe în perioada 1976—1980 au fost alocate peste 240 miliarde mărci, cu circa 60 de miliarde mai mult decât în cincinalul precedent.

Accentul se pune pe mobilizarea resurselor autohtone de materii prime și energie, obiectivul fixat pentru cel de-al nouălea deceniu fiind acoperirea necesarului de materii prime în proporție de 40 la sută pe seama extracției interne. Avându-se în vedere că investițiile specifice în sectorul extractiv manifestă o tendință continuă de creștere, o atenție tot mai mare se acordă reciclă-

rii, reutilizării diferitelor deșeuri, subproduse, materiale secundare ș.a., cantitatea lor totală care urmează a fi prelucrată în acest an în industrie fiind de 21 mil. tone. Astfel, în prezent 46 la sută din producția de hirtie a R.D.G. se obține pe baza maculaturii colectate, necesarul de materii prime feroase al siderurgiei este satisfăcut în proporție de 70 la sută cu fier vechi, iar necesarul de ambalaje de sticle al industriei alimentare este asigurat în proporție de circa 60 la sută prin reutilizarea sticlelor și borcanelor.

În ceea ce privește indicatorul „consumul de energie, materii prime și materiale la 1000 de mărci producție-marfă” (industrială), în perioada 1970—1978 nivelul său a fost redus cu peste 21 la sută, iar în prezent au fost stabilite sarcini și mai mobilizatoare. Realizarea lor necesită, însă, efectuarea unor importante modificări structurale, orientarea investițiilor către implantarea unor noi procese tehnologice, către lansarea în fabricație de noi produse și scoaterea altora, depășite, precum și

asigurarea ridicării nivelului de calificare a forței de muncă. Se apreciază că în acest context, un rol deosebit revine dezvoltării și aplicării tehnologiilor bazate pe microelectronică, aceasta din urmă putând fi folosită în toate ramurile economiei naționale.

În vederea asigurării unor premise optime pentru realizarea obiectivelor menționate, în cadrul perfecționării conducerii și planificării economiei în aproape întreaga industrie de subordonare centrală și în sectorul construcțiilor din R.D.G. au fost create combinate — verigi complexe, care cuprind întreprinderi, instituții de cercetări științifice, unități pentru fabricarea mijloacelor de raționalizare și servicii de desfacere; ele permit organizarea unui proces relativ închis de reproducție, care furnizează o anumită categorie de produse pentru economia națională.

În fața fiecărui combinat a fost pusă sarcina sporirii contribuției sale la dezvoltarea economiei naționale, îndeosebi prin reducerea substanțială a termenilor de implantare a realizărilor tehnico-științifice, prin concentrarea executării acelor investiții care permit să se obțină în intervale de timp cât mai scurte producția-marfă necesară. Pe primul plan al activității lor figurează elaborarea și producerea acelor articole de export, care asigură o înaltă rentabilitate valutară, precum și a unor cantități importante de articole de calitate superioară, destinate consumului populației.

N. P.

inspiratoare — pe scară largă — a măsurilor de politică economică, nu este capabilă să explice dezechilibre de tipul inflației structurale, al stagflației sau al șomajului în condiții de expansiune a producției.

Atita timp cât premisele unui model concentrează investigația strict asupra manifestărilor economice și nu includ restricții de ordin social sau al mediului ambiant, ele nu vor permite fundamentarea de măsuri în spiritul restructurării necesare a economiilor naționale. Astfel, acreditând caracterul perimat al viziunii strict economice, autoarea avansează explicații în afara celor tradițional oferite de economie cum ar fi, pentru inflație, creșterea costului social al activității economice și erodarea raportului populație/resurse naturale.

Lărgirea cimpului de cercetare înseamnă totodată și o nouă metodă care să facă posibilă înlocuirea percepției fragmentare, neintegrate, cu percepția globală, singura capabilă să ofere soluții pentru dezvoltarea unei lumi interdependente. Abordărilor analitice, pe care le consideră „reducționiste”, autoarea le opune abordarea sistemică semnăind totodată dificultatea extinderii acestei percepții asupra tuturor nivelurilor de interese. Astfel, dacă măsurile de politică economică vor fi elaborate pe baza unui model global, ele nu vor putea stimula o alocare rațională a resurselor decât în măsura în care se va modifica orientarea întreprinderilor. Este deci esențială, în remodelarea economiilor naționale, trecerea la nivel microeconomic de la viziunea „producțiile sînt entități ce determină strategia de ansamblu” la viziunea sistemică, și anume „configurația întregului determină condiția producțiilor”.

Un model global care să ofere soluții în planul politicii economice pentru o distribuție rațională a venitului trebuie să multiplice variabilele abordărilor consacrate în prezent, incluzînd în primul rînd factorul social și mediul ambiant. Autoarea atrage atenția asupra semnificației unui termen, astăzi, în general, neglijat în modelarea economică, și anume „externalities”. Termenul, propus de Alfred Marshall, în accepția sa originară descria creșterea nivelului de educație al lucrătorilor și sporirea serviciilor publice de care beneficiază întreprinderile fără să aibă o contribuție proprie. Revăzută de Willam Kapp, „externalities” exprimă procesul prin care maximizarea venitului net al unei unități, la nivel microeconomic, reduce venitul altor unități, în general al societății. Extins, termenul poate defini atât

costul social, cît și presiunea asupra mediului ambiant datorate comportamentului întreprinderii.

O abordare globală care consfințește noi criterii ale dezvoltării înseamnă și o reconsiderare și îmbogățire a termenilor de specialitate, a indicatorilor ce exprimă performanțele atinse în proiectul dezvoltării.

Autoarea propune revederea unor concepte de bază ale științei economice, pornind de la caracterul social al producției. Astfel, definiția eficienței, a profitului sau a maximizării ar trebui completată cu răspunsuri la întrebările „eficiență — la ce nivel social?”, „profit — pentru cine?”, „maximizare — în ce interval de timp?”.

Intenția declarată a oficialităților japoneze de a înlocui pe lista indicatorilor macroeconomici produsul național brut/locuitor cu „bunătatea națională netă” este privită ca o încercare oportună de rafinare a exprimării rezultatelor efortului național de creștere, acest indicator trebuind să reducă din PNB anumite costuri sociale ale creșterii economice și anume congestia traficului, poluarea, diminuarea facilităților publice.

Și productivitatea ar trebui să capete o nouă dimensiune, în viziunea autoarei, astfel încît abordarea la nivel micro — care evidențiază creșterea spectaculoasă pe muncitor în condiții de utilizare intensivă a capitalului și energiei — să fie completată cu imaginea maselor de șomeri, sau a celor care trăiesc în condiții de viață inacceptabile.

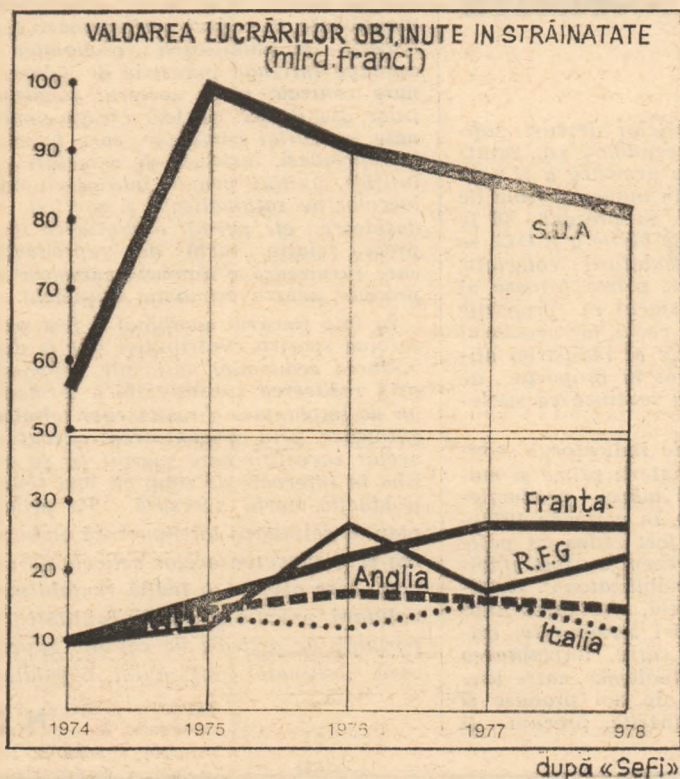
Opțiunile de ieri nu mai sînt valabile astăzi subliniază Hazel Henderson. Opțiunile de astăzi implică o multitudine de elemente noi ce nu mai pot fi ignorate: nivel tehnologic ridicat, evitarea riscurilor mai mari decît oricînd la adresa omeniirii, politici energetice raționale, condiții de transport adecvate, stabilirea de raporturi cît mai corecte între consumul productiv și neproductiv, opțiuni în ce privește specializarea societală și viziunea muncii versus costurile sociale, între centralizarea și descentralizarea capitalului și a populației, între capital și consum intensiv de energie versus muncă intensivă și cu considerarea impactului social. Poate că a venit timpul — remarcă autoarea — să recunoaștem că adevărații factori de producție sînt energia, materia și cunoașterea, iar rezultatul îl constituie omul. Omul, ca scop al eforturilor conjugate într-o lume mai bună a unui viitor care trebuie să devină cît mai curînd prezent.

Mădălina OLTEANU

Reducerea investițiilor în infrastructuri

DIFICULTĂȚILE întâmpinate în ultimii ani de numeroase țări în curs de dezvoltare au determinat, între altele, și revizuirea — în sensul reducerii —

a volumului investițiilor preconizate în domeniul lucrărilor de infrastructură. Ceea ce — cum relevă revista *l'Usine Nouvelle* — a condus la ascuțirea concurenței dintre firmele specializate în lucrările publice, îndeosebi între cele din principalele țări capitaliste și dintr-o serie de țări asiatice. Graficul alăturat evidențiază că — deși în a doua jumătate a actualului deceniu valoarea comenzilor de lucrări publice obținute de firmele din S.U.A. în străinătate a scăzut continuu — acestea din urmă păstrează în acest domeniu un avans considerabil față de firmele corespunzătoare din principalele țări vest-europene.

afirmat tendința negativă de reducere a ponderii energiei primare din producție internă, respectiv de la 68% din consumul total în 1975 la 59% în acest an. De aceea, programul subliniază necesitatea ca în toate planurile pe termen lung și în toate acțiunile curente să fie incluse măsuri ferme de raționalizare și economisire a energiei, de substituție a unor surse de energie cu altele. Se preconizează, între altele, ridicarea gradului de valorificare a zăcămintelor de cărbune, extinderea mecanizării în exploatarea cărbunelui; sporirea (de la 50% în prezent) a utilizării potențialului hidroenergetic din țară; intensificarea lucrărilor de prospectare a unor noi zăcăminte de purtători de energie și urgentarea punerii lor în valoare; folosirea energiei nucleare (prima centrală atomoelectrică urmând să intre în funcțiune în octombrie 1981).

Industria chimică în cautarea alternativei la petrol

CUM VA EVOLUA structural baza de materii prime a industriei chimice în condițiile „crizei” petrolului, ale perspectivelor epuizării treptate a resurselor de hidrocarburi fosile — lichide și gazoase? Chestiune pe deplin justificată, ținându-se seama de faptul că în ultimele trei decenii volumul producției de chimicale organice a sporit în țările nesocialiste de peste zece ori, iar baza de materii prime a industriei respective a ajuns să fie constituită în proporție de 95% din petrol și gaze.

După cum s-a arătat la sesiunea din 1979 a Societății pentru industria chimică, avându-se în vedere că în prezent doar circa 6% din întreaga cantitate de petrol extrasă este utilizată — după prelucrare — ca materie primă pentru industria chimică, este de presupus că orientarea de bază în perioada următoare o va constitui restrângerea utilizării petrolului ca sursă de energie în vederea asigurării disponibilităților pentru industria chimică. Aceasta, deoarece cercetările au evidențiat că folosirea unor materii prime alternative (de pildă, a hidrocarburilor de origine vegetală) se dovedește a fi, de regulă, nerentabilă atât din punct de vedere economic, cât și din cel al consumului specific de energie.

Pe de altă parte, presa de specialitate din Uniunea Sovietică relatează despre lucrările care se efectuează la nivel de laborator sau de stație pilot privind obținerea în condiții de eficiență economică, a petrolului sintetic din cărbune, folosirea unor fermenți perfecționați pentru sinteza organică pornind de la celuloză, realizarea pe cale artificială a unor minerale cu proprietăți superioare celor naturale ș.a.

Costul eradicării șomajului

CONFORM aprecierii unui raport publicat recent de Biroul Internațional al Muncii, două treimi din persoanele apte de muncă existente în lume trăiesc în țările nesocialiste în curs de dezvoltare, unde 455 milioane de persoane sînt afectate de șomaj (total sau parțial). Această cifră este de 27 de ori mai mare decît efectivul șomerilor din țările capitaliste dezvoltate.

Estimînd că ritmul mediu anual de creștere a forței de muncă pe plan mondial este de 1,8%, dar că în țările în curs de dezvoltare acest ritm se ridică la 2,5%, autorii studiului consideră că pentru a se lichida treptat șomajul este necesar ca numărul de locuri de muncă din acest ultim grup de țări să sporească cu 3,9% pe an, în

timp ce în țările capitaliste dezvoltate este suficient un ritm de 1%.

Aceasta înseamnă că în țările în curs de dezvoltare să fie create 26 milioane de noi locuri de muncă în 1980, cifră care va trebui să sporească la 37 mil. în 1990 și la 52,4 mil. în anul 2000. Întrucît costul mediu al creării unui loc de muncă în țările în curs de dezvoltare este, în prezent, de 6250 dolari, investițiile totale necesare pentru lichidarea șomajului și folosirea eficientă a forței de muncă în țările respective sînt evaluate la 163 miliarde dolari în 1980, la 231 mld. în 1990 și la 328 mld. la sfîrșitul secolului. Este vorba aici de un efort financiar considerabil — recunosc autorii studiului — dar, dacă nu se adoptă măsurile preconizate pierderile țărilor în curs de dezvoltare vor fi și mai mari.

Iugoslavia — repere ale politicii energetice

MAI BINE de jumătate (51%) din veniturile care vor fi obținute anul acesta de Iugoslavia din export ur-

mează a fi cheltuite pentru importul de petrol și derivate din petrol, la care se adaugă importante cantități de cărbune și gaze naturale. După cum se arată în „Programul de măsuri pe termen lung pentru raționalizarea, substituția și economisirea energiei” adoptat nu demult de Consiliul Executiv Federal, în ultima perioadă s-a

GLOSAR

Eurodolari, eurobănci, euroobligațiuni, europiețe [II]

EUROBĂNCILE sînt bănci situate atît în Europa, cît și pe alte continente care, pe lîngă operațiile bancare clasice în monedă națională, efectuează operații — primiri de depuneri, acordări de credite — în valută străină, denumită generic eurodolari (vezi Revista economică nr. 24 din 13 iunie 1980).

Începutul activității eurobăncilor se situează în anii '50, cînd unele bănci engleze au trecut pe o scară largă la primirea de depuneri în dolari, deri într-o monedă străină, și la acordarea de credite de asemenea în dolari, lucru care nu era de conceput înainte. Între timp, rețeaua de asemenea bănci s-a extins pe toate continentele, îndeosebi în regiunea Mării Caraibilor și în Extremul Orient. Centre de eurobănci există azi, pe lîngă cel de la Londra, în insulele Bahamas și Cayman, în Panama, Bahrein, Hongkong și Singapore, unde funcționează mai ales filiale ale unor bănci americane, după cum în Luxemburg — care în ultima vreme s-a dezvoltat mult ca centru financiar internațional — funcționează o serie de filiale ale băncilor din R.F.G. Indiferent de continent, toate aceste bănci sînt cunoscute sub denumirea de eurobănci.

În același timp s-a lărgit paleta de valute în care se efectuează tranzacțiile eurobăncilor: potrivit datelor Băncii Reglementelor Internaționale, alături de dolar, care continuă să aibă un rol de frunte, a apărut marca vest-germană (D.M.), a doua valută în ordine după dolar, cu o participare de 15%, francul elvețian cu o participare de 5% și yenul japonez. Ca volum de afaceri, circa 75% din total se derulează în Europa (din care Londra 35%), iar restul de 25% în centrele „exotice“.

Răzuna creării și dezvoltării eurobăncilor este complexă. La această creare se apreciază că au participat și unele țări socialiste și îndeosebi Uniunea Sovietică, care din motive de siguranță nu și-au mai păstrat disponibilitățile de dolari S.U.A., ci au preferat să le depună la bănci europene. Inseși S.U.A. au contribuit la apariția și dezvoltarea eurobăncilor, prin politica lor de stabilire a unui plafon pentru dobînzile creditoare și a unor restricții temporare asupra exportului de capital. Alte state au avut și ele partea lor de contribuție, prin măsurile de frînare a exportului de capital pentru investiții, de creare a unor rezerve bancare obligatorii, de limitare a dreptului nerezidenților de a avea depuneri bancare în monedele respective etc.

Activitatea eurobăncilor, care își stabilesc sediul de preferință în țări în care controlul asupra activității bancare este mai mult formal, care nu sînt obligate să respecte prescripțiile legale cu privire la rezervele obligatorii, la circulația capitalurilor și altele decît pentru operațiile în monedă națională, are un cîmp aproape nelimitat, ceea ce încurajează atît aprovizionarea cu fonduri, cît și cererea de eurodolari. În sfîrșit, la prosperitatea eurobăncilor a contribuit deficitul permanent al balantei plăților curente a S.U.A., care a determinat umflarea lichidității mondiale, o parte din ea canalizîndu-se spre eurobănci.

Opiniile cu privire la efectele economice și financiare ale activității eurobăncilor sînt împărțite. Unele sînt pozitive, considerîndu-se că operațiile cu valută au avantaje nu numai pentru bănci, ci și pentru depunătorii nebancari și pentru împrumutații din numeroase părți ale globului. Altele sînt negative, apreciîndu-se că eurobăncile contribuie la inflație, la instabilitatea piețelor valutare, la creșterea nocivă a rezervelor valutare oficiale. Este cert că eurobăncile manevrează o parte importantă a fluxurilor de fonduri din economia mondială și că fără o conducere responsabilă, ele pot provoca mari neajunsuri.

C.K.

Telematică

Anca Preda, Brașov
— Telematica (prelucrarea la distanță a date-

lor) ca orientare de mare perspectivă în aplicarea în viața economică și socială a cuceririlor industriei electronice a fost inclusă de guvernul francez între prioritățile naționale în

ce privește promovarea ramurilor de vîrf ale progresului tehnic. Lista acestor priorități mai include între altele producerea de echipament pentru centrale nucleare, industria aerospațială, ansamblul industriei electronice, prelucrarea superioară a produselor agricole.

Programul privind dezvoltarea telematicii prevede introducerea în birouri și locuințe a unor terminale simple și ieftine, legate prin linii telefonice cu un calculator central. Prin simpla apăsare a unor clape de pe claviatura terminalului, pe baza unui cod, beneficiarii vor putea obține afișate pe un ecran diverse informații aflate în memoria calculatorului: orice număr de telefon pe care înainte îl căutau în cartea de telefon, programul filmelor la cinematografe, sau vor putea transmite altui abonat conținutul unui mesaj scris sau chiar alerta poliția în caz de furt. Pentru fiecare informație solicitată abonatii vor trebui să plătească o anumită taxă, în schimb terminalele vor fi gratuite.

Programul amintit urmează unei intense acțiuni de modernizare a rețelei telefonice (în Franța ea este monopol de stat), care a permis mărirea numărului abonaților telefonici de la 6 milioane în anul 1974 la circa 15 milioane în prezent. Noul sistem urmează a fi experimentat anul viitor cu 250 000 abonați.

Venituri din alpinism

Sever Tențu, Rucăr — Incasările de pe urma escaladării de către alpinistii străini a Himalaiei au devenit principala sursă de venituri a Nepalului, țară pe teritoriul căreia se află opt din cele mai înalte zece piscuri muntoase de pe planeta noastră. Numai în toamna anului trecut statul nepalez — unul din cele mai puțin dezvoltate ale lumii — a cîștigat 1,2 miliarde dolari de pe urma taxelor de acces plătite de 26 de expediții internaționale. La veniturile reprezentate

de aceste taxe de acces (care se apreciază că sînt totuși mai reduse decît cele solicitate de India și Pakistan), se adaugă cheltuielile pentru procurarea de hrană și pentru angajarea de ghizi și hamali locali — renumiți șerpași dintre care cel mai celebru, și anume Tensing Norkey, a fost, alături de neozelandezul Hillary, primul cuceritor al vîrfului Everest (8848 m) în mai 1953.

În total costul unei expediții de anvergură pe versantul nepalez al Himalaiei este estimat la circa 500 000 dolari, sumă din care jumătate se cheltuiește în Nepal. Potrivit legii nepaleze, organizatorii expediției trebuie să asigure șerpasilor același echipament cu al alpinistilor străini.

Cel mai solicitat pisc muntos este Everestul. În ritmul de două expediții pe sezon Everest-

ul este programat ferm pentru escaladare pînă în anul 1987, cererile în curs de aprobare acoperind de pe acum restul de ani din acest deceniu. Pentru a face față numeroaselor cereri, Nepalul a început să permită și ascensiunile de iarnă, care sînt mult mai dificile. Astfel, în luna aprilie a.c., un grup de alpinisti polonezi a întreprins cu succes prima ascălădare pe timp de iarnă a celui mai înalt pisc al lumii.

La rîndul său R.P. Chineză a deschis alpinistilor străini accesul la o serie de piscuri de pe teritoriul său, între care versantul nord-estic al Everestului. Pe acest versant două expediții chineze atinseseră vîrfurile în 1960 și respectiv 1975. În luna mai a.c. un alpinist japonez a devenit primul străin care a ajuns la vîrf escaladînd acest versant.

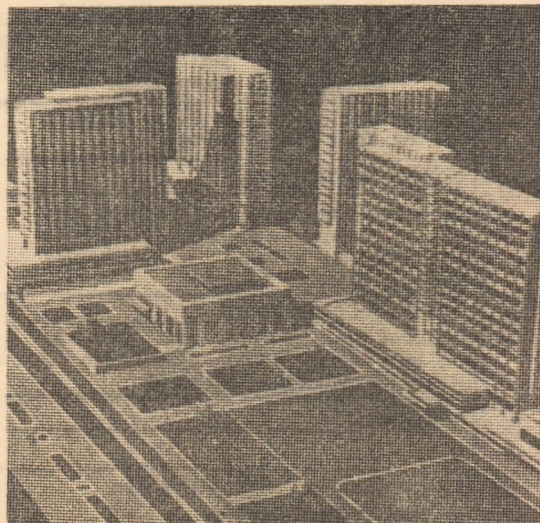
Satul olimpic

V. Bulat, Galați — „Satul” olimpic construit la Moseova în vederea celei de a XXII-a ediții a Olimpiadei de vară cuprinde patru blocuri de locuit cu 16 nivele fiecare, puînd găzdui în total 14 000 de oameni (vezi fotografia). După cum relatează Agenția Novosti, clădirile respective dispun de apartamente cu două și trei camere, în fiecare cameră urmînd a fi cazați cîte doi participanți la Jocurile olimpice. Satul olimpic dispune de un mare centru comer-

cial și de cantină restaurant cu 4 000 locuri, precum și de o sală de concerte, două cinematografe, o sală de biliard și jocuri distractive, piscine, saune etc.

Proiectul satului olimpic a fost elaborat de un colectiv de 150 arhitecți moscoviți, sub conducerea lui Evgheni Stamo, laureat al Premiului Lenin, arhitect emerit al R.S.F.S.R.

Importante alte amenajări edilitare s-au realizat atît la Moscova, cît și în celelalte orașe ale U.R.S.S. care vor găzdui întreceri sportive în cadrul Olimpiadei: Tallin, Leningrad, Kiev și Minsk.

Revista ECONOMICA

Ediția de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 26 din 27 iunie 1980

15 ANI DE LA CONGRESUL AL IX-LEA AL P.C.R.

- Puternica dezvoltare a forțelor de producție — rezultat al politicii științifice a partidului (Gh. Răducanu) 1
- Creșterea productivității muncii — condiție hotărâtoare pentru progresul economico-social al României (I) (Barbu Gh. Petrescu) 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Antrenarea plurivalentă a micii industrie și a serviciilor în valorificarea resurselor materiale și creșterea calității vieții (Gh. Teodorașcu) 5
- Măsuri radicale în vederea trecerii la o nouă calitate în sectorul zootehnic (Em. Petrașche) 7
- Creșterea eficienței economice prin valorificarea superioară a potențialului productiv (Elena Nae) 9
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate eficientă. Bugetul de venituri și cheltuieli — instrument pentru creșterea eficienței (N. Săvoiu) 11
- De la 1 iulie a.c. Noi beneficiari ai majorării retribuițiilor (Lucia Mihăilescu) 13
- Produse farmaceutice românești exportate în 100 de țări (prof. dr. Simion Purice) 14

CONDUCERE—ORGANIZARE

- Pentru creșterea mai susținută a productivității muncii. Promovarea largă, în toate sectoarele a lucrului în acord global (Dan Condrea) 15
- Un instrument eficient al autogestiei: Raționalizarea circuitului informațional privind costurile producției (Victoria Oprean, Dumitru Oprean) 16

TEORII—IDEI

- 2050 de ani de la făurirea primului stat dac centralizat și independent
- Fundamentul economic al continuității daco-romane și românești (Aneta Spiridon) 17
- Probleme energetice actuale și teoria economică (IV) (dr. Aurel Iancu) 19
- Școli ● curente ● economiști. Tradiții progresiste ale gândirii economice românești: concepția lui George Maior (I) (prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu) 20

ÎN SPRIJINUL CANDIDATILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- România în circuitul economic mondial (conf. dr. Iosif Mărgineanu) 23

ECONOMIE MONDIALĂ

- Înfăptuirea unei securități reale și durabile în Europa — obiectiv fundamental al politicii externe a României socialiste (Nicolae Călina) 25
- Tendințe — conjuncturi 27
- Probleme ale viitorului în viziunea unor specialiști. Modele alternative de dezvoltare (Mădălina Olteanu) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI:
Curier economico-legislativ.

IN THIS ISSUE

- Powerful development of the production forces — result of the scientific policy of the party (Gh. Răducanu) 1
- Labour productivity upgrowth — a decisive condition for Romania's economic and social progress (I) (Barbu Gh. Petrescu) 3
- Pluripotential involvement of the small industry and services in turning into account the material resources and the upgrowth of the quality of life (Gh. Teodorașcu) 5
- Radical measures for a high quality leap in zootechnics (Em. Petrașche) 7
- The economic and financial mechanism: functional and efficient. The revenue-expenditure budget — an instrument for efficiency rising (N. Săvoiu) 11
- 2050 years since the creation of the first centralised and independent Dacian state. Economic basis of the Daco-Roman and Romanian continuity (Aneta Spiridon) 17
- Current energy problems and the economic theory (IV) (Dr. Aurel Iancu) 19
- Schools ● trends ● economists. Progressist traditions of the Romanian economic policy. George Maior's conception (I) (Prof. Dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu) 20
- A real and lasting security in Europe — basic goal of socialist Romania's foreign policy (Nicolae Călina) 25
- Creating alternative futures (Mădălina Olteanu) 28

DANS LE NUMERO

- Puissant développement des forces productives — résultat de la politique scientifique du parti (Gh. Răducanu) 1
- Accroître la productivité du travail — condition décisive pour le progrès économique et social de la Roumanie (I) (Barbu Gh. Petrescu) 3
- Engagement pluripotentiel de la petite industrie et des services pour une meilleure mise en oeuvre des ressources matérielles et pour accroître la qualité de la vie (Gh. Teodorașcu) 5
- Mesures radicales pour un bond qualitatif dans la zootechnie (Em. Petrașche) 7
- Le mécanisme économique et financier: bon fonctionnement et efficacité. Le budget de revenus et dépenses — instrument d'accroissement de l'efficacité (N. Săvoiu) 11
- 2050 ans depuis la formation du premier état Dace centralisé et indépendant. Le fondement économique de la continuité Daco-Romane et Roumaine (Aneta Spiridon) 17
- Problèmes énergétiques actuels et la théorie économique (IV) (dr. Aurel Iancu) 19
- Ecoles ● courants ● économistes. Traditions progressistes de la politique économique roumaine. La conception de George Maior (I) (prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu) 20
- L'accomplissement d'une sécurité réelle et durable en Europe — objectif fondamental de la politique étrangère de la Roumanie socialiste (Nicolae Călina) 25
- Modèles alternatifs de développement (Mădălina Olteanu) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Сильное развитие производительных сил — результат научной политики партии (Г. Рăдăкану) 1
- Рост производительности труда — решительное условие для социально-экономического прогресса Румынии (I) (Барбу Г. Петреску) 3
- Многовалентное вовлечение мелкой промышленности и услуг в использовании материальных ресурсов и в улучшении качества жизни (Г. Теодораșку) 5
- Радиальные меры для совершенства качественного скачка в зоотехнической деятельности (Эм. Петраше) 7
- Экономическо-финансовый механизм: функциональность-эффективность. Бюджет доходов и расходов — средство для роста эффективности (Н. Сăвою) 11
- 2050 лет со дня образования первого централизованного и независимого дакского государства
- Экономическое основание дако-римской и румынской непрерывности (Анета Спиридон) 17
- Актуальные энергетические проблемы и экономическая теория (IV) (др. Аурел Ианку) 19
- Школы — Течения — Экономисты ● Прогрессивные традиции румынской экономической политики. Концепция Георге Майора (I) (проф. др. Иванчу Николае Вăлеану) 20
- Осуществление действительной и прочной безопасности в Европе — основная цель внешней политики социалистической Румынии (Николае Кăлина) 25
- Альтернативные модели развития (Мăдăлина Олтеану) 28

Redacția și administrația Calca Dorobanților nr. 11—25, 71 131
București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R.,
— filiala sect. 1 București, Tiparul Combinatului Poligrafic „Casa
Științei”.

„GHIDUL MĂSURILOR EXCEPȚIONALE SÎNTEM NOI !”

...afirmă lucrătorii comerciali ai magazinelor de confecții, lenjerie și încălțăminte, amplasate în centrul Capitalei :

str. Lipscani nr. 55 – Magazinul „FAMILIA” (confecții pentru femei și bărbați)

str. Lipscani nr 56 – Magazin pentru încălțăminte de damă

bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 8 – Magazinul „MODERN” (confecții pentru femei și bărbați)

str. Doamnei nr. 1–3 – Magazinul de prezentare a Centralei Confecțiilor (confecții pentru femei și bărbați)

sau in alte zone cu vad comercial tradițional

PIAȚA UNIRII

Magazinul „UNIREA” – etaj IV (articole de confecții și încălțăminte pentru femei și bărbați)

PIAȚA OBOR

Magazinul „BUCUR-OBOR” – (articole de confecții și încălțăminte pentru femei și bărbați, la raioanele respective)

GARA DE NORD

Magazinul „CERBUL” – Calea Griviței nr. 163 (încălțăminte pentru femei și bărbați)

Magazinul de confecții din Bd. Duca nr. 3–5 (vis-a-vis de magazinul „Sora”) – confecții pentru femei și bărbați

În magazinele comerțului de stat, situate la adresele menționate, găsiți o bogată și diversificată gamă de articole vestimentare, destinată cumpărătorilor care poartă măsuri excepționale, la :

confecții (între 56–60)

lenjerie (între 45–47)

încălțăminte femei (de la 22–23,5 și de la 26–27,5)

M.I.C.M. — C.I.T. — BRAȘOV

ÎNTRERINDERA MECANICĂ

BRAȘOV, STRADA TRAIAN GROZĂVESCU NR. 7, TELEFON: 1143

TELEX NR. 012229

30 (ANI) = 8 000 (PRODUSE)

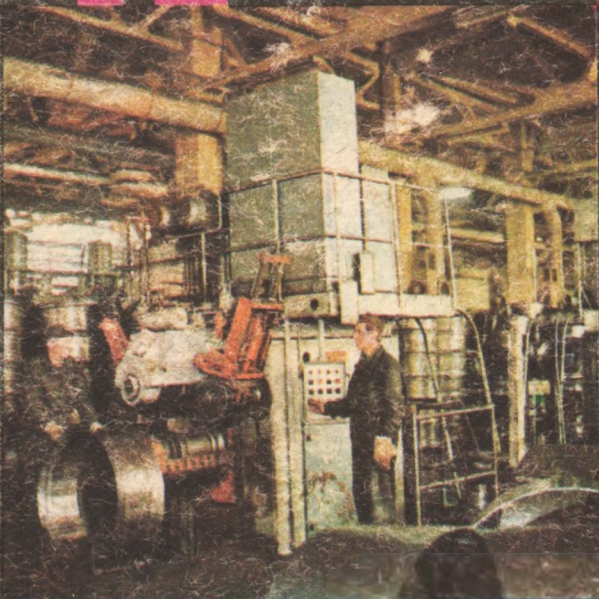
Peste puțin timp ÎNTRERINDERA MECANICĂ BRAȘOV va aniversa 30 de ani de existență. În acești ani întreprinderea a fabricat peste 8 000 de produse, printre care: articole destinate industriei bunurilor de larg consum (parte dintre ele surprinse în fotografia nr. 1); produse destinate sectorului zootehnic (bateriile și adăpătorile realizate în secția care apare în clișeu nr. 2); o multitudine de reperi, piese, ansamble și subansamble destinate industriei de tractoare și, în general, industriei constructoare de mașini (genți pentru tractor — foto nr. 3), ca să ne rezumăm doar la câteva categorii mari de produse fabricate de ÎNTRERINDERA MECANICĂ BRAȘOV.

1

2

3